గయ్యాళిగంప.

(మనోహరమగు సాంఘిక నవల)

గ్రంథకర్త:

యస్. సూర్యనారాయణమూర్తి.

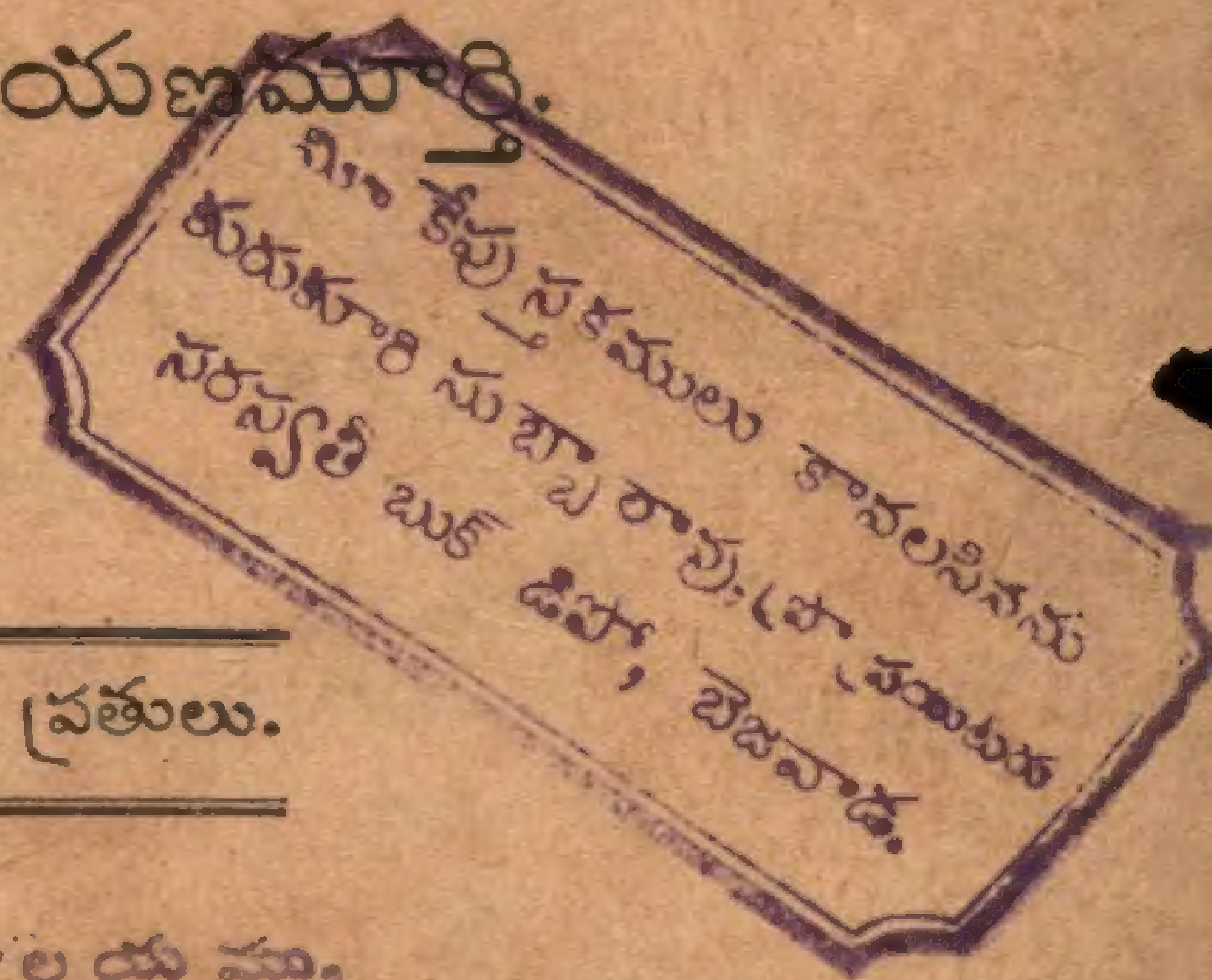

మొదటికూర్పు 2000 ప్రతులు.

పబ్లిషర్:

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య,

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో,

రాజమండ్రి.

1936.

[వెల రు 1-0-0

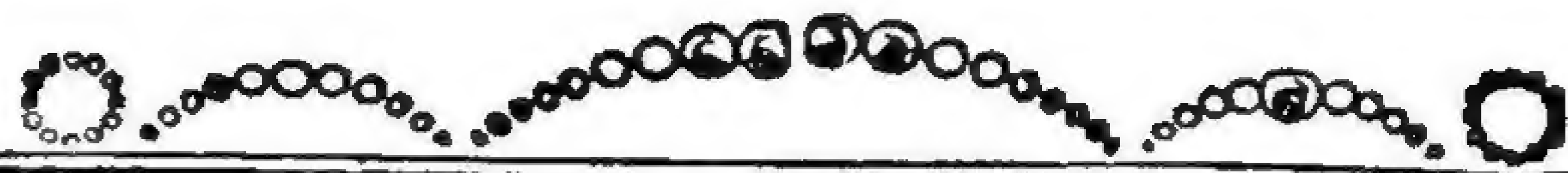

శ్రీ ప్రభాసీ ముద్రాక్షరశాల,
రాజమండ్రి.

3 TPLA107B191

Thumuri Jangaiah Pomu Jelapadu

ఓమ్

శ్రీరామా.

గయ్యాళిగంప.

[illegible]

మొదటి ప్రకరణము.

ప్రొద్దుట పెండ్లి!

—

"అగును—ఆలాగుననే........తప్పకవచ్చెదను...............గోహార్! చెప్పలేను.....ఆసంగతి చెప్పలేను......తప్పక వచ్చెదను.....గుడ్‌నైట్"...అని టెలిఫోనులో చెప్పి, ఖుదీరామ్ మెహతా, రిసీవరును క్రింద బడవైచి—మేజాబల్లమీద నున్న తేనీటి గ్లాసును సమీపించెను.

ఆతఁడామెను ప్రేమింపలేదు. అంతవరకాతడెరుగును; ఆకారణముచేతనే వానిలో వ్యాకులముదయించినది. ఏమయినను, రేపుఉదయ మాలయము లోనికి పెండ్లివేళకు వెళ్ళకతప్పదుకదా! కంఠముసకురిత్రాడు వచ్చినను, పెండ్లిమానరాదు. పెండ్లినిగురించి వానికివిచారములేదు.

అదేలోపము! గొప్పతప్పు!

ఖుదీరామ్‌మెహతా ఒకగ్లాసు తేనీటినిముగించినాడు. మరలఫ్లాస్కులోనున్న తేనీటిని గ్లాసులోపోసికొని త్రాగినాడు. పిమ్మట ఆగదికి మధ్యభాగముననున్న కుషాన్ ఛెయిర్‌మీద కూరుచున్నాడు. ఆతఁడు తానిప్పుడు సందిగ్ధావస్థలో నుంటినని తలంచెను.

ఆతడు మిస్. గోహారును ప్రేమింపలేదు "స్మాల్‌స్లెగ్రాండు" ఆటలాడుకొను సమయమందు, తనకాప్రిపుడు వెనుకనుండివచ్చి,

ఆమె ముడివెట్టినప్పటినుండియు, నాతనికామెయందు గౌరవమున్నది. ఆగౌరవ మిట్టిదనిగాని— ఇంతయున్నదనిగాని—ఆతడు చెప్పలేడు. ఆయిరువురు వధూవరులగుదురని చిన్నతనమునుండియు నిరుగుపొరుగు వారిచేతపరిహసింపబడుచున్నను-కానున్న పెండ్లిమాత్రము,ఖుదీరామున కాశ్చర్యమును గలుగజేయలేదు. అది యిష్టములేనిపెండ్లియే! తప్పని సరిపెండ్లియే! అయినను, వానికి విచారముగాని, భయముగాని, ఆతృ ముగాని కలుగుచుండుటలేదు. ఆతడారాత్రి—నిద్దుర వచ్చువరకును బ్రియత్నించును. ఉదయమున సరిగా, పెండ్లివేళకాతడాలయములో నుండగలడు. ఆలస్యముచేయడు. అందులకు రెండుకారణములున్నవి. ఒకటి సతార్—సేవకుడు! రెండు—"అలారమ్‌క్లాక్!" సతార్ ప్రతి నిత్యము నుదయమారుగంటలకు తప్పక నిద్రనుండి మేల్కాంచును. తోడనే, తనయజమానుని మేల్కొలుపును.

కాని—ఆతనియెడల, పెండ్లి గొప్పతప్పని మాపాఠకులుగ్రహింపవలయును.

అగును—తప్పే! గొప్పలోపమే! అందులకు సందేహములేదు. యువకులందరును బెండ్లికిచ్ఛగింపవలయుననియు—జీవితమధ్యములోనే దోయొక కన్యను భార్యగాచేపట్టవలయుననియు— ఆకారణముచేతనే తానును బెండ్లాడుచున్నాననియు ఖుదీరామ్‌మెహతా భావించుచున్నాడు. పెండ్లికి సన్నాహములన్నియు ముగిసినవి ఇగనదితప్పదు—జరిగితీర వలసినదే! గోహరునకును ఖుదీరామునకును పెండ్లి నిశ్చయింపబడుట కొక ప్రబలకారణమున్నది.వారి తండ్రులిరువురును స్నేహితులు. ఇరువురును 'అలాస్కాద్వీపము'నకు బోయి, కలసిమెలసివర్తకముచేసి — ఒకరికష్టసుఖములలో నింకొకరు పాల్గొని, ధనమార్జించిరి.

ఆకారణమే నేడు ఖుదీగోహరుల పెండ్లిని నిశ్చయించినది తండ్రులకు గలవర్తక సంబంధమగు స్నేహమే— పిల్లలపెండ్లి నుదాల్చినది.........

ఖుదీరామ్—ఒకనిట్టూర్పు బుచ్చెను. ఆతనిహృదయములో జుగుప్సా భావములేదు. ఆతడు కుషానుఛెయిర్ లో గూరుచుండి-కానున్న కార్యములు కాకమానవను శుష్క-వేదాంతధోరణి నవలంబించుచుండెను.

ఆతడు—ఉదయమును గురించి, తలంచుటలేదు—రానున్న దినములను గురించికాని—కానున్న విషయములను గురించికాని తలచుట అనవసరమని వానిభావము.

ఆతనికి పెండ్లి తప్పనిసరియయ్యె, నంతగా భయోద్రేకములను గలిగించుటలేదు. తప్పనిసరిగా తనతండ్రి చేసిన వర్తకమును దానిప్పుడు చేయుచున్నటులనే— రేపుప్రొద్దుట గోహారును పెండ్లాడవచ్చునని ఆతడనుకొనెను.

కానియింకను—పెండ్లికిఈరాత్రివ్యవధియున్నదికదా! 'రేపు' అనుమాటను ఖుదీరామ్లెక్కచేయడు. ఈసమయమునందాతడింకను బ్రహ్మచారియే—స్వతంత్రుడే! స్వేచ్ఛానుసారము సంచరించుటకు హక్కు వానికిప్పుడున్నది. కాని యిప్పుడు చేయవలసినదేమి?

ఖుదీరామ్—తనచేతినిమీదికెత్తి—రిష్టువాచీపై దృక్కులను ప్రసరింపజేసెను. ఏడుగంటల ముప్పదినిముషములయినది—ఆతడింతవఱకు భోజనముచేయలేదు. సరికదా, ఈక్షణమువఱకు, భోజనమును గూర్చిన తలంపేవానికి కలుగలేదు గోహారుతో టెలిఫోనులో మాటలాడుచు నాతడు కడుపుసొదను మరచిపోయినాడు. కాని యిప్పుడాకలి యగుచున్నట్లు—ఆతడుగ్రహించెను.

ఆతడు "కాలింగ్ బెల్" మీదకు తనచేతినిబోనిచ్చెను. సతార్ వచ్చుటతోడనే—భోజనమును హోటలువానిద్వారా మేడమీదికి తనగదిలోనికి తెప్పించుకొందునాయని ఆతడాలోచించెను. కాని ఆయడచులకిష్టపడలేదు. రేపటినుండి అట్లుచేయకతప్పదు. ఈ

రాత్రికూడ నల్లచేయుచుండుములకు? ఆతండేక్కబ్బునకయిన నెప్పినయెడల-గానము వినవచ్చును—పనుమునన్నియలను జూడవచ్చును—స్వేచ్ఛగా నా యొక్క రాత్రియంయు నవెళ్ళబుచ్చవచ్చును—అనుకొనెను.

అంతలో సతార్—తలుపు తెరచుకొని, లోనబ్రవేశించినాండు—అతండు గారడివానినిబోలినాండు. ఎప్పవేళలయందును, దన యజమానుని ముఖమును జూచినంతమాత్రాన—వానికేమికావలయునో అతండు గ్రహింపగలండు. సతార్—ఖుదీరాముని ముఖలక్షణముల నించుకసేపు పరికించెను, పిమ్మట సవినయముగావంగి నిలువంబడి—

"అయ్యా! భోజనమునకు బయలుదేరనుంటిరా?" అని ప్రశ్నించెను. ఖుదీరామ్ చిరునవ్వునవ్వెను. అతండు—వినయాంగీబొత్తములను సవరించుకొనుచు—

"అగును—నేనిప్పుడు మారిపోయితిని, భోజనమునకే బయలుదేరుచున్నాను సతార్! నాదుస్తులను దెచ్చిపెట్టుము."

సతారు దుస్తులనుతీసికొనివచ్చి, యజమానునికిచ్చెను. అతండు వానినిపుచ్చుకొని, ధరించి—పిమ్మట నొక "విక్టోరియా"ను అద్దెకు మాటాడుకొని అందులోప్రవేశించి కూరుచుండెను.

"ఎక్కడకుబాబూ?" అని బండివాండు ప్రశ్నించినప్పుడే ఖుదీరామునకు తెలివివచ్చినది.

"ఎక్కడకా?.........ఓహో !.........సరే.....హోటలునకు......అనుమాటల నాతండతికష్టముమీంద నుచ్చరించెను.

"మోడరన్ హోటలా? సివిల్ రిస్టారెంటా? బాబూ!" అని బండివాండు మరలనడిగినాండు.

ఖుదీరామ్—తిరిగి గాఢాలోచన మభినయించెను. అందకత్తెలగు స్త్రీలును—మనోహరములగు నాహారపదార్థములును — ఏహోటలులోనో యుండుననని అతండొకప్పుడు—తనస్నేహితుండు చెప్పగావిని

యుండెను. కాని, సమయమునకా హోటలుపేరు జ్ఞప్తికివచ్చుటలేదు. ... .అది......ప్రాయశః......గవర్నర్ స్క్వేరులో నెక్కడో యున్నది.........దానిపేరు?......

ఆతనికా హోటలుపేరు జ్ఞప్తికివచ్చినది, చిరునవ్వుతో నాతఁడు బండివానిం దిలకించెను.

“క్యానలెట్! నీవెఱుఁగుదువా?”

బండివాడు—తలయూచినాడు— వడిగావిక్టోరియాసాగి పోవుచున్నది. ఖుదీరామ్ కుషానుల నానుకొని కూరుచుండి, అంగీజేబులోని సిగరెట్టును బయటకుదీసి, నోట బెట్టుకుని, ముట్టించెను. ఇంతకు, భోజనమిప్పుడు తన కవసరమా అన్నసందేహము వానికుదయించినది. కావలయును—ఈరాత్రి గడచినయెడల రేపటినుండియు—గోహరుతో కలసి భుజించుట తప్పదు. కనుక నొంటరిగా నీరాత్రితాను భుజింపవలయును- అని ఆతఁడు నిశ్చయించుకొనెను.

ఆతనికి నిద్దురబద్దకము కూడవచ్చుచున్నది—ఏమిచేయుటకును తోచనివానివలె నాతఁడు—'ల్యాంపు-పోస్టు'లను లెక్కపెట్టుచుండెను. ఆతఁడు ముప్పదియెనిమిదవ 'ల్యాంపు-పోస్టు'కడ నాకస్మికముగాకన్నులనుమూసికొనెను- “రేపు—ఉదయము—పెండ్లికై గోహరునకును దనకును గావలసిన టిక్కెట్లు పుస్తకముల నెక్కడ పెట్టితినా”? అని ఆలోచింపమొదలిడెను. ఆలయాధిపతి సరిగా ఎన్నిగంటలకు—వివాహపుటుంగరములను పుచ్చుకొనుటకు వచ్చునన్న ప్రశ్నమరల వాని మెదడులో ప్రవేశించినది.

దిక్కుమాలినగోల! ఆతఁడుంగరములను పుచ్చుకొనుట మరచిపోయినాఁడు.........ఒకవేళ..:సతార్......“అగును.” అనిపలికి, ఆతఁడొకనిట్టూర్పుబుచ్చెను. సతార్ మరచిపోలేదు—ఆతఁడు తన

యజమాని తెచ్చిన వివాహపుటుంగరము— పెట్టెలో పెట్టి- ఆపెట్టెను మేడ మీఁదిగదిలో మేజాబల్లమీఁద పదిలపఱచెను.

ఆహా! సతారెంత మంచివాఁడు "తనకొఱకును— గోహారుకొఱకును పుచ్చుకొన్న బొంబాయియందలి డాలింగటన్ స్క్వేరులోని ఆమేడలో, సతారు నౌకరుగా నెందులకు కుదురవలయును? ఆతఁడు మాత్ర మెందులకు పెండ్లాడరాదు?"— అని ఖుదీరామ్ మెహతా ఆలోచింపసాఁగెను. వానిదృష్టిలో ప్రస్తుతము పెండ్లియనఁగా అంత చులకనగా నున్నది!

'ప్రేమ' యను రెండక్షరముల నాతఁడింతవఱకు విని యుండలేదు ప్రేమించుట వానికెట్లో తెలియదు. ఆతఁడే యువతిని గురించియు, హృదయములో నుద్రేక మనుభవించి యెఱుఁగడు. ఏమయినను, మోహాతిరేకముతో— హృదయాంతర్భాగమునుండి పొంగిపొరలుచున్న కామమును దృప్తిపరచుకొనుటకును- దేహములోని వెచ్చనెత్తురు ముచ్చెమటలను గలుగఁజేయు, నిట్టూర్పుఁ బుచ్చుటకును— తమితీఱ బాహుద్వయములోనదిమి— అనుభవించుటకును ఆతఁడొక వేరొక అందకత్తెను గనుఁగొనలేఁడు.

తెల్లవారినయెడల గోహారును దాను పెండ్లాడుచున్నాఁడు. ఆమె అందమయినది- ఆమెకుద్రేకములేదు. నాగరకతగలదు.

విక్టోరియా ఆఁగినది. ఖుదీరామ్ మెహతా క్రిందకుదిగి బండివానికి బాడుగనిచ్చి- అద్దపుతలుపును లోనికిఁ ద్రోసి, వడిగా లోనఁబ్రవేశించెను.... ..

ఏమో! వానిప్రారబ్ధ మెట్లున్నదో!

రెండవ ప్రకరణము.

బొంబాయినగరములో పేరొందిన రిష్టారెంటులలో— లెట్" ఒకటి-ఆహొటలు చూచుటకందముగ నుండుట మా క, ప్రశాంతముగనుండును- గందరగోళమందెక్కువగా నుండద

ఉత్తరీయమయిన లేకుండ— నిలువుటంగీ-కట్టుకొన్న కాళ్ళకు-స్లిప్పర్సు-వీనితో-ఖుదీరామ్ మెహతా, క్యావలెట్ హా లోప్రవేశించినాఁడు. ఆతఁడు దానినింతకుపూర్వము చూడలేదు. ఇ ముందుకూడ చూడరాదనియే నిశ్చయించుకొన్నాఁడు. హాలులో నల్వంకల పరిశీలించుచు నాతఁడు నిలువఁబడుసరికి—సద్దుచేయకుండ వెయిటరొకఁడువచ్చి, వానియెదుట ప్రత్యక్షమాయెను.

"ఖాళీబల్ల లనేకములున్నవి— తమ రాగదిలో నేప్రక్కకూరు చుందురో నేనడుగవచ్చునా?"అని ఆతఁడు ఖుదీరాముని, సవినయ ముగా ప్రశ్నించెను.

ఖుదీరామ్ ఒకపరి మందహాసము గావించెను-ఆతనిదృక్కు "ఆర్ఛెష్ట్రా" యున్న ప్రాంతమునకు పరుగిడుచున్నవి.

"ఉండుము—నేనాలోచించిచెప్పెదను"అని కటువుగానాతఁడు వెయిటరునకు బదులుచెప్పెను. పిమ్మట తనదృష్టిని—ఆయువతిమీఁది కి ప్రసరింపఁజేసినాఁడు. క్షణకాలమువరకు వానినోటినుండి మాట వెలు వడలేదు.

ఆయువతి—ఆర్ఛెష్ట్రాకు దగ్గర నొంటరిగా కూరుచున్నది. ఆమెకు వర్ణనాతీతమగు సౌందర్యములేదు-—ఆమెధరించిన దుస్తుల అమూల్యములుగావు—అట్లయ్యు నామెలో ఆకర్షణశక్తి ప్రకటితమగు చున్నది—ఆమె ధరించినచీర అందముగనున్నది. ఆమె మిక్కిలిపొడవు

గనున్నది—శరీరచ్ఛాయ నల్లగనేయున్నది. కురులు దీర్ఘముగా పెరిగియున్నవి—ముంగురులు ముసుఁగులోనుండి, బయటకు తొంగిచూచు చున్నవి.

మొత్తముమీఁద నామెలావణ్యరాశి! జరీఅంచుగల ఎర్రనిచీర మెత్తనువుచాయ మనోహరముగఁ గన్పట్టుచున్నది-స్లిప్పర్సులో పదములు మృదువులని వేరుగచెప్పనక్కరలేదు. ఆమెతొడుగు కొన్న—ఆమెకొక వింతసోయగమును గలిగించుచున్నది- ఆమె మేను పండుతమలపాకులవలె లేతన్నను-నల్లగానున్నను, అవి తామర రేకుల ననుకరించుచున్నవనటలఅతిశయోక్తి కాదు—శ్రీకారముఁబోలిన చెవులనుండి చక్కనిరాళ్ళు పొదుగఁబడిన ఆభరణములు వ్రేలాడుచున్నవి. ఆమె కితరములగు నాభరణములులేవు—వ్రేలికుంగరము లేదు.

ఆర్కెష్ట్రాను తదేక ధ్యానముతో నామెవినుచున్నది. బాహ్య లోకమును పూర్తిగా మరచియున్నదేమో!హాలులో నిలుచఁబడియున్న ఖుదీరాముని—ముప్పది సెకండ్లనుండియు-నోటమాటలేక-రెప్పవాల్చక—తదేకదీక్షతో తనవైపు దృక్కులను ప్రసరించుచున్న ఖుదీరాముని ఆమెచూడనేలేదు—అతనిరాక నామెగురితింపనేలేదు.

వెయిటరు మరల ఖుదీరాము నుద్దేశించి ప్రశ్నించినాఁడు—

"అయ్యా! ఏబల్ల? అర్కెష్ట్రాదగ్గర?"

ఖుదీరామ్ ఉలికిపడెను.

"కాదు—సాధ్యమైనంతవర కామెదగ్గరగానున్న బల్ల......" అని చెప్పుచు నాతఁడు వెయిటరువెంట నడచెను. వెయిటరా పెద్దమనుష్యుని—ఆయువతికి ప్రక్కనేయున్న బల్లయొద్దకుఁగొనిపోయి, కూరుచుండఁజేసెను.

ఆసమయమునఁ గూడ నామె గానములోనే లీనమైయున్నది. తనకు ప్రక్కగా సమీపమందున్న బల్లయొద్ద, కుర్చీని బయటకు లాగి కూరుచుండి, ఉత్సాహముతో తన్నుఁ దిలకించుచున్న ఖుదీరాము నామె చూడనేలేదు. ఖుదీరామ్ వెయిటరుతో తనకు కావలసిన పదార్థములను జెప్పినాఁడు—వెయిటరు నిష్క్రమించెను.

సంగీత మాగిపోయినది—ఆమెయొకపరి గదిని నల్వంకలఁ బరికించినది—ఆపరికింపు ఖుదీరామునకు పారవశ్య మొసఁగూర్చినది. ఆతఁడప్పుడామె ముఖమును దర్శించినాఁడు. గుండ్రముగను, ప్రసన్నముగను ఉన్న ఆముఖము—విశాలములు—కాంతిమంతములగు నేత్రములతో వెలుఁగొందుచున్న ఆముఖము—వానిహృదయమునందు చిత్రింపబడినది. ఆమెనోరు చిన్నదిగను, పెదవులెఱ్ఱగను ఉన్నవి. ఆమెలో పరిపూర్ణమగు సత్స్వభావము స్త్రీత్వము గోచరించుచుండెను.

ఆమె తనప్రక్కనున్న బల్లకడ కెవ్వరో నచ్చియుండిరని తెలిసికొన్నది. తత్‌క్షణమే తనదృక్కుల నాదెసకుఁ ద్రిప్పినది. ఖుదీరామ్ ప్రశంసా పాత్రముగనామె నొకపరి తిలకించినాఁడు—చూపులతో చూపులు కలిసినవి.

తొలుఁదొల్త నాముహూర్తమున—ఆమెకనుబొమ్మ లాత్రముతో మీఁదికిలేచినది. ఆతని నదివరకెక్కడో, ఎప్పుడో చూచితినని ఆమెనమ్మకము. ఆతఁడామెలో ప్రకృతి విరుద్ధములగు స్వభావములుగాని—కృత్రిమ హాసభావములుగాని పొడఁగట్టమి, కిక్కిరిహర్షించినాఁడు. అంతేకాదు! ఆమెనుగురించి యెక్కుడుగా తెలిసికొనుటకు—గ్రహించుటకు నాతఁడు తొందరపడుచున్నాఁడు.

ఆతని ముఖమున మందహాస మంకురించినది. ఆమె యొక క్షణముపరకు వెనుదీసినది—పిమ్మట నాతనిమందహాసమునకు ప్రత్యుత్తరముగా నామెపెదవులపైని చిరునవ్వు పొడసూపినది ఆచిరునవ్వుతో

కృత్రిమముగాని — వక్రభావముగాని—లజ్జగానిలేదు. ఆమెమరల నార్చెష్ట్రావంకఁదిరిగి—తనదృక్కుల నాదెసకు పరపుచున్నది.

ఖుదీరామ్ మిన్నకుండలేదు—యాతఁడామెవంకఁ జూడఁగలిగినపుడెల్ల నవ్వుచునేయుండెను—తనకామెతో పరిచయములేకున్నను, యా నవ్వే సంతృప్తిని గలుగఁజేయుచున్నదని యాతఁడు తలంచుచుండెను.

"ఆమెమనోహరమయినది—ఆమెనుఁబోలిన యువతిని నేనిది వఱకెన్నడును చూచియుండలేదు. ఆమె అందకత్తెమాత్రమేకాదు... ...నిజమయిన యామది...... కారణమును నేనుచెప్పలేను......" అని ఆతఁడు తనలోఁ దాననుకొనుచుండెను.

వెయిటరుతెచ్చిన పదార్థముల నాతఁడు సంతృప్తిగా ఆరగించెను. అవి మిక్కిలి రుచికరముగానున్నవి. ఆతనికి సంతోషమును కలిగించినవి. ఆతఁడు పరోటానుతినుచు నొకపరి కన్నుల నామెపైఁ బ్రసరింపఁజేసినాఁడు. ఆతని కప్పుడు నవ్వురాలేదు. ఆమెచూపులలో తన చూపులనుఁగలుపుటకును—ఆమెకంఠస్వరమునాలకించుటకును—ఆమె చేతులను తనచేతులతో గిలించుటకును—ఆతఁడు కుతూహలపడుచుండెను—ప్రార్థించుచుండెను—ఉవ్విళ్లులూరుచుండెను.

ఆమె కాఫీని స్పూనుతో త్రాగుచున్నది—ఆమెను తదేకధ్యానముతో చూడవలయుననియే ఖుదీరామ్తలంపు! ఆమెనుగూర్చి వాని హృదయములో కారణములేనికలవర ముదయించినది.

కాఫీనిముగించినపిమ్మట—ఆమె గదిని మఱియొకపర్యాయము కలయఁజూచినది. పిమ్మట తనసంచినివిప్పి అందులోనున్నయొకకార్డును బయటకుఁదీసి—పెన్సలుతో దానిమీఁద నేమోవ్రాసినది. తరువాత వెయిటరునుబిలిచి, యాకార్డును ఆర్చెష్ట్రా కండక్టరునొద్దకు పంపినది. కండక్టరామె కోరికను మన్నించినాఁడు

ఆర్కెష్ట్రా బ్యేన్డుట్యూను వాయించుచున్నంతసేపును—ఖుదీ రామ్‌మెహతా-ఉద్రేకము ననుభవించుచున్నాఁడు. ఆతఁడాత్రముతో నాలకించి తనలో అమితముగ హర్షించినాఁడు.

ఆట్యూను ముగియుటతోనే—ఆతనిలో సంభ్రమముదయించి నది—ఆతఁడు వెయిటరును బిలిచెను—ఒకకార్డు నామెకూరుచుండిన మేజాబల్లకడకుపంపెను. వెయిటరా కార్డునుతన మోల్రల పెట్టుటతోనే-ఆమె కొంచెము చలించినది. అదికనిపెట్టి ఆతఁడొకపరి నవ్వెను. ఆమె గదిసి నల్వంకల నలక్ష్యముగా చూచినది; అంతే! ఆతనిహృదయములో మాత్రము నిరాశ అంకురించినది— ఆతనిగుండె నిలిచిపోయిందనియే చెప్పవచ్చును.

"నేనుగూడ మెచ్చుకొంటిని—"

అను మాటలా కార్డుమీఁద వ్రాయఁబడినవి—ఆమెచిరునవ్వుతో చదువుకొన్నది.పిమ్మట నాతనిదెస నంగీకారసూచకముగా మోము నుద్రిప్పినది. వెయిటరు బల్లయొద్దనుండి వెళ్ళిపోవుచుండెను. ఖుదీరామ్ మెహతా—ఆందోళనతో వానిని మరలఁ దనకడకు రావలసినదని తల యూచినాఁడు.

"ఇంకొక కార్డును దీసికొని ఆమెకిమ్ము—నేనొకవిషయము వ్రాయమరచితిని—" అని ఆతఁడు వెయిటరుతో పలికి—కార్డును బయటకుఁదీసి—

"నేను మీయొద్దకు వచ్చి మాటలాడవచ్చునా!" అనివ్రాసి నాఁడు.

ఆమె—వ్రాయుచున్నంత సేపును తదేకదృష్టితో-తన్నుఁగని పెట్టుచున్నదని గమనించి—ఆతఁడు సిగ్గుపడెను. తప్పక—ఆమె తన కార్డును చదువుటకు నిరాకరించునని ఆతఁడనుకొనెను. కాని, అట్లుజరుగలేదు—ఆమె నిరాకరింపలేదు—ఆకార్డును చదివి—తనకట్టెదుటబల్ల

మీఁద, మొదటిదానిప్రక్కనే దానినిగూడనుంచి, ఖుదీవంకఁదిరిగి—
"రండ"నునట్లు తలయూఁచినది.

సంతోషముతోను—ఆత్రముతోను, అతఁడులేచి నిలువబడెను. కాఫీని దీసికొనిరమ్మని వెయిటరున కాజ్ఞాపించెను. అతఁడామెబల్లయొద్ద కేఁగి—కట్టెదుటనున్న కుర్చీలో కూరుచుండెను—వెయిటరు వెళ్ళి పోయినాఁడు. యామెతో సంభాషణకెట్లుపక్రమింప వలయునో తెలి యక—యాతఁడు క్షణకాలము మౌనమువహించెను. యాకస్మికముగ మధురమగు కంఠస్వరమాతనికి వినిపించినది—

"మీకార్డులు మిక్కిలి ఖరీదుగలవి." అనిఆమెనుడివినది.

అతఁడు నవ్వినాఁడు; కానిఆనవ్వులో నాందోళన మిమిడి యున్నది.

"మీరునామొదటికార్డునే త్రోసిపుత్తురేమోయని నేనుభయ పడితిని."

ఆమె—పరికాశించుచు ద్రవించుచున్నతన నేత్రములనాతన పైనిల్పి, మనోహరముగమందహాస మొనరించినది.

"అయిన సాధారణముగా మీరు స్త్రీలయెడల భయపడుచుం దురా!" అనిఆమెప్రశ్నించినది.

అతఁడు తలయూచినాఁడు.

"నేనువారియెడల భయపడుటకు - నాకువారితో సంబంధము లేదు-కాని ఈరాత్రినేను భగ్నహృదయుడను"

"భగ్నహృదయులా?"

యాతఁడు తలనంగీకారసూచకముగా ద్రిప్పినాడుఁ

"అందువలన మీరు సాహసమునుగూడ నవలంబించితిరా"

యాతడుతనచేతులను కుర్చీమీదనానుకొని, వెనుకకుచేరగిల బడియదార్ధమామెకు వినిపించినాఁడు.

“ఎందుచేత?” అనియామెఅడిగినది.

“ఈరాత్రి మాత్రమేనేను స్వేచ్ఛగా సంచరింప వచ్చును. స్వాతంత్ర్యవాయువులను పీల్చవచ్చును. రేపుప్రొద్దుటనాకు వివాహముకానున్నది.”

యామెతనమాటలకు నవ్వునని యాతఁడు తలంచినాడు-కాని యామెనవ్వలేదు. సరిగదా! యామెడులికిపడినది. పిమ్మటమెల్లగా నామెకంఠమునుండి ఈక్రిందిప్రశ్న వెలువడినది_

“రేపు ప్రొద్దుటా?”

యామెక్షణకాలము మౌనమువహించినది. పిమ్మట-“ఓహో! నేనెందులకట్లు ప్రశ్నించితిని?” అనిమరలనుడివినది-యాతఁడు విస్మయముతో నామెనుచూడసాగెను.

“ఎందులకు ప్రశ్నింపరాదు? మీరీపూఁట ఇక్కడ ప్రత్యక్షమగుటకు కారణమును విస్పష్ట మొనరించితిరి.—మీధోరణియే నాకాశ్చర్యమును గలిగించుచున్నది-రేపు ప్రొద్దుటమీరు పెండ్లాడనున్నారు కాని యిప్పుడు కాదుగదా?”

యామె అనవసరముగా చాలవరకు ప్రసంగించితినని తనలో దాననుకొన్నది. ముహూర్తమాత్రమాతని బరికించి, పిమ్మట లేచినిలువఁబడి—

“మనమిరువురము కొంతసేపు డ్యాన్సుచేయరాదా?” అని యాతని బ్రశ్నించినది.

ఖుదీరామ్‌మెహతా ప్రార్థనపూర్వకముగా “మీపేరు నేనెరుగవచ్చునా?” యనియడుగుచు రెండుచేతులతో నామెను బట్టుకొనెను యామె ప్రత్యుత్తరమీయలేదు. కొంతవరకిరువురును పాశ్చాత్య పద్ధతులననుసరించి, డ్యాన్సు కావించిరి. యాసందర్భలో నేవోకొన్ని విష

యములను ముచ్చటించుకొనిరి. కాని అవియాహాకములకంత ముఖ్యము లుకావని మాయనవి.

డ్యాన్సు ముగిసినది—హృదయములలో నిరువురును-నృత్యము సేయుచున్నట్లు తలంచుటలేదు. ఇరువురకు నొకవిధమగు యాందోళన ము కలిగినది—యదియదార్థమయినది-సంతోషకరమయినది అందు చేతనే వారు దీర్ఘకాలము డ్యాన్సు చేయుచున్నపుడు సంభాషణకుప క్రమింపలేదు—యాతఁడామె దెస నిశ్చలముగా పరికించుచున్నాఁడు. యామెకేక మర్యాదగా సంబోధించుట కవసరము కన్పట్టలేదు—

"చెప్పుము—నా దెసనిలుకడగా నెందులకు పరీక్షించుచున్నావు? నీవేమి తలంచుచున్నావు?" అని ఆమెసవినయముగా ప్రశ్నించినది.

"నీవెంత అందముగనున్నవోయని—నేనాలోచించుచున్నాను-నీకండ్లలోను—పెదవులలోను—చిరునవ్వులోను—కంఠములోను—వ్యక్తమగుచున్న ఆకర్షణశక్తిని గురించి యాలోచించుచున్నాను."

ఆతఁడామెను క్షమింపమని వేఁడలేదు—ఆమెముఖమున లజ్జా చిహ్నములు పొడసూపినవి. కాని ఆమె నవ్వలేదు.

"నీవుకూడ నన్నుగురించి ఆలోచించుచున్నావని నేననుకొను చున్నాను—"అని యాతడామె చూపులలో తనచూపులనుగలిపి, ప్రశ్నించెను. ఆమెపెదవులు వడఁకినవి—తదేకదృష్టితో నాతని బరికిం చుచు—యామెతలయూచినది.

"నీవెంతమంచి వాఁడవోయని నేనాలోచించుచున్నాను, నీవం టి యువకుని నేనింతకు పూర్వమెప్పుడును చూచియుండలేదు. నిన్ను నాబల్లయొద్ద కెందులకు రానిచ్చితినాయని నేనాశ్చర్యపడుచున్నాను-" అని యామె నవ్వసాఁగెను.

యాతఁడామె చేతిని దనచేతఁ బట్టుకొని అదుముచుండెను—యామె ముఖమును నిశ్చలముగా పరికించుచుండెను—" ఇఁకమీఁద నాజీవిత మేమయినను నేను లక్ష్యపెట్టను— ఇన్ని సంవత్సరములకు

నేనీక్షణమందు-వాస్తవమునకు బ్రతుకుచున్నాను. జీవితసౌఖ్యమును నేనీక్షణమున మాత్రమే అనుభవింపఁగలుగు చున్నాను-" అనుమాటలాతని చూడ్కులలో వ్యక్తపడుచున్నవి.

ఇరువురును మంత్రముగ్ధులవలె నొకరినొకరు పరికించుకొనిరి. ఆసమయమందొకప్పు డొకరిపెదవుల నింకొకరిపెదవులు దాకినవి. ఆమె వెనుకకుతగ్గి నవ్వినది-పిమ్మట నిరువురును మరల మేజాబల్లకడకు వచ్చిరి.

"ఈప్రదేశ మసహ్యముగానున్నది." అనిపలుకుచు నామెకుర్చీ లోనాసీను రాలాయెను.

"అతడామెను దిలకించుచు-" క్యావలెట్ హొటలుఅసహ్యము గానున్నదనినీవుతలంచు చున్నావా?......కాదు......ఇదిమనకొఱకునిర్దేశింపఁబడినది.......నీవుకూడనావలె స్వేచ్ఛగా నుండుటకు కోరు చున్నావు......మనమింకొక స్థలమునకు పోయినచో ....

ఆమె కంపించినది—నేత్రములలో నాతురత గోచరించుచున్నది బుగ్గలెఱ్ఱఁబాఱినవి.

"ఎక్కడకు?"

"బొంబాయినగరములో వినోదముగా ప్రొద్దుపుచ్చుటకు ప్రదేశములేలేవా? విక్టోరియాకోచి నెక్కినచో—ఎక్కడి కయిన పోవచ్చును?"

ఆమెత్వరితగతిని తనచేతిరుమాలును సంచిని దీసికొన్నది. హేళనాపురస్సరములగు దృక్కులనాతనిపై నొకపరి పఱపినది. లేచిఆతనికెదురుగా నిలువఁబడినది.

"అగును—ఈరాత్రి మనమెక్కడికయిన పోయి డ్యాన్సుచేయవచ్చును. ఇతరవిషయములను మరచిపోవుటకు నేను ప్రయత్నించు చున్నాను." అనిఅతఁడనెను.

ఆమె ఆతనిచేతిని బట్టుకొన్నది-ఆతడు బిల్లుమొత్తమునిచ్చినవెనుక నిరువురును బయటకు నడచిరి—విక్టోరియాకొఱ కెదురుచూచుచుండిరి.

బండిలోవారిరువురును—,,హోనీమూన్ క్లబ్బునకు పోయిరి. ఆక్కడ కొంతసేపువివిధ విషయములను గుఱించి ముచ్చటించిరి—కొంతసేపు డ్యాన్సుచేసిరి—కొంతసేపు తేనీటిని త్రాగిరి. ప్రపంచములు స్వర్గీయసౌఖ్యము ననుభవించుచున్న ప్రాణస్నేహితులవలె నాయిరువురును మెలంగిరి. ఆతడు—ఆమెమాటలకు—చిరునవ్వునకు—మౌనమునకు, అప్పుడప్పుడువిస్మయ మందుచునేయుండెను.

ఇరువురును—అప్పట్ల తమకుప్రాప్తించిన అవస్థనుకొంతవరకు స్పష్టముగాఁ దెలిసికొనఁ గలిగిరి. అదివరలోఁ దమహృదయములలో చెప్పుడును పొడసూపని—ఉత్తేజము—ఉద్రేకము—అప్పుడుపొడ సూపినదని గ్రహించిరి. ఆయుద్రేకముతప్పని సరియైనది—శాశ్వతమయినది—ప్రచండమయినది.

అర్ధరాత్రిఅయినది—ఆమెలేచి నిలువఁబడి, తాను వెళ్ళిపోవలసియున్నదనిచెప్పినది.

“నేనునిన్ను సాఁగనంపుదునా? అని ప్రార్థనాపూర్వకముగా, ఆతఁడు ప్రశ్నించినాఁడు.

ఆమె ప్రత్యుత్తరమీయలేదు, ఒకపరి వానివవలోకించినది, ఒక మందహాసమును వెలిపుచ్చినది.

ఇరువురు విక్టోరియాను బాడుగకు కుదుర్చుకొని—బేకల్ స్ట్రీటులోనున్న యొకసౌధముచెంతకు వచ్చిరి.

బండినుండి దిగుటతోనే, ఆమె వెనుకకుఁదిరిగి—కరస్పర్శమొనరించుట కాతనిచేయిని పట్టుకొన్నది—అంతలోనాతఁడు బండివానిని పొమ్మని చెప్పినాఁడు.

"క్షణకాలము నన్ను నీ మేడమీఁదకి రానీయవా? మరలనెప్పు డును మనము కలసికొనము—మనసమావేశమును జ్ఞప్తియందుంచు కొనుటకయిన నీవు నాకేవస్తువయిన నీయవచ్చును." అని ఆతఁడు విన యపూర్వకముగా గోరినాఁడు.

"నీకిచ్చుటా?........." అనుమాటలనామె బరువగు మన స్సుతో ననుమానరహితముగ నుడివినది.

"అగును—ఈగదిలో నిప్పుడు నీవున్నట్లే—నేను నిన్నెప్పుడు జ్ఞప్తి..దుంచుకొనుటకు చిహ్నముగా........."

ఆమెపెదవులు కంపించినవి, ఆమెనవ్వుటకు ప్రయత్నించినది "బాగున్నది" అనుచు నామె దారితీసినది. మేడయొక్క ఉపరిభాగము నకు పోవుటకు ఎలక్ట్రిక్‌లిఫ్టు ఉన్నది. కానియామె దానిలో నిలువఁబడ లేదు. మూఁడవ అంతస్తుమీఁదికి ఆతనితోఁగూడ మెట్లుద్వారా పోయినది.

మేడమీఁదనామె క్రిందమూఁడు గదులున్నవి, సేవకులెవ్వరును, అందులేరు—ఆమెవానిని పరిశుభ్రముగా నుంచుకొనుచున్నది. మధ్య గదియొక్క తలుపు దీయఁబడుటతోనే—ఖుదీరామ్‌మొహతా అందు ప్రవేశించినాఁడు—ఆమె ప్రక్కగదిలోనున్న యొకబల్లమీఁద తన సంచిని పెట్టి మరల నాతనియొద్దకువచ్చి నిలువఁబడినది.

"ఇదేనాయిల్లు......నీకసంతృప్తిని గలుగఁజేయుచున్నదా?" అని ఆమెనవ్వుచు ప్రశ్నించెను.

ఆతఁడు 'లేదని' తలయూచినాఁడు—వానిచూడ్కులు గదిలో నున్న వివిధవస్తువులమీఁద వ్రాలుచున్నవి.

"ఈగృహమును నీవేఅలంకరించితివా?"

"అఁ; నాఆదాయము ననుసరించి నేనేనాకు కావలసిన వానిని గొనుచుందును; నేను నాపొట్టకొరకు ఉద్యోగము చేయవలసియున్నది;

ఆఫీసులో కష్టపడి ఉదయము 10 గంటలనుండి సాయంకాల మాారుగం టలవరకు పనిచేయ వలసియున్నది—నేను వారమున కొక్క పర్యాయ ముమాత్రమే క్యావలెట్ హోటలునకు భోజనార్థమై వెళ్ళుచుండు దును.” అతఁడామె నొకపరి పరికించినాఁడు—ఆమెహస్తమును తన చేతితోఁ బట్టుకొన్నాఁడు.

“ఈగది అందముగనున్నది—చాలఅందముగ నున్నది; నిజము నకిది దేవతాగృహము—దేవతానిలయము, అలంకారమునకుఁగాని—డాంబికమునకుగాని, యిచట వస్తువులు లేవు; కేవలము మానవజీవిత మున కుపకరించునవి—మానవజీవితమును సుఖప్రదమొనరించునవి మాత్రమేయున్నవి. ఆమె బిగ్గరగా నవ్వినది.

“నీవు క్యావలెట్ హోటలున కెందుకు వెళ్ళుచుందువు?”

“క్యావలెట్—బొంబాయి నగరమునఁగల హోటల్సులో ప్రశాంతమయినది—చక్కనిది, నేనువిశేషముగా ధనవ్యయమున కంగీకరింపను—ఈగదిలోనున్న వస్తువులన్నియు నీవుచెప్పినట్లు నాకుఅవసరము లయినవే! నేనేవస్తువయిన గొనవలసివచ్చినచో ఆలోచించి—మిక్కిలి జాగ్రత్తగా పరిశీలించుకొనెదను. అనవసరముగా ధనవ్యయమునకు నా మనసొప్పదు, నాజీతములో ఖర్చులుపోను మిగిలిన డబ్బు నేనుదాచుకొందును.........

ఆమెఎందుచేతనో, ఆకస్మికముగా తనమాటలను ముగించినది, పెదవినికొరుకినది, అతడామెను రెప్పవేయకుండ చూచుచుండెను. అత డేమియునుమారుపలుకకాదని ఆమెతలంచినది తలంచి తొందరగాలేచి రెండుగ్లాసులలో ఫ్లాస్కులో నున్న తేనీటిని పోసి మేజాబల్లమీద పెట్టినది పిమ్మటనాతని ప్రక్కగూరుచున్నది. ఇరువురును తేనీటిని త్రాగిరి ఆసమయమున తేనీటినిచ్చుట వింతకాదు...ఆచారము గాదు...! ఆమె తెచ్చిఅక్కడబెట్టినది, ఇరువురును త్రాగివేసిరి. మంత్రముగ్ధులవలె

ఇరువురును బాహ్యప్రపంచమును మరచిపోయిరి........ప్రేమను మరచిపోయిరి. తమ్ముఁగూర్చిన గొడవతప్ప, ఇతరగొడవలు వారికి తెలియవు. వారు మాటలాడుకొనిరి—యదార్థముగా తమ్ముగురించి యే మాటలాడుకొనిరి.

ఖుదీరామ్ మెహతా—ఆమెకు తనజీవితమును వాస్తవముగా వినిపించినాఁడు. అనేకసంవత్సరములనుండి తనగాథను—తనకష్టసుఖములను ఎవ్వరికయినఁ జెప్పుకొనవలయునని ఆతనికి కుతూహలమున్నది—అది నేఁడు నెరవేరినది—అంతకుపూర్వమాతనిగాథ నాలకించువారెవ్వరును లేరు. ఆతఁడు గోహారును గురించి ముచ్చటించినాఁడు—ఆసందర్భమునందు మాత్రమాతఁడసత్యము వచించినాఁడు. ఆతఁడు రేపటి పెండ్లినిగురించియు, "హనీమూను"ను గురించి నామెకు తెలియజేసినాఁడు. అప్పట్లనామె ముఖమెత్తి తీక్షణముగా నాతని దెస చూచుచుండెను. ఆతఁడు మిన్నకుండెను.

"నేనునీకు విసుఁగును పుట్టించితినా?"

ఆమె ఆతనిచేతులను బట్టుకొని మెల్లఁగా అడుమటకారంభించెను—వినయపూర్వకముగా నాతనినుద్దేశించి—

"నీవు—పెండ్లాడనున్న యువతిని ప్రేమించుటలేదా?............నీవెందులకట్లు చేయుచుంటివి? అది అన్యాయముకాదా? ఆమెకును, నీకును అసౌఖ్యకరముకాదా? పెండ్లియనఁగా............."

ఆమె అర్థోక్తిలోనే తనమాటనుముగించి, తన్ను క్షమింపుమని ఆతని వేఁడుకొన్నది. యాతఁడామెనుదేశిక పూరితములగు నేత్రములతో నవలోకించినాఁడు.

"ప్రేమరహితమగు పెండ్లికి నేనంగీకరింపను-అంగీకరింపలేదు-లేకున్న నీయుదయమున నాకు వివాహము జరిగియుండెడిదే!" అను

మాటలామె నోటినుండి వెలువడినవి. యాతఁడత్యంత విస్మయమునంది నాఁడు—

"నీమాట యదార్థమే! నీవుచెప్పినదెల్ల వాస్తవమే! కాని, నేనిప్పుడేమియు చేయలేను—తరుణము మించిపోయినది—నాపెండ్లి తప్పనిసరి పెండ్లి......నీవు—పెండ్లికి వెనుదీసితినని చెప్పుచున్నావు! ఎందుచేత? నీవాతనిఁ బ్రేమింపలేదా?"

ఆమె తలనూఁకించినది.

"ఔను—నేనాతనిని బ్రేమింపలేదు—ఆతఁడు కోపగించి నాఁడు; కాని నేనట్టి మంచివాని నిదివరకెన్నఁడును గనివినియెరుఁగను—చక్కనివాఁడు—విద్యాధికుఁడు; ధనవంతుఁడు; అయిననేమి? నేను ప్రేమింపలేదు—ప్రేమింపలేకపోయితిని."

ఆమె ముఖమును దిప్పుకొన్నది—ఆమెచూడ్కులలో దీన భావమును, ఆవేదనయు, గూడఁ గన్పట్టుచుండెను.

"నీవు-త్రికరణశుద్ధిగా ప్రేమింపనప్పు డెవ్వరిని బెండ్లాడరాదు-అది తప్పిదమనుమాట నీకుతోఁచలేదా?" అనిఆమె మృదువుగా ప్రశ్నించెను.

"అయిపోయినది—ఏమనుకున్నను లాభములేదు"—అని ఆత డు కష్టముతో మారుపలికెను.

ఆమె బిగ్గరగా నవ్వినది.

"అయిపోయినది? అయిపోవునదేమి? ప్రేమలేనిపెండ్లి ఎందుల కు జరుగవలయును! స్త్రీలు ధనకాంక్షచేతను—పురుషులు దర్జాకొర కును, ముందువెనుక లాలోచింపక, పెండ్లిబాంధవ్యముల నేర్పరచు కొని—'పెండ్లి' అను కార్యమును జులకనచేయుటా? వారికిఁగల స్వార్థ భావమును—ప్రేమకు వ్యతిరిక్తముగా నడిపించుటా?"

ఆమె మరల మౌనమువహించినది—కుషానుమీఁదికి వాలి కూరుచున్నది.

"కాని—నేనట్లు చేయలేను—ప్రేమలేని పెండ్లికి నేను సమ్మతింపను—ప్రేమ అనుదానిలో అనేక పదార్థములిమిడియున్నవి—జీవితమంతయు ప్రేమలోనున్నది—సంసారము నీడ్చుటకు సౌఖ్యమందున్నది—నిరాశ అందున్నది. ప్రేమతత్త్వమువేరు—ప్రేమపథమున స్త్రీపురుషులిరువురును సమానులే ఆతఁడాశ్చర్యముతోను—క్షణక్షణమునకు పెంపొందుచున్న ప్రశంసా భావముతోను—ఆమెనవలోకించి.

"ప్రేమలో ప్రపంచమిమిడియున్నదని నీయభిప్రాయమా!" అని ప్రశ్నించినాఁడు.

"అగును—ప్రేమలో ప్రపంచమిమిడియున్నది" అని ఆమె ఆతనికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చినది—ఆమెకంఠము దేక పూరితములు—కన్నులు కాంతిమంతములు—ముఖమున ముచ్చెమటలు క్రమ్మినవి. తాను మనఃపూర్వకముగా యదార్థమని నమ్మిన విషయములనే ఆమె వాకొనుచున్నది.

ఆమె లేచినిలువఁబడినది; ఇంచుకసేపు నిశ్చలముగా నాతని బరికించినది—

"నీవు వెళ్ళిపోవలయును...వెళిపోనక్కఱలేదా?" ఆతఁడు తల యూఁచుచు లేచినిలువఁబడెను.

"అగును—వెళ్ళిపోవలయును...కాని ఇక్కడనుండ వలయుననియే నాకున్నది...ఎప్పుడును...ఎల్లవేళలందును...ఇక్కడనుండి పోవలయుననియే నాకున్నది..." ఆతఁడు నవ్వుటకు ప్రయత్నించినాడు. ఆమెచేతులను మీఁదికెత్తి, ఒకపరి ముద్దిడుకొనెను.

ఆతనిలో నాకస్మికోద్రేక ముదయించినది.

"కాని...ఈరాత్రి నేను స్వేచ్ఛగానున్నాను......నేను వెళ్లి

పోవుటకుముందు నీకొక విషయమును చెప్పుచున్నాను......కాదు ...చెప్పుటకు వందలు—వేలు—విషయములున్నను—రెండు విష యములను చెప్పుచున్నాను...రెండు విషయములు చాలును-ఈరాత్రి నీవునన్ను సుఖపెట్టితివి—ఇట్టిసుఖమును నేనింతవరకెన్నఁడును నేనను భవించి యెరుఁగను...ఇఁక రెండవ విషయము.........!''
ఇంతకు పూర్వము......నీవంటియువతిని నేనెన్నడును.........!''

ఆతని చేతులామె మెడను చుట్టినవి. ఆసమయమున నట్లగునని ఆతఁడుగాని—ఆమెకాని అనుకొనలేదు—ఆతని పెదవులామె పెదవు లను ముట్టినవి......ఆతఁడామెను ముద్దుపెట్టుకొనెను! అంతకు పూర్వ మెన్నడును అంత సౌఖ్యకరమగు ముద్దు నాతఁడేయువతికిని ఇచ్చి యుండలేదు!

ఆతఁడా పండ్రెండు సెకండులలో స్వర్గ సౌఖ్యము ననుభవిం చుచున్నట్లు భావించెను. ఆతఁడు......తెల్లవారినవెనుక తన దాంప త్యజీవిత మెట్లుండునో గ్రహించినాఁడు

గోహార్ యొక్క కృత్రిమప్రేమ...తనయొక్క కృత్రిమప్రేమ! కాని ఆతఁడేమిచేయఁగలఁడు—తప్పనిసరి పెండ్లి! ఆయిరువురి జీవితము లను విషాదాంత మొనరించుటకా పెండ్లి తప్పదు.

ఇదిప్రేమ!—ఆతనికి జీవితములో—తనబాహువులలో బంధిం పబడిన స్త్రీవంటి స్త్రీకావలయును—

ఆమె మెల్లగా—కొంతసేపయిన పిమ్మట నాలని బాహువుల నుండి యీవలకు జాఱినది—వానిని తలుపుదగ్గరకు త్రోసినది.

"నీవిప్పుడు వెళ్ళవలయును—వెళ్ళవలయును."

కాని ఆతఁడామెను మరల కౌఁగలించుకొనెను—

"ఒక్కసారి—తనివితీరనిన్ను ముద్దిడుకొననిమ్ము" ఆతఁడామె ను చుంబించినాఁడు. మరల చుంబించుటకు ప్రయత్న మొనరింపగా నామె పరిహాస పాత్రములగు దృక్కుల నాతనిపై ప్రసరించుచు—

"నీస్వేచ్ఛ యింకనెంతోసేపుండదు——" అన్నది.

అతఁడు మరల నామెను దనబిగికౌఁగిటయందుఁ జేర్చుకొనెను-మరల ముద్దులవర్షము నామెపై గురియించెను......కొంతసేపయిన పిమ్మట ఆమె ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములను బుచ్చుటకుఁగూడ శక్తిలేక-దూరముగా నిలువఁబడియున్నపుడు——

"నీపేరేమి? ప్రియసీ! నీపేరేమి?" అని ప్రశ్నించినాఁడు.

ఆమె చెప్పినది.

"మిస్. గులాబ్!"

"మిస్. గులాబా?" అని అతఁడు తిరిగి ప్రశ్నించెను.

"అగును——"

అతఁడు మరల నెమ్మదిగా నామెను తన వక్షముమీఁద వ్రాలజేసెను——

"విను——గులాబ్! విను——నేనునిన్ను ప్రేమించితిని——నేను ప్రేమించు యువతులలో నెప్పటికయిన, నీవే మొదటిదానవు——నీవే ఆఖరుదానవు——నేను నాజీవితాంతము వరకును నిన్ను ప్రేమించుచునే యుండెదను——నాహృదయము నీయది——నీకుస్వాధీనము."

"అట్లనకుము——అట్లు చెప్పకుము——మనమిరువురమిప్పుడే విడిచిపోవుచున్నాము, మరల నొకరికొకరము చూచుకొనలేముకదా!" అని ఆమె పలికినపలుకులు వానికి ములుఁకలయినవి.

"గులాబ్! నీవావిధముగా ప్రత్యుత్తర మీయవద్దు......" అతఁడామెను పరికించుచుండెను——ఆమెనుండి సమాధానముకొరకు——సరియైన సమాధానము కొరకెదురు సూచుచుండెను. ఆమె ఆసంగతి కనిపెట్టినది——

"ఖుదీ! నేనునిన్ను గాఢముగ ప్రేమించితిని"——అనుమాటలప్రయత్నముగా ఆమెనోటినుండి వెలువడినవి——విజటింగ్ కార్డుమీఁ

ద నాతనిపేరును జూచి జ్ఞప్తియందుంచుకొన్నదని వేఱుగఁ జెప్పనక్కఱ లేదు!

అతఁడు మరల నామెను కౌఁగిలించుకొనెను......చివరకాతఁ డతి కష్టముమీఁద—"గుడ్‌నైట్! గులాబ్?" అనఁగలిగెను.

"గుడ్‌నైట్! ఖుదీ! గుడ్‌బై"

ఖుదీరామ్‌మెహతా మెల్లగా గడినివిడిచిపెట్టి—మేడమెట్లను దిగి—నిర్మానుష్యముగానున్న వీథిలోఁ బ్రవేశించినాఁడు. పిమ్మట 'మేఫెయిర్'లోనున్న తనగృహము దెసనడచుట కారంభించినాఁడు—

అతఁడు మరల గులాబ్‌నెప్పుడు దర్శింతునాయని ఆలోచించు చుండెను!

మూడవ ప్రకరణము.

ప్రాజ్ఞులగువారెన్నఁడును—'పరిపూర్ణత' అనువిషయమునుగురించి, తర్కవితర్కముల కుపక్రమింపరు. ఈవిశ్వమానవప్రపంచములోగల అనంతకోటి వ్యక్తులలో 'పరిపూర్ణత' అనునది ఎందులోను—ఎవ్వరిలోను లేదని వారు గ్రహింపఁ గలుగుదురు. మనుజులలో పరిపూర్ణత గోచరించిననాడు-ఇఁక వేరుగా దైవముఁలక్కఱలేదు; ఆరాధనము లక్కఱ లేదు; అర్చనలక్కఱలేదు— సర్వవిద్యలయందును, లేక, సర్వవిషయ ములందును పరిపూర్ణుఁడగు వాఁడే భగవంతుఁడు!

ఖుదీరామ్‌మెహతా—తనజీవిత విధానములోఁ లేక, తనసంసార సౌఖ్యములో—పరిపూర్ణతకొఱకు ప్రాధేయపడునంతటి బుద్ధిహీనుఁడు కాఁడు—అతనికి సంతృప్తియున్నది. ఆనాఁటిరాత్రి తానునుభవించిన

సౌఖ్యమునే, ప్రతిదినముఁ దనభార్యతో గలసి అనుభవించుచున్నట్లు భావించి, అతఁడు సంతోషపడుచుండెను.

అతఁడు గోహారును "హనీమూను" దినములలో మలబారు కొండలకు తీసికొనిపోయెను—అతఁడామెతో నక్కడున్నంతకాలము.. ఒక్కపర్యాయమయిన గులాబ్‌ను గురించి తలంపలేదు!

సాధారణముగా పురుషుడట్లుండును—అతఁడెప్పటికప్పుడు విషయములను మరచిపోవుచుండును. గులాబ్‌నకును, గోహారునకును తారతమ్యము కొండంతయున్నది. గులాబ్ స్వప్నకన్య! గోహార్ సామాన్యముగా వర్తించు సంసార స్త్రీలలో తలమానికమువంటిది—ఆమె తనభర్తయొక్క మనస్సెరిగి, ఆతని నభిమతముల నీడేర్చుటకెల్ల వేళలయందు సంసిద్ధురాలే! అతడు కోరినంత కామోద్రేకమామెలో లేకున్నను, ఆమె అందముగను, మనోహరముగను ఉన్నది. వివాహ పాశమాయిరువురను దృఢముగా బంధిచినది—ఆమె అతనియెడల నమితోత్సాహమును వ్యక్తపరచు చున్నది.

ఆహనీమూను నెలలో—ఖుదీరామ్ మెహతా—అనేక రాత్రులందు, తనబాహువులలో గోహారును బంధించి, ప్రీతిపురస్సరముగా-హృదయ పూర్వకముగా నామెతో సంభాషించి సౌఖ్యమందినాఁడు. అట్టి సమయములందాతఁడు—గులాబ్‌తో గడపిన రాత్రి నిజ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని తనలోతానే సిగ్గుపడెను.

వారు నెలదినములయిన పిమ్మట మలబారు కొండలనుండి, మరల బొంబాయి నగరమునకు తిరిగివచ్చిరి.

గోహార్—శక్తివంచన లేకుండ గృహకృత్యములను చక్కగా నిర్వహించుచున్నది. ఆతని సంతోషపెట్టుటకామె సర్వవిధములఁ బ్రయత్నించుచుండును. ఆమె అతనిఁ బ్రేమించినది. ఎల్లవేళలయందు నాతఁడు చెప్పినచొప్పున వర్తించుచు-వానికి సంతృప్తికలిగించుటయే

ఆమె కోరిక ఆమె—తనగృహము నత్యంత రమణీయముగను సుఖకరముగను జేసినది. పరిశుభ్రతగా దుస్తులనుంచుటయన్నను, గృహము నుంచుటయన్నను, గోహారున కభిలాష మెండు.

ఆమె యిరుగుపొరుగు వారికందరకు శిరోభూషణమయినది. సంసారమును దిద్దుకొనుటలో నామెకుఁగల పరిజ్ఞానము—నైపుణ్యము ఇతరస్త్రీలకులేదు, భర్తృసేవయందామె కిష్టమెక్కువ ఇంటిలోనున్నదనిగాని, లేదనిగాని, తెమ్మనిగానిచెప్పి, మగనిని వేధించుట గోహారున కలవాటులేదు—

ఒకప్పుడేకారణము చేతనయిన, ఖుదీరామ్‌మెహతా, వేళకు భోజనమునకురాక, టెలిఫోనులో చెప్పినను, ఆమెకు దిగులులేదు—ఇంటిలో నొంటిరిగానుండుటకు భయములేదు. విశేషించి ఆమె సేవకులను, దాసీలను దయతోఁ జూచుచుండును.

ఆమెకు ప్రాజ్ఞతగలదు, అనవసరముగా భర్తతో హద్దుమీరి ముచ్చటింపదు. అంతేకాదు-తగినంత తొందరపని లేకున్న నాతనిదర్శనమునే కోరదామె!

ఖుదీరామ్‌మెహతాతో—ఓడవర్తకముకొరకు—పునహానగరములో నుండగా, గోహారొక మగబిడ్డని ప్రసవించినది. అప్పుడయిన నామె మెహతాకొరకు తొందరపడి కబురంపలేదు—"ఇప్పట్లనాభర్త యెందులకు?" అని దాదితోనన్నది. ఆమెకంత ధైర్యమున్నది. ధైర్యముమాత్రమే కాదు. భర్తయొక్క స్వభావము నామె బాగుగా గమనించినది.

గోహారునకు పురుడువచ్చిన రెండురోజులకు—ఖుదీరామ్ పునహానుండి తిరిగివచ్చెను. ఆతఁడు పురుడుగదిలో ప్రవేశించుసరికి—చక్కగా, పరిశుభ్రముగానున్న చిన్న మగశిశువు కంటఁబడినది—ఆశిశువునకు ప్రక్కనున్న మంచముమీఁదఁ గూరుచుండి, గోహారేదియో పుస్తకమును చదువుకొనుచున్నది.

ఆతఁడత్యంత మగుప్రేమతో గోహారును జూచుటకు ప్రియత్నించినాఁడు. ఆసమయము సంసార సౌఖ్యము, వానికి గోచరించినది. దాంపత్యమెట్టిదో ఆతనికి తెల్లమయినది.

ఆరాత్రి—ఖుదీరామ్ మెహతా—తనపరనా గారమునఁగూరుచుండి, ప్రాపంచిక స్వభావమును గురించి ఆలోచింప మొదలిడెను. పెండ్లికిముందు రాత్రి విషయములు వానికిజ్ఞప్తికివచ్చినవి. అప్రియత్నముగా వానినోటినుండి నవ్వు వెలువడినది.

ఆతఁడు గులాబ్‌ను గురించి ఆలోచింపసాగెను—గులాబ్ ఏమి చేయుచున్నదో! ఎక్కడనున్నదో! ఏలాగునున్నదో! అదియేవాని సందేహము ఈసమయమునం దాతఁడు గులాబునుజూచుటకుకుతూహలపడుచున్నాఁడు. తనసంసారికజీవిత మత్యంత సౌఖ్యప్రదముగానున్నదని ఆమెకు తెలియఁ జేయవలయునని ఆతఁడూహించు చున్నాఁడు.

హఠాత్తుగా వాని హృదయములో నాత్రి ముదయించినది. అంతవఱకు మెదడులోగల ప్రశాంతత నశించినది ఆతనికి ప్రస్తుతజీవనమును, ప్రస్తుతపరిస్థితులను, లజ్జాహేతువులయినవి ఆతడేమిచేయ గలడు? ఆలోచనమును విరమించి, పడకగది లోనికి నిద్రించుటకు పోయినాఁడు.

మరియొక సంవత్సరము గడచిపోయినది. అప్పటికివివాహమయి రెండు సంవత్సరములు గడచినవి. ఖుదీరామ్ మెహతా యదార్థమును క్రమక్రమముగా గ్రహించు చున్నాఁడు—ఆతఁడును, భార్యయును—సంసారనౌకను చక్కఁగానీడ్చుచున్నారు; వివాదములుగాని అయిష్టతగాని, అసంతృప్తిగాని, అశాంతిగాని—వారిగృహములో లేదు—అట్లయ్యు మెహతాకొక లోపము కనబడుచున్నది. ఆతనికేదియో లనభార్యలోతక్కువగా కనుపించుచున్నది—సంపూర్ణమగు సంతృప్తివానిహృదయములోలేదు—అందులకుకారణము!

అతనికి జీవితము తీవ్రముగనున్నది—అసంతృప్తినే మొత్తము మీద కలిగించుచున్నది.

ఆతనికి—వర్తకములోఁగూడ నంతగా సంతోషము కలుగుట లేదు—ఆతని తండ్రివలననే, ఆరంభములలోనోడ వర్తకముస్థాపింపబడినది. తనతండ్రివలన నున్నత దశలోనికి తీసికొనిరాబడిన భాగస్థులు తన్నసహ్యముగా చూచుచున్నారని ఆతడు తెలిసికొని, మనస్సులో అలజడినిపొందెను.

ఆతనికి గౌరవమునకు కొదువలేదు—ఇంటిలో భార్య అమితగౌరవమునుజూపుచున్నది—ఇఁక సంతోషకరములగు నాటకములను, సినిమాలను దర్శించుటకు యిష్టములేదు—వెల్లింగ్డన్ టాకీస్‌కొత్తగా వచ్చిన ఫిలిమేదయిన నాతడుచూడకమానఁడు. అప్పుడప్పుడు హార్సురేసెస్‌కు వెళ్ళుచుండును, గోహార్‌తో కలసి, వారమున కొకపర్యాయము భుజించుచుండును. ఆమెతో బాతాఖానీ వేయుచుండును. సాధారణముగా క్లబ్బులకు వెళ్లుచుండును.

ఇన్ని చేయుచున్నను—ఆతనికిసంతృప్తి లేదు—సౌఖ్యముఁ గనబడుట లేదు జీవితమంతయదార్థముగానుండరాదని తలంచి, ఆతఁడప్పుడప్పుడు తనలో తానేభయపడుచుండును—గులాబ్ మరల నాతనికంటబడలేదు—ఒకవేళనాతని యసంతృప్తికి ఆమెహేతువైయుండఁనేమో!

ఖుదీరామ్‌మెహతాకు—ఆకస్మికముగా వింతయాలోచనలు పొడసూపుచున్నవి. తానొకవేళ, రేపుచనిపోవచ్చును—చనిపోయెననియే నిశ్చయించుకొన్న యెడల నేమగును! ఈప్రపంచములో తన మరణమునుగురించి, విచారించువారెవ్వరున్నారు! గోహారు......ఆమెమాత్రమేమిచేయును? కన్నీరుఁగార్చును. ఎంతకాలము? కొన్ని దినములు; లేక......కొన్ని నెలలు......పిమ్మట? వేరొకని బెండ్లాడును. ఎవ్వరినోఁజననేల? తనకు ముగ్గురు స్నేహితులున్నారు...వారిలో నొకని

పెండ్లాడును—తనమరణమునకయిదు సంవత్సరములు గడచినపిమ్మట ఆమె కంటనీరయిన బెట్టవలసిన అవసరములేదు—నిట్టూర్పయిన విడువనక్కరలేదు......

ఇఁకఁదన భాగస్థులా! వారికేమి? చదరంగమున రాజుకట్టువడుటతోనే ఆటకట్టువడినది—గెలిచినవాఁడు సంతోషించును.

అదేవిధముగా నరకమునుండి తానుపోయినంతనే—తనభాగస్థులు సంతోషింతురు—శనివదలిపోయినట్లు తలంతురు? ....
వారు తన్నుగురించి ఎందులకు విచారింతురు?

ఇఁకఁదాననుందినము పోవుచున్న క్లబ్బులా? క్లబ్బురిజిష్టరులో తనపేరు కొట్టివేయఁబడును.... మొత్తమువిూఁద నేవిధముగాచూచినను, తనమరణమును గురించి విచారించువారులేరు—తనఅనంతర మందు జ్ఞాపకచిహ్నమును నిలుపువారులేరు—తనజీవితము ప్రపంచమునకు నిరుపయోగముగను నిరర్థకముగను ఉండుటచేతనే—ఒకవేళ రేపుతాను మరణించినను, తనమరణముగూడ ప్రపంచమునకు నష్టముగా పరిగణింపబడదు.........

తనజీవితము ప్రపంచచరిత్రలో ప్రాముఖ్యము వహింపవలయు నన్నను—తనపేరు ప్రతివారికి చిరపరిచితముగా నుండవలయునన్నను-తనమరణము దేశమునకు తీరనికొరంతయై యుండవలయునన్నను-తాను ప్రపంచమునకు, దేశమునకు—ప్రాణికోటికి నుపయోగపడవలయును అట్లుండుట కేమిచేయ వలయును?

అదియే ఆతనికుదయించిన ప్రశ్న! అదియే ఆతని ఆలోచనా సారము! అనఁగా—ఆతనిలో నున్న ఆశయములు పొడసూపుచున్నవి!

నిరర్థకముగా—నిరుపయోగముగా--బ్రతుకుటయన్నను, చనిపోవుటన్నను, ఆతనికి భయమును గలిగించుచున్నది. ఆభయమునకు

కారణమున్నది. ఖుదీరామ్‌మెహతా—పెండ్లికి తొలినాటిరాత్రి—గులాబ్‌తో కలసియున్న పుడొక క్రొత్త విషయమును గనిపెట్టినాఁడు.

అతఁడేదియో యొక కార్యము చేయవలయునని అనుకొనుచున్నాఁడు. లోకములో నేదోవిధముగా ప్రాముఖ్యమును వహించుటకాతడువ్విళ్లూరుచున్నాడు.

ఆనాటి సాయంకాల మస్పష్టముగా గోహారుతో, మెహతా, తనమనోగతాభిప్రాయములను చెప్పినాఁడు. ఆమెనవ్వినది.

"ఓయిభగవంతుడా! మీరేమిచేయగలరు?" అన్నది.

ఆప్రశ్న—లేక—ఆధోరణి మెహతాకించుక కోపమును కలిగించినది. ఆమెతన్నుగురించి ఆవిధముగా తలంచుచున్నదా యని ఆతడనుకొనెను.

అప్పుడుగోహార్—మెల్లగానాతని హస్తమును బట్టుకొని అదుముచు—"మీరిప్పుడు చేయుచున్నదిచాలదా? ఇంతకంటె నేమిచేయవలయును? జీవితమును సుఖప్రదముగా చేసికొనుటకు వలసిన వస్తువులను కొనుటకు మనకు తగినంత ధనమున్నది—మనకు—మోహన మెహతాయున్నాడు. మనతో గలసిమెలసి సంచరించుటకు స్నేహితులనేకులున్నారు—మీరుజాగ్రత్తగానిర్వహించుటకు వ్యాపారమున్నది ఇంతకంటె మనకేమి కావలయును? మీరేమిచేయగలరు!" అని ప్రశ్నించినది.

ఆమాటలను ఖుదీరామ్‌మెహతా సంతోషపడలేదు—ఆమె "ఇంతకంటె మీరేమి చేయగలరు! అని సవాలుచేసినట్లు ఆతని ప్రశ్నించినది...ఆప్రశ్నలకు తగిన ప్రత్యుత్తర మాతడాలోచింపవలయును...అదియేవాని సంకల్పము.

అతఁడామరునాఁడా సమస్యను పూర్తిగా మరచిపోయినాడు. ఆసాయంకాల మాఫీసులో డైరెక్టర్ల మీటింగుచే నాతడక్కడను

వెళ్ళెను. రాత్రియేడుగంటలవరకు నాతఁడక్కడే యుండెను. టెలిఫోను లో గోహారును బిలిచి—వర్తకసంబంధములగు విషయముల నొంటరిగా కూరుచుండి ఆలోచింపవలసియుండుటచే నాపూటక్లబ్బునకు భోజనముకొరకు వెళ్ళుచున్నాననియు, క్షమింపుమనియుఁ జెప్పినాఁడు.

"మీయిష్టము—అటులనే కానిండు—" అని ఆమెబదులు చెప్పినది. ఆతఁడు రిసీవరును క్రిందఁబడవైచినాఁడు. ఆతఁడు అమెరికా వెళ్ళుచున్నాననిచెప్పినను, ఆమెతప్పక ఆవిధముగనే సమాధానమిచ్చునని తలంచెను.

ఖుదీరామ్‌మెహతా మేడయొక్క పైయంతస్తునుండి, లిఫ్టుద్వారా క్రిందకుదిగినాఁడు—పిమ్మట తనకొరకు వీథిలోనిలువఁబడియున్న కారు దగ్గరకు తొందరగా నడచిపోవుచున్నాడు. వసారాలో జనముక్రిక్కిరిసియుండుటచేత నాతఁడు వారినిదప్పించుకొని ముందుకుసాగిపోవుచు, హఠాత్తుగా నొకయువతితోఁడీకొనెను.

త్రోడనే ఆతఁడు తనతప్పిదమునెరిగి. వెనుకకుతగ్గి క్షమింపవేడుచు "ప్రమాదము—క్షమింపుఁడు—" అని పలికినాడు. ఆయువతియుక్తవయస్సులోనున్నది—సాయంతనము సామాన్యముగా స్త్రీలుధరించు దుస్తులను ధరించినది. ఆమెచిరునవ్వుతో—'పరవాలేదని చెప్పునట్లొక పరిమోమెత్తి ఆతని బరికించినది. ఆసమయమున ఖుదీరామామెను జూచినాఁడు; అప్రియత్నముగా నాతనినోటినుండి సంతోష సూచకమగు కేకవెలువడినది; ఆతనికి నాకస్మికోద్రేకము కలిగినది. ఆతఁడాత్రముతో నామెచేతిని బట్టుకొని ముందుకు లాగినాఁడు—

"గులాబ్!"

అగును—ఆమె మిస్‌గులాబ్! తొల్లిటికంటె మిక్కిలి అందము గఁ గన్పట్టుచున్నది-ఆమెయొక్క చిరునవ్వునుజూచినను, ఆమెశరీరమును చేతితో స్పృశించినను-ఆతనిజీవితములో నదిక్త పరిణామము లుద

యించునేమో అన్నట్లాతఁడూహించుచుండెను. ఆమెతో గలిగిన తొట్రుపాటును గుఱుతించి ఆతఁడు బిగ్గరగా నవ్వుచు—ఆమెను తన కారు దగ్గరకుఁ దీసికొని పోయినాడు.

"ఏమి? గులాబ్! నీవిక్కడేమిచేయు చున్నావు?" అని ఆత డుబిగ్గరగా ప్రశ్నించెను. ఆమెతన వెడఁదకన్నులతో నాతని నొకపరి వీక్షించినది—ఆమె పెదవులపైనఁ జిరునవ్వు మొలకలెత్తినది.

"నేనా......" ఆమెనోటినుండి ప్రత్యుత్తరము నడిగాపెలు వడలేదు. ఇంచుకసేపామె ఆతురతపొందినది—"నేనా?......ఇప్పు డే ఆఫీసునుండి వచ్చుచున్నాను......క్యావలెట్ హాటలునకు బయ లు దేరితిని—"

"భోజనమునకా! చిత్రము! అట్లయిన నీవిప్పుడుకూడ అక్క డేభోజనము చేయుచుంటివన్నమాట!"

ఆమెతలవంచుక వంచి—ఆడించినది......ఆమె, ప్రతిదిన ము—సాయంకాల మప్పుడు—వాని ఆఫీసుగుండానే పోవుచుంటి ననియు—ఆతనికొట్టకేగదిలో దీపము వెలుగుచున్నదో-లేదో—చూ చుట కూడఁదనకు తెలియుననియు చెప్పుటకు దనకు సాహసములేదని యెరిగెను అంతేకాదు. క్యావలెట్ హాటలులోని సమాగమము వంటి సమాగమము కొరకే తానెదురుసూచుచు—ఆకారణముచేతనే అక్క డను భోజనముచేయుచున్నానని చెప్పుటకుగూడ నామె ప్రయత్నింపలేదు.

"అయిన......ఈ రాత్రి!......మనమిరువురము కలసి, అ క్కడభుజింతము—. రమ్ము. లోనికిగమ్ము—" అనిపలుకుచు నాతఁ డాత్రముతో నామె నొకపరి పరికించినాఁడు......ఆమెయించుకంత సందేహించుచున్నట్లు గమనించి, ఆతడు మరల... "నేమునీకు...పని పాడుచేయుచుండుట లేముకదా?" అనిఅడిగెను.

"పనిపాడు చేయుట లేదు.....కాని..."

"అటులయిన—రమ్మ్మ-" అనుచు నాతడామెను కారులోనికి తోసి అందు కూరుచుండ జేసినాడు—కారునడచి పోవుచున్నపుడా మె నాతడు వేయిప్రశ్నలువైచినాడు. ఆమె వెనుకటి కంటెకొంచెము వయస్సులో పెద్దదయినది. ఆమెయిప్పుడుయౌవన దశలోనున్నది. ముందుకంటెనామెలో నిప్పుడందమెక్కుడుగా పొడసూపుచున్నది. సామాన్యముగాజవ్వనము పైబడిన స్త్రీలందరిలోను కనుపింపని ఆకర్షణ శక్తి ఆమెలో కనబడుచున్నది. ఆమెకిప్పు డిరువదియయిదు సంవత్సరముల కంటె ప్రాయ మెక్కువలేదు.

రెండు సంవత్సరములు! రెండు సంవత్సరములకు పూర్వము ఖుదీరామ్ మెహతా మిస్ గులాబ్‌ను జూచినాడు—కాని ఆతనికారెండును వత్సరములును, రెండుయుగముల వలెనున్నది. ఆమె—హోటలులో నాతని మోలనిలువబడియున్నది. మౌనమవలంబించినది.

ఆనాడాయిరువురు గూరుచుండిన మేజాబల్లయే. అదృష్టవశాత్తు నేడుకూడ ఖాళీగానున్నది. ఆగదిలో వెనుకటివిధముగనే మిగతా వస్తువులన్నియు గనిపించుచున్నవి. మార్పేదియు గనబడుటలేదు. ఒకరికొకరెదురుగా నాయిరువురునుగూరుచుండిరి. గులాబ్ తనచేతులను ముందుకుచాచుకొని, బల్లనానుకొని కూరుచుండి, కాంతి పుంజములను వెదజల్లు తనవిశాల నేత్రముల నాతని దెసగురిచేయుచున్నది.

"బాగు—బాగు! ఆకస్మికముగా నీపూటగలసికొంటిమి" అని ఆతడు పట్టరాని సంతోషముతో ననెను.

"ఖుదీ......... నీవు.........నన్ను ....మరచిపోలేదా?"

ఆతడు తలను ద్రిప్పినాడు.

"లేదు—ఎన్నటికినిమరచిపోలేను. నిన్నుమాత్రమేకాదు. మన

మిరువురము కలసి గడపిన ఆసాయంకాలము నైనను నేను మరువ లేను......కాని—సంసారికజీవనమున్నదే......"

"నీవుసౌఖ్యముగనుంటివా!"

"ఆ—చాలవరకు..." ఆప్రత్యుత్తరమాతనికే అపహాస్యమును గలుగఁజేసినది; ఆమె మరిలఁ గొన్నివిషయములను తర్కించి అడిగినప్పుడు—అతఁడించుక మనసు గుదుట పరచుకొనెను.

"ఓ—పెండ్లికి పూర్వము గోహార్ ప్రత్యేకించిన యింటిలోనే మేమిరువురము నివసించుచున్నాము—రెండుసంవత్సరము లయినది—అంతే!" మాకొకపిల్ల వాఁడు—వానిపేరు మోహానమెహతా!"

ఖుదీరామ్ మెహతాచాలసేపటివరకు, ఆమెతో—తన గృహవిషయములను గురించి ముచ్చటించును—అతఁడును గోహారును గలసి వెళ్ళుచుండు ప్రదేశములను, వారిరువురు దర్శించు సినీమాలను నాటకములనుగుఱ్ఱపు పందెములను-ఆమెవానినోటినుండి ఆలకించినది. అతడామెకన్నివిషయములను జెప్పినాఁడు-తనకథను పూర్తిగాముగించువఱకును, ఆదుసారము శూన్యమనుమాట నాతడు గ్రహింపలేదు.

సంబాషణానంతరము—ఖుదీరామ్ మెహతా 'ఆర్కెస్ట్రా' కండక్టరునకు వెయిటరుద్వారా ఒకకార్డునుపంపెను. తదుపరిట్యూనులననుసరించి, అతఁడామెతోఁ గలసి, డ్యాన్సుచేయుట కారంభించెను. డ్యాన్సుచేయుచున్నంతసేపును—ఆమెకరగిన చూడ్కులనాతనిపైఁ బ్రసరించుచునే యున్నది. అతఁడుమాత్రమామె నేత్రములలో గోచరించుచున్న దైన్యమును గమనింపలేదు—ఆమెలో వ్యక్తపడుచున్న సౌందర్యమును జూచి మెచ్చుకొనుచుండెను. చంటిపిల్లవానివలె నామెబాహువులలో-నాతడాశ్చర్యకరమగు సౌఖ్యమును నానమయమునందనుభవించుచుండెను. అట్టిసౌఖ్యముపెనుక, రెండుసంవత్సరములకు పూర్వ

మామెతో నున్నప్పుడే ఆతఁడు పొందఁగలిగెను. —మరల నాఁటికి నేఁడు!

డ్యాన్సుముగియుటతోనే, ఇరువురును మేజాబల్లకడకు వచ్చిరి. —తేనీరు త్రాగుచునాతఁడు-"హనీమూను క్లబ్బునకు పోవుదమా?" అనిఆమెను బ్రశ్నించెను—

"ఆక్లబ్బు మూయఁబడియున్నది."—ఆమె అప్పుడు తన తీర్పునకువ్యతిరిక్తముగా నోరు విప్పిచెప్పఁ దలంచెను-రెండుసంవత్సరముల జీవములో నారాత్రియే ఆమెకు ప్రాణమున్నది—ఆరాత్రియే ఆమెకు సుఖప్రదమయినది—ఆతనితో నొంటిరిగా మాటలాడుటకామె కుతూహలపడుచున్నది. ఆతనిఁ దానమితముగఁ గోరుచుంటినని తెలుపుటకు వేఁగిర పడుచున్నది.

"మామేడమీఁదికి పోవుదము—ఖుదీ! అక్కడనీవు—నాకుఅన్నివిషయములను జక్కఁగా చెప్పవచ్చును; నిన్నుగురించిఎక్కుడుగా తెలిసికొనుటకు నేనుత్సహించు చున్నాను—"

ఆమె యాహ్వాన మాతనికమిత సంతోషమును గలిగించినది ఆమెతోఁగూడ హొటలునువిడిచి—ఆమెనివసించుచున్న మేడ మీఁదికి పోయి గదిలో ప్రవేశించినాఁడు.

తాను రెండుసంవత్సరములకు పూర్వము చూచినరీతినే— ఆగదియు నందలి సామానులును నేఁడుకూడ నున్నవి. నాఁటిప్రశాంతత యే నేఁడుకూడఁ గనఁబడుచున్నది—తన్నాగది ఆహ్వానించుచు— తనరాకకొఱకెదురుసూచు చున్నట్లున్నదని ఆతఁడూహించెను-

ఆయిరువురును సోఫామీఁదఁ గూరుచుండిరి. విధివిరామములు లేకుండ నాతఁడు మాటలాడుచునే యుండెను. ఆమె వానిఁగోరణినెరి కట్టలేదు—వంచింపఁబడలేదు. రెండు సంవత్సరములక్రింద—ఆనాఁటి రాత్రియే ఆమెఆతనికి సత్యమెరిఁగించినది.

ఆమె—అతనిశోధించినది—త్రికరణశుద్ధిగా ప్రేమించినది—ఆనాఁటిరాత్రి ఆమెను హృదయమునలో నుదయించిన ప్రేమయే నేఁటి వరకామెను పాలించినది—ఇకముందుఁగూఁడ పాలింపనున్నది. ఆమె జీవితమంతయు ప్రేమమయము—ఆప్రేమ ప్రతిఫలమును గోరలేదు-అందుకొరకు వన్నుగడలను వన్నుటలేదు. ఆప్రేమయే ఆమెను—స్నేహితులనుండియు—లోకమునుండియు వేరుచేసినది—ఆమెనేకాంకిగా వించినది. ఆమె నొంటరిగా సుఖముందునట్లు చేయుచున్నది.

అతఁడు—తన్నుగురించి—ఆమెకుఁ దెలియనివిషయము లేవియు చెప్పుటలేదు. ఆమె అతనిమాటల నాలకించినది—అందలియదార్థమును ప్రేమించినది. ఆమె—దూరమునుండి అతని నెల్లప్పుడును బ్రశంసించుచునే యున్నది. అతని నీడను జూచించుచునే యున్నది. అనుదినము—ఆఫీసున కాతఁడెప్పుడు వచ్చుచున్నాడో-ఆఫీసునుండి ఎప్పుడు తిరిగి వెళ్ళిపోవుచున్నాడో—ఆమె యెరుగును—ప్రతిసాయంతనము ఆఫీసులో పనిముగియుటతోనే—ఆమె అతని ఆఫీసుప్రక్కనుండియే పోవుచుండును—పోవుచున్నవుడు—అతనిగదివంక తనచూడ్కులను బ్రసరించుచునే యుండును-గదిలోనాతని చాయను దూరమునుండి చూచినంతమాత్రముననే, ఆమెసంతోషించుచుండును—అతని ననేక పర్యాయములామె దూరమునుండి చూచినది-కాని నేటి సమాగమ మాకస్మికమయినదగుటచే ఆమె యింతసేపటివరకును భయపడుచునే యున్నది.

ఇప్పుడామె—మరలనాతనిదర్శించి—అతనిచెంతఁ గూరుచుండ గలిగినందుల కాశ్చర్యమందినది—అమితముగా సంతోషము పొందినది

ఖుదీరామ్—తాను సుఖముగా జీవించుచున్నానని చెప్పినాఁడు అంతలోనే అతడు—తనకు సంసారసంబంధమగు సౌఖ్యమునకు కొరంత గోరంతయు లేదనియు.........కాని తనజీవితములో సంతృప్తి—సౌఖ్యము అనునవి రెండుమాత్రము గోచరించుట లేదనియుఁజెప్పినాడు

ఆమెకధ అట్లుకాదు—ఆమె జీవితము పరిపూర్ణముగా నున్నది-ఆమె యొంటిరిగా—ఏకాకిగా—నివసించుచున్నను, సౌఖ్యమును, సంతృప్తిని అనుభవించుచున్నది. కాని అతఁడట్లుకాదు—అతని జీవితము నిస్సారమయినది.

అతఁడామె నుత్సాహముతోను, ప్రశంసాభావముతోను పరికించుచుఁ దనమనోగతాభిప్రాయము నామెకు వెలిబుచ్చెను. "గులాబ్! లోకులు మేము సర్వవిధములఁ జేతను ధన్యులమనియు, మాకేవిధమగు కొఱంతయు లేదనియు చెప్పుచుందురు—కాని......నేను, వాస్తవము చెప్పవలసి వచ్చినచో—సుఖపడు చుండుటలేదు. నాకీవిధమగు జీవితము నిరర్థకమువలెఁ గన్పట్టుచున్నది—ఈబ్రతుకు నిస్సారమువలెఁ దోఁచుచున్నది—"

"కాని—ఖుదీ! నీభార్యనిన్నుఁ బ్రేమించుచున్నది"—అని ఆమె నుడివెను.

అతఁడామాట కదిరిపడెను—నిరుత్సాహముతో—అశాంతితో అసౌఖ్యముగా నాతఁడు తనదృష్టిని ప్రక్కకు మరల్చెను.

"అగును—నేనామెను ప్రేమించినట్లే—ఆమె నన్నును బ్రేమించుచున్నది. ఆప్రేమయొకదాసిని బాధుచేయదు; వేరొకదానిని గోరదు అందుచేతనే—గులాబ్! ఆప్రేమనాకు, సంతోషకరముగాలేదు-ప్రేమయను వస్తువుకతమున కొన్నివస్తువులు పాడుగానలయును. నిరుపయోగమునకుఁగాని—ప్రశంసకుఁగాని నేను అదేపనిగా గురికాఁగూడదు. కొన్నికార్యములను నేనుచేయవలయును—కొంతమార్పుతో నేను బ్రతుకవలయును—అదియేనా ఆశయము.

ఆమె ఆతనిమాటల నాలకించినది—అందలి యదార్థమును గురుతించినది. అతఁడిట్టి యాశయములతో నున్నాఁడని, ఆమె రెండు సంవత్సరములకు పూర్వమే తెలుసుకొన్నది—అందుచేతనే—అతఁడు సౌ

ఖ్యమునే కోరినయెడల దన్ను మరల దర్శింపకుండ నుండవలయునని ఆమె అప్పుడే అనుకొన్నది.

ఆమె తనహృదయములో గలిగిన ఆందోళమును గప్పిపుచ్చుటకై — మందహాస మొకపరి కావించినది.

"అయిన నీవేకార్యమయిన నెందులకుచేయవు?" అను ప్రశ్న మామెనోటినుండి వెలువడినది.

అతఁడు తెల్లబోయి-ఆమెముఖమును బరికించుచుండెను-గులాబ్ నోటినుండి వెలువడిన ఆప్రశ్న సహజమై, ఆతనికి సిగ్గునుగలిగించినది.

"కాని — ఏమిచేయవలయును?" అని ఆతఁడు మెల్లఁగా నడిగెను — మరల నాతనిదృష్టి ప్రక్కకు మరల్పఁబడినది.

"తెలియదు — గులాబ్! ఏమిచేయుటకును నాకు తెలియదు — నామెదడు పాడయినది; నాకుబద్ధక మెక్కుడయినది......కాని... కార్పొరేషను వంక నాబుద్ధి పరుగిడుచున్నది- ఈరోజులలో నభిప్రాయములతో గూడినయువకులు దేశమున కవసరము — కార్పొరేషనులో గాని — లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీలోఁగాని......" ఆతఁడు తనమాటను ముగింపలేదు — ఆమె ప్రేమపురస్సరముగా నాతనిచేతిని దనచేతితో నదుమసాఁగెను —

"ఏమి? ఖుదీ! నీకభిప్రాయములున్నవా! ఈనాఁడు దేశమున కుపకరించు క్లిష్టసమస్యలను పరిష్కరించుట కభిప్రాయములున్నవా? నిరుద్యోగ సమస్య మొదలగునవి అనేకములున్నవికదా!..." ఆమె కుత్సాహముదయించినది — అతఁడు తీవ్రముగా నామెవంకఁ జూడసాఁగెను; ఆతనికన్నులలో నాకస్మికముగా నొకజ్యోతి ఉదయించినది — అతఁడామె నుద్దేశించి, మాటలాడుటకు ప్రయత్నించెను. అతని హృదయమునుండి ఉత్సాహము — ఉద్రేకముకూడ పైకిపొంగి పొరలుచున్నవి.

"అగును—అదియొక ప్రధానవిషయమే! నేను—నావంటివానికి మాలినవాఁడు లేఁడని భావింపకుండినచో..." ఆమె అతనిచేయి పట్టు కొన్నది.

"చెప్పు—ఖుదీ! చెప్పు—వినుటకు నాకు కుతూహల మధికమగు చున్నది—" అని ఆమె ప్రార్థనా పూర్వకముగా నాతని బ్రశ్నించి నది; ప్రోత్సహించినది.

"విను—గులాబ్! నీవు పేర్కొన్న సమస్య—అనఁగా నిరు ద్యోగ సమస్య—ఈనాఁడు పరిష్కరించుటకు బహుక్లిష్టముగా నున్న ది. ప్రతిదేశమందును, ప్రతిఖండమందును—నిరుద్యోగ పిశాచము ప్రబలుచున్నది—దానినరికట్టు సాధనము రాజకీయ వేత్తలకుఁ గనబ డుటలేదు—ప్రత్యేకముగా, మనదేశములో—విశేషించి మనరాష్ట్ర ములో—నిరుద్యోగపిశాచము జనుల నెక్కుడుగా పీడించుచున్నది— ప్రభుత్వమువారు దీనిని చక్కబెట్టుటకు సరియయిన పద్ధతుల నవలం బించుటలేదు—ఒక్కపర్యాయ మమాంతముగా, నిరుద్యోగమును రూపుమాపవలయునని ప్రయత్నించినను, లాభములేదు—అట్లెన్నటి కిని జరుగదు—అపని యెవ్వరికిని సాధ్యముకాదు—నిరుద్యోగమును కొంచెము కొంచెముగా తొలఁగించుచుండవలయును.

"గులాబ్! నేనొకప్పుడు హిందూదేశమంతయు, దిరిగివచ్చితిని ఒక రేవునుండి వేరొకరేవునకు పోయి—ప్రజలతో స్వయముగా, వారి కష్టసుఖములను గురించి—ప్రస్తావించితిని....

సింగరేణీ బొగ్గుగనుల నొక ఉద్యోగస్థుఁడు పరీక్ష చేయుచుండె ను. అతఁడొకవారిములో ప్రత్యేకముగా మూఁడుగనులను పరీక్షచేసి, వానిని మూయించినాడు. ఆగనులను మూయుటవలన నారాష్ట్రములో వారమున కయిదు వందలమంది కూలీలకు వ్యర్థముగా కూలి యివ్వ వలసి వచ్చినది. కాని—డైరెక్టర్లు—ఆకూలీలకు పనిలేకున్నను; వారిని

మానిపించుట కంగీకరింపక—కూలిపూర్తిగా నిచ్చుటకు సమ్మతించిరి! పరిస్థితులు దేశములో నీవిధముగా నున్నవి! అక్కడక్కడ కూలీలకు చేయుటకు పనిలేదు—దేశమునందు నిరుద్యోగము ప్రబలినది......! అతడొకపరి నవ్వినాడు-మరలఁదన ధోరణిని సాగించినాడు. "గులాబ్! ఏమందువు? దేశము నానాఁటికి దారిద్ర్యమున మునిఁగిపోవుచున్నది. పట్టెడన్నము—కట్టుగుడ్డయులేక—ప్రజలు వాపోవుచున్నారు. సముద్రతీరములందున్న కొన్ని రేవు పట్టణములలో చేపలవర్తకము కూడ క్షీణించిపోవుచున్నది. ప్రజలసోమరి తనమునకు సహాయము పడవలు చిన్నవి. అవి సముద్రజలముల మీఁద దూరప్రయాణమునకు పనికిరావు—చేఁపల వర్తకము వలన వేలకొలఁది ప్రజలు బ్రతుకవచ్చును—చేఁపల పరిశ్రమనభివృద్ధి పొందించుటకు ఇప్పుడున్న పడవలనుదీసివేసి, వానిస్థానమున పెద్దపెద్ద పడవలను నిర్మింపవలెను—కొన్నివేల రూపాయిల పెట్టుబడి అందులకు చాలును—కాని ఆపరిశ్రమ నిరుద్యోగమునుఁగొంతవరకు బహిష్కరింపఁగలదు. ప్రభుత్వమువారిప్పట్ల శ్రద్ధతీసికొన్నచో........."

"అగును—చెప్పుము—ఖుదీ! ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధతీసికొన్నచో......" ఆమెఉత్సాహముతో, పట్టరాని సంతోషముతో నాతని నవలోకించుచున్నది.

"ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధతీసికొన్నచో—పెద్దపెద్ద పడవలు నిర్మింపఁబడఁగలవు—ప్రజలకు పని కలుగజేసి, వారిదారిద్ర్యమునకు గంటఁజేసి, వారిని ధనవంతులుగా జేయుటకవకాశము లనేకములున్నవి."

అతఁడు చెప్పువిషయములనామె ఆత్రముతో నాలకించినది. ఆతని ఉపన్యాస ధోరణి మిక్కిలి గంభీరముగ నున్నది—అందు వ్యక్తిత్వము వ్యక్తమగుచున్నది. అతఁడామాటలను జెప్పునపుడు లేచి, నిలువబడి—తాను వేలకొలంది జనులమధ్య నుపన్యాసవేదిక నధిష్ఠించి గంభీ

శముగా నుపన్యసించునట్లు—చిహ్నములను బ్రకటించినాఁడు. అతని మాటల తెన్నులో గాంభీర్యమున్నది—ఉత్సాహమున్నది—ఉద్రేకమున్నది!

అతఁడు తనమాటలను ముగించినపిమ్మట నా మొగమువైపు—ఒకతూరి తేల్లఁబోయిచూచెను. అతని కట్టెదుట నాసమయమున, మిస్. గులాబ్ కాక—వేరొక స్త్రీ యెవ్వతెయయిన నిలువఁబడి ఆలకించుచున్నచో—ఆతఁడు దిగులువడియుండెడివాఁడే! నిరుత్సాహముతో వెనుకంజవేసెడివాఁడే!

కాని—గులాబ్ నిలువఁబడియున్నది—ఆమెబుగ్గలెఱ్ఱఁబారినవి నేత్రములు వికసించినవి.

"ఖుదీ! నీవుచెప్పిన విషయములు బాగున్నవి—అవివాస్తవములు నీవు శాసనసభలోని కెందులకు ప్రవేశింపవు? శాసన సభాసభ్యుల మెదడులలోనికి పన్నుగడల నెందుకు ప్రవేశపెట్టవు? నీవట్లుచేసిననాఁడు దేశసేవ చేసినవాఁడవగుదువు—శాసన సభాసభ్యులకును, తన్మూలమున ప్రభుత్వమునకును—ప్రజలకునుగూడ విశేషమగు సహాయమాచరించిన వాఁడవగుదువు—ప్రస్తుతము నీమనసులో నున్న పన్నుగడలు—క్రియారూపమును దాల్పవలయును. అందులకు నీవేల ప్రయత్నింపవు?"

అతఁడు తనచూపుల నామొగముపై నిలుకడఁజేసినాఁడు. ఆసమయమున వానిహృదయమునందు వింత వింత భావములు పొడసూపుచున్నవి—

"నీవు......నన్నా?......అడుగుచున్నావు? .....కానివారు వినరు...వారావిధముగా నెన్నటికిని చేయరు."

ఆమె అతని హస్తమును బట్టుకొని తనవక్షము మీఁదనుంచ జేసినది—

"ఖుదీ! ఇట్టి ఊహలను శాసనసభలో చెప్పువాఁడు సామాన్య యువకుఁడుకాఁడు—చెప్పినచో—ప్రభుత్వమునకును, దేశమునకును ఉపకరించునిట్టి విషయముల నెందులకు వినరు? ఎందుల కాచరింపరు? నీవు ముందునకుదూకి, నడుముఁగట్టి—కార్యారంభమున కేలప్రయత్నింపవు నీవీపని చేయఁగలవు...ఖుదీ! నీలోనట్టి శక్తి కలదు—"

ఇరువురును గూరుచుండి చాలసేపు మాటలాడుకొనిరి. ఆమాట వరుసవలన ఖుదీరామ్‌మెహతాలో—ఉత్సాహము కొలఁదిగానున్నది—సాహసముమాట సందేహము—ఆత్మవిశ్వాసము మచ్చునకు మాత్రము కనఁబడుచున్నది—

గులాబ్ సర్వవిధములచేత —ఉద్రేక పూరితములగు మాటలతో నాతకి హెచ్చరికను గలుగఁ చేసినది—ఉత్సాహమును నెలకొల్పినది—సాహసమొసంగినది—పరిపూర్ణమగు ఆత్మవిశ్వాసమును గుదుటఁబరచినది. ఇంతయేల! ఆతనిలోఁ దాను ప్రవేశించినది. ఆతనిలోలేని ధైర్యసాహసోత్సాహముల నామె ఒసంగినది!

అందుచేతనే—ఆతని జీవితాధ్యాయములో నారాత్రిజరిగిన కథ మిక్కిలి రసవంతము!—మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమయినది. ఖుదీరామ్‌మెహతా ఆమె నభిలషించుచున్నాఁడు. ఆమెలో నాతని కనుపమానమగు శక్తి వ్యక్తపడుచున్నది—ఆశక్తియే తనకూతకర్త్రియని ఆతఁడు దృఢముగ విశ్వసించెను—ఆతని హృదయములో నారాత్రి—ఆమెకతమున—నూతన పరిణామ ముదయించినది. ఆతఁడు వెనుకటి ఖుదీరామ్‌మెహతాకాఁడు—ఇప్పుడు పూర్తిగా మారిపోయినాఁడు!

ఆమె సందేశమే తనకంగరక్షయనియు—ఆమె వచనమే తనకు తారకమంత్రమనియు నాతఁడు భావించినాఁడు.

ఈకార్యములన్నియు నాతఁడు తప్పక, చేయఁగలఁడని ఆమె వానికి నిరూపించినది. అంతేకాదు-వానిని నిర్వహించుట కాతఁడొక్కఁడే

తగిన యుపకుఁడనియు—భరతమాత ఆతని సహాయముకొరకు నిరీక్షిం చుచున్నదనియు—ప్రజాలాతనిమీఁదనే ఆధారపడి యుండిరనియు హెచ్చరించినది.

శాసన సభాప్రవేశమాతనికి కష్టమయిన మాటకాదు-మిక్కిలి సులభమే! ఆతఁడు విశేషధనవంతుఁడు! ప్రాముఖ్యము వహించిన వర్తకుఁడు!

"చేసెదను—నీవు చెప్పినట్లు చేసెదను—గులాబ్!" అనుమాట లప్రయత్నముగా ఆతని నోటినుండి వెలువడినవి. ఆతఁడు పట్టరాని ఉత్సాహమందినాఁడు—ఆవేశముతో నామెతనను బాహువులమధ్య బంధించినాఁడు.

ఆసమయమున-గులాబ్ తనబిగికౌఁగిటలోనున్న ఆసమయమున-ఖుదీరామ్ మెహతా-బాహ్యప్రపంచమును పూర్తిగా మరచిపోయినాఁడు. ఆతనికి మెదడులోను, హృదయములోనుగూడ ఆమెయొక్క తెయే నిలిచియున్నది. ఆమెనుగూర్చిన తలంపులెక్క నన్యముల కప్పట్లనాతని మనస్సులో తావులేదు—ఆమె గులాబ్!—తనగులాబ్! తానామెను కోరుచున్నాఁడు—లోకములో నామెకంటె ప్రధానముగువస్తువు-ప్రియముగువస్తువు తనకు వేరొండులేదని ఆతఁడు గ్రహించినాఁడు. మరల నాఁటికినేఁడు! రెండుసంవత్సరములకుపూర్వ మానాఁటిరాత్రి—ఆమె తనకౌఁగిట నున్నది-మరల నేఁడున్నది! ఆరాత్రి తన హృదయములో విప్లవమును ప్రవేశపెట్టినది—మరలనేఁడు—మహత్తరముగు హెచ్చరిక వలనఁ దనజీవితమును సఫలము గావించినది. తనలో నింతవరకుఁగల నిరుపయోగతను నిరర్థకతను రూపుమాపినది—తనకామె కంటెనేమి కావలయును?—అని ఆతఁడాలోచించుచుండెను. ఆమెయే తనలో నున్న తాశయములను—సదభిప్రాయములను ప్రవేశపెట్టి దీపింపఁజేసినదని ఆతని తలంపు!

ఆమె అతని బాహువులలోఁ దన్నుఁదాను మరచియున్నది—తేజోవంతములగు ఆకన్నులను—ప్రేమరసార్ద్రమగు వక్షమును, దొండపండువలె నెఱ్ఱగనుండి తనలో మోహాతిరేకముం గలిగించిన పెదవులను—అతఁడు గాఢముగఁ దిలకించుచుండెను.

ఆనాఁడా సమయమున—నిజమయినయువకుఁడు—గులాబ్ నిజమయినయువతి.........అతని యువతి! ఇతరములగు ఆలోచనములు వానిని బాధపెట్టుటలేదు.

ఆతఁడామెను గాఢముగఁ బ్రేమించినాఁడు—తనంతతానే, ఆతడేమియు చేయలేఁడు—ఏమిచేసినను గులాబ్ యొక్క సహాయముతో-ఆమెకొరకు మాత్రమేయని ఆతఁడు తెలిసికొనెను.

ఆతఁడు తన మోహోద్రేకము నించుకంత అరికట్టుటకు ప్రయత్నించినాఁడు—హృదయాంతర్భాగమునుండి పైకి ఉబుకుచున్న తన సందేశమునామె చెవులలో జొప్పించుట కుపక్రమించినాఁడు—

“గులాబ్! నీలో అనుపమానము—అద్వితీయమునగు మహత్తరశక్తి యున్నది. నేనునిన్ను ప్రేమించితిని—తొల్లింటికంటె నెక్కుడుగా నిప్పుడు ప్రేమించితిని. నీతోడిదే నాకీలోకము నీకంటె వాంఛనీయమగు వస్తువు నాకొండులేదు......నీవు నాదృక్పథమును, నాజీవితమునుగూడ మార్చితివి-ఆనాఁడు రెండు సంవత్సరములకు పూర్వము-ఆరాత్రి—నాలోనీవు ప్రవేశించితివి! నేఁడునన్ను పూర్తిగా సంస్కరించితివి ....నీవిన్ని దినములనుండియు, నాకొఱకు కనిపెట్టుకొని యున్నట్లు నేనూహించుచున్నాను. కర్మయే మరల మనసమావేశమునకు కారణభూతము.”

ఆతఁడు క్షణకాలమూఁగెను. పిమ్మట మరల గొంతుసవరించుకొని యిట్లనెను—

"గులాబ్! ఇదికర్మము—మనమిరువురము మరల నీరాత్రి ఈ విధముగాఁ గలసికొనుట యనునది విధివిధానము. నేను నీకు బుద్ధిహీనుఁడనై—వేరుగా నెఱిఁగింపనక్కరలేదు......గ్రహించితివా? గులాబ్! నీవు మరల నాకుకావలసియున్నది— నీకంటె ప్రియతమమగు పదార్థమేదియునేను కోరను. నీవు—నాకు సహాయమొనరించినయెడల నేనెట్టి కార్యమయిన సాధింపఁగలను—కావలయు. గులాబ్! నీసహాయము నాకు కావలయును. నేను......"

ఆమె మెల్లఁగా నాతని కౌఁగిలినుండి బయటకు వచ్చినది-ఆమె నేత్రములలో ప్రతిఫలించుచున్న భావమును, లేక, సమాధానమును-ఆతఁడు గ్రహింపలేదు.

"ఖుదీ? సమయము మించిపోయినది"— అను మాటలామె నోటినుండి వెలువడినవి. ఆతఁడొకవేళ నెప్పుడయినఁ దన్నభిలషించినచో తాను—తనకొరకు గాకున్నను, ఆతని కొరకయిన ధైర్యమును, ఆత్మ విశ్వాసమును ప్రకటింపవలయును.

ఆమె—ఆతనిచేతికర్రను—సంచిని—మేజాబల్లమీఁద నుండి-బయటకు తీసి చేతఁబట్టుకొన్నది.

"ఖుదీ! నిన్ను-జూచితిని—నేను పరమానంద మనుభవించుచున్నాను—నీవునాకు సౌఖ్యమునుకలుగఁజేసితివి—నీకు సహాయ మొనరింపఁగలిగినందులకు నేను గర్వించుచున్నాను. ఖుదీ! నీవుమహత్తరములగు కార్యములను సాధింతువు......ఏమి సాధింపఁ బ్రయత్నింపవా?"

ఆతఁడామె చేతిలోనిసంచిని చేతికర్రను లాగుకొని క్రిందఁబడ వేసినాఁడు—మహోత్సాహముతో—ఇంతింతనరాని ఉద్రేకముతో ఆమెను దన బిగికౌఁగిటం జేర్చుకొనెను—చెక్కిళ్ళను—కన్నులను—కనురెప్పలను—కంఠమును—నాసికను-పెదవులను—వేయి పర్యాయములు-లక్షపర్యాయములు—కోటిపర్యాయములు—ముద్దిడుకొనెను

ఆతరుణమున నాతఁడామెపై గురిపించుచున్న ముద్దులవర్షమునకంతు లేదు!

"గులాబ్? నేనెట్టి దుర్ఘటకార్యములనయిన సాధింపఁగలను— కాని యొంటరిగాకాదు—నీవులేనిదే నేనేమియుచేయలేను; నీసహాయ మున్నపుడే నేనెట్టికార్యములనయిన నిర్వహింతును—ఆరాత్రినిన్ను విడిచిపెట్టుట నాతెలివితక్కువ— నాబుద్ధిమాంద్యము—నాపొరపాటు మనయిరువురిలో నుదయించిన ప్రేమకు ధైర్యసాహసము లవసరములు. ఆనాఁటిరాత్రి నాకుధైర్యసాహసములు లేకపోయినవి; నేనప్పుడు పిరికి పందను—

"కానియిప్పుడుకాదు—" అని ఆతఁడు మరలపలికెను.

"కాని—ఖుదీ! ఖుదీ!......దయచేసి......జ్ఞప్తియందుంచు కొనుము—నీవు వివాహితుండవయితివి--నీయింటిని...నీకుమారుని... నీభార్యను......"

"నాకునీవు కావలయును—" అని ఆతఁడుగట్టిగా అఱచెను. క్షణములో నాతఁడు తానామెనేమి కోరుచున్నాఁడో తెలిసికొనెను— త్రికరణశుద్ధిగా—వర్ణనాతీతముగా—నిశ్చలముగా తన్ను ప్రేమించు చున్న ఆయువతియొక్క సర్వస్వమును దాను గోరుచున్నాననియుఁ— గోరుటయేకాని, ఆమెకు తిరిగి తానేమియు నిచ్చుటలేదనియు—ఆతఁ డు గ్రహించెను. ఒకమాటలో చెప్పవలసివచ్చినచో—ఆతఁడామెను, ఆత్మత్యాగము చేయుమని కోరుచున్నాఁడు!

ఖుదీరామ్‌మెహతా—వెనుకకు తగ్గి ఆమెరెండుచేతులను బట్టు కొని, దీనముగ నొకపరి నామెదెసఁ దిలకించినాఁడు—ఆతఁడు తన అస హాయతను వెలిబుచ్చుచు తలనుంగించుచున్నాఁడు.

"కాని నేనామాట నడుగలేను—ఆవస్తువు నడుగుటకు నాకు హక్కులేదు-" అని ఆతఁడు నుడివెను—ఆపలుకులు మిస్. గులాబ్

చెవులకు ములుకులయినవి—ఆమాట నామె సహింపలేదు. ఆమె ఆతనికొరకు బ్రతుకుచున్నది—ఆతఁడు లేకున్న నామెకు మనుగడ లేదు—సుఖము లేదు—సంతోషములేదు. సర్వనాశనము! కనుక నా యదార్థమెరిగింపవలయును ఆతనికి యదార్థము నేఁడుగాకున్న రేపయిన—లేకమరొకప్పుడయిన నాతడాలకింపవలసినదే!

"ఖుదీ! నీకుహక్కున్నది—నన్ను గురించిన యావత్తు అధికారము నీకుచెందియున్నది. నేనునీదానను—నిన్ను ప్రేమించితిని. ఆనాటి రాత్రి మనమిరువురము గలసికొంటిమి—ఆక్షణమునుండియు నిన్ను ప్రేమించుచునేయున్నాను—ఖుదీ! ప్రతిదినము—ప్రతినిముషము—నీరూపము—నిన్ను గురించినప్రేమ—నాహృదయములో పొడఁగట్టుచున్నది. నాప్రేమయెట్టిదో నీవెరుగవు......—కాని—ఖుదీ! నాలో—నాజీవితములో—నా ప్రాణములో—నేనొక్కతెనే యుంటినని నీవు భావించుచున్నావా? కాదు—అట్లుకాదు—నాలో నీవుంటివి—నేను నీవు—నీవు నేను—కాని......ఖుదీ! నీభార్య......నీబిడ్డఁడు ....వారు నీవారు—వారినిప్రేమించుట నీధర్మము"

ఆమెయిఁక మాటాడలేదు—ఆత డుద్రేకముతో మరల నామెను దనకౌగిటిలోనికి జేర్చుకొనెను—పారవశ్యముతో నొకరినొకరు కౌగిలించుకొనుచుండిరి......చుంబించుచుండిరి......ఆసమయమున నిశ్చల ప్రేమపాశబద్ధులగు నాయువతీయువకులనుభవించుచున్న ఆనందమునకు మేరలేదు—ఆమె తనప్రియుని బాహువులలోజిక్కువడి—తాను స్వర్గసుఖమునను భవించుచున్నట్లు తలంచినది. తుదకు—కొంత సేపయినపిమ్మట—ఆమెధైర్యమును దెచ్చుకొని, వినయపూర్వకముగ నాతనిని వారించుచు—దూరముగనిలువబడినది.

"ఖుదీ! నీవువెళ్ళిపోవలయును" అనుమాటలనామె అతికష్టము

మీాద నీరసముగా మందస్వరమునపలికినది. ఆతఁడామెను గాఢముగా ప్రేమించినాడు—ఆమెచెప్పినచొప్పున చేయుటయే ఆతనకిసమ్మతము.

వేడినిట్టూర్పులతోను—ఉద్రేకముతోను—ఆమె ఆతని విడుచుట కంగీకరించినది—ఖుదీరామ్‌మెహతా తనసంచిని, చేతికర్రను, క్రిందకువంగి అందుకొని—పోవుట కుద్యుక్తుఁడై మరల నామెహస్తము నదిమినాడు.

"గులాబ్! నీమాటను నేనాదరించుచున్నాను—ఇప్పుడునిన్ను విడిచి నేనువెళ్లిపోవుచున్నాను. కాని మరలవచ్చెదను—తప్పకవచ్చెదను—నీయొద్దకు రావలసియున్నది......కారణము నీవెరుగుదువు ......ఈరాత్రి మొదలుకొని నేనీమేడమీాదికి వచ్చుచునేయుండెదను. నన్నడ్డుపరచువారుగాని—మనప్రేమవాహిని నరికట్టువారుగాని ఎవ్వరును లేరని నీవువిశ్వసింపుము"

ఆమె తనముఖమును వంచుకొన్నది—ఆమెహస్తము ఎందుచేతనో కంపించినది—ఆతఁడు తెల్లబోయి నల్వంకల నొకపరితనదృక్కులను ప్రసరించెను—ఆతనిమెదడులోనికొక ఆలోచన ఆసమయమున జ్ఞప్తికివచ్చినది.

"గులాబ్! రేపుశుక్రవారము......శనివారాదివారములలో "నెరల్" వెళ్ళుటకు నేను నిశ్చయించుకొంటిని—నీవు నాతోరావలయును. రేపుసాయంకాలమే నేను కారుతోసిద్ధముగా నీయొద్దకు వచ్చెదను—మనమిరువురము బయలుదేరవలయును—"

ఆమె—ఆవేదనాసూచకములగు చూపుల నాతనిపై నిగుడించినది—కాని, బెదవులను గదల్పలేదు.

"నేను—రేపుసాయంకాలము సరిగా ఏడుగంటలకు ప్రయాణమునకు సిద్ధముగానుందును—అప్పుడు టెలిఫోనులో నిన్ను పిలిచెదను—"

ఆమె అప్పుడుకూడ మారుపలుకలేదు—ఆతఁడు నిష్క్రమించెను. ఆతఁడు గదినివిడిచిపెట్టినపిమ్మట, తలుపుదెస కొంతసేపు పరికించినది—తరువాత సోఫాపయిన వ్రాలబడినది.

రేపురాత్రి......ఖుదీరామునకామెకాలయును......ఆమె ఆతనికేదోవిధముగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చి యుండవలసినదని అనుకొన్నది. భయంకరమగు విషమావస్థ ఆమెకిప్పుడు సంప్రాప్తమయినది.

"ఖుదీరామ్—తన్నుఁబెండ్లాడడు—పెండ్లాడలేడు. ఎన్నటికిని ఆపనిజరుగదు. అయినను తన్నాతఁడు కోరుచున్నాడు. తానాతని గోరుచున్నది—తనజీవితమును, తనప్రాణమును, తుదకు తన సర్వస్వమును ఆతఁడు కోరుచున్నాడు"—అని ఆమె ఊహించినది.

రేపురాత్రి...............

ఆమె 'రేపురాత్రి'నిగుఱించి ఆలోచించుటకయిన నిష్టపడలేదు. కాని ప్రత్యుత్తరమప్పుడే హృదయములో నామెకు స్ఫురించినది. ఆ ప్రత్యుత్తరమప్పుడేకాదు—ఆమెకు మొదటినుండియు హృదయములో నున్నది. ఆయిరువురు సమావేశమైనప్పటినుండియు నాప్రత్యుత్తర మక్కడ ఉన్నది—అది జీవితాంతములకువరకు నక్కడుండును.

రేపురాత్రి............

ఆమె విసుగుదలతో విద్యుద్దీపముల నార్పివైచి—దుస్తులను మార్చి నిద్రించుటకు పడకగదిలోనికి పోయినది.

విషాదము ను మ లు—ఆశ్చర్య కరములునగు స్వప్నములలో నామె గాఢనిద్రాముద్రను వహించినది.

నాలుగవపరికరణము.

మరుచటిదినము సాయంకాల మూఁడుగంటల ముప్పదినిముషము లకు—ఖుదీరామ్‌మెహతాయొక్కబండి, మిస్. గులాబ్ వసించుచున్న మేడముంగటనిలచినది. అతఁడు, బండిలోనుండి క్రిందకుదిగి, బండివాని కద్దెనిచ్చిపంపివేసి, ఎలక్ట్రిక్‌లిఫ్టుద్వారా మూఁడవ అంతస్తుజేరినాఁడు. ఆమెయొక్కగదితలుపు నుద్రేకముతోఁ గ్రుద్దినాఁడు. అతఁడు రెండవపర్యాయము తలుపునుగట్టిగాగుద్దకముందే, మిస్. గులాబ్ తలుపునుదెరచి అతనిమోఁతల బ్రత్యక్షమయినది. ఆమెను దర్శించుటతోనే అతని ముఖము వికసించినది.

ఖుదీరామ్‌మెహతా మిస్. గులాబ్‌గదిలోఁ బ్రవేశించినవెనుక—తలుపుగదియమూసి—ఆమెపై తన దృక్కులను నిగుడించెను.

"గులాబ్! గులాబ్!............నీవేల మాటచెప్పలేదు? నేను సరిగా నాలుగంటలకు టెలీఫోనులో నిన్నుపిలిచితినిగదా? ఆఫీసును విడుచువరకు—ప్రతిమూఁడు నిముషములకు నిన్నుపిలుచుచునే యుంటినిగదా?" అనుప్రశ్న మాతనినోటినుండి వెలువడినది ఆమె తలయూచినది. అతనిచూపులలో తన చూపునుకలిపి, క్షణకాలమట్లె నిలువఁబడినది.

"అగును—నీవునిన్నుపిలిచితివని నేనెరుంగుదును......రామ్! నేనిక్కడేయుంటిని"

"ఇక్కడేయుంటివా?.........అటులయిననాకేల ప్రత్యుత్తర మీయలేదు? గులాబ్! నామనసులోనాలోచనములనేకము లుత్పత్తిల్లినవి. సందేహములనేకములు పొడసూపినవి. ఎందుచేత నీవు ప్రత్యుత్తరమీయలేదు?" అని పలుకుచు నాతఁడామెను సమీపించినాఁడు. ఆసమయమున నాతనిమీదనున్న యుత్తరీయము క్రిందికిజారగుట ఆమె కనిపెట్టినది.

"నీవు సిద్ధముగనుంటివా?........మనముబయలు దేరవచ్చునా?" అని ప్రశ్నించుచు నాతఁడామె చెక్కిళ్ళను ముద్దుపెట్టుకొనెను. ఆమె నేత్రములు కాంతిమంతములయి ప్రకాశించినవి.

"నేను టెలిఫోనులో నీకు ప్రత్యుత్తర మీయలేకపోతిని — నిన్ను నేను నమ్మకపోవుటయే అందులకు కారణము......ఖుదీ! నీవిక్కడకు రావలయుననియే నాతలంపు! గ్రహించితివా? అందుచేతనే నానిశ్చయమునుసీకు..............."

"ఓహో! అలాగునా?" అనిపలుకుచు ఖుదీరామ్ మెహతా — ఆమెను తనకౌఁగిటఁ జేర్చుకొని, విధివిరామము లేకుండ నామెముఖముపై ముద్దులవర్షమును గురిపించెను. ఇంచుకసేపయినపిమ్మట నామె అతని నాకార్యమునుండి వారించుచు — నవ్వుచు — దూరముగ పోయి నిలువఁబడినది.

"కారు వీథిలోసిద్ధముగనున్నదా?" అని ఆమె ప్రశ్నించినది. అతఁడు మందహాసమొనరించుచుఁ దలనాడించినాఁడు.

"ఈపాటికి నాకారు వచ్చియుండును; నేనుమాత్రమిక్కడికి బండిలో వచ్చితిని —" అని పలుకుచు నాతఁడు వసారాలోనికి వచ్చి చూచినాఁడు. చూచునరికి క్రిందనొక మోటారుకారున్నది. "గులాబ్ కారువచ్చినది; సిద్ధముగనున్నది. రాత్రిపూఁట ప్రయాణము చేయుట నీకు సమ్మతమేనా?"

"నాకు సమ్మతమే! దయచేసి, నీవునాసూటుకేసును పట్టుకొనుము." అతఁడామె సూటుకేసును బట్టుకొనెను — ఇరువురును బయటకు వచ్చిరి. గులాబ్ తాళమువేయుటకుముందు — తనగదిని, మరలఁ నేనెప్పుడిందులో ప్రవేశింతునోయన్న ఆలోచనముతో పరికించినది.

ఇరువురును గారణములేకుండఁగనే — తమలోఁదామునవ్వుకొనుచు నెలక్ట్రిక్ లిఫ్టుద్వారా క్రిందకుదిగిరి. ప్రక్కనున్న సోడోపాపులో

రెండులైమ్జ్యూస్ బాటిల్సుతాగిరి. కారులోఁ గూరుచుండి గేరుటు వెస్టురోడ్డుగుండా ఆకారు ప్రయాణమును సాగించుచున్నది.

ఆకసమున చంద్రుఁడు ప్రశాంతుఁడై ప్రకాశించున్నాఁడు. పిండి ఆరఁబోసినట్లు దిక్కులన్నియు వెన్నెలవలన తెల్లగానున్నది. ఆరాత్రి సమయము నట్టివెన్నెలలో—ఖుదీరామ్‌మెహతా ప్రయాణము సేయు టకారంభించి, వర్ణనాతీతమగు సంతోషము ననుభవించుచున్నాఁడు.

మంచుగాని, జడిగాలిగాని, సోకకుండుటకై యొకపట్టుశాలువా నిరువురును గప్పుకొనియుండిరి—మనసులోని యుత్సాహమధికముగ నున్నట్లే వారికారు స్పీడుకూడ నధికముగనే యున్నది.

అర్ధరాత్రి యయినది—కారు "నెరల్" చేరుకొన్నది. మిస్. గులాబ్ గాఢనిద్రలో మునిగియున్నది.

ఖుదీరామ్‌మెహతా ఆమెను మేల్కొలిపినాఁడు — ఆమె తన వెడదగన్నులను విప్పి, ఒకపరియాతనిని వీక్షించినది. అప్పట్ల దానె క్కడనున్నదియు నామె యెరుఁగదు; కాని ఆచూపులలో నున్న భావ మును మాత్రము మెహతా, తనజీవితాంతము వరకునుమరచిపోలేఁడు!

నెరల్ ప్రవేశించుటతోనే—మెహతా తన కారునాపుచేయ లేదు. అక్కడకు 60 మైళ్ళదూరములోనున్న "బోలీపురము" సముద్ర సమీపముననుండుటచేత నక్కడకు పోవలయునన్న కుతూహలమామె కెఱిఁగించినాఁడు. ఆమె ఆతని యభిప్రాయముతో నేకీభవించినది. నేత్ర పర్వమొనరించు అపూర్వదృశ్యములను దిలకించుచు వారు—కారుతో సాఁగిపోవుచున్నారు.

ఉదయమయినది. బాలభానుని లేతకిరణము లప్పుడప్పుడే భూ స్థలికి దిగుచున్నవి. పక్షులు తమగూండ్లను విడచి, పొట్టకొరకు యాత్ర నపడవలసి యుండుటచేత బయలుదేరుచున్నవి. కారుపోవుచున్న ప్రదే శము పర్వతమయము—అట్లని దుర్గమముకాదు— కంటకావృతము-

కాదు—మనోహరమయినది—రమణీయమైనది! ముఖప్రక్షాళనమొనరింప వలసిన సమయమాసన్నమగుటచేత, ఖుదీరామ్‌మెహాతా—బాటకు ప్రక్కగానున్న యొకజలాశయమునొద్ద కారు నాపినాఁడు. గులాబ్! ఈగుంటలోనినీరు పరిశుభ్రముగానున్నది. మనము చుట్టుప్రక్కలందున్న వింతల నెల్లఁ గనుఁగొనుచుపోవుసరికి—సాయంకాలమగును. అప్పటికిగాని— బోలీపురమును జేరలేము. కారులోమనకు ఫ్లాస్కులో తేనీరున్నది; ఫలహారమున్నది. నీవు ముందుగా నిందులోదిగి, స్నానము చేసిరమ్ము-రాత్రియంతయు కారులోనుండుటచేతఁ గలిగిన వేడి కొంతయుపశమించును; ప్రయాణపు బడలిక కొంత తీరును. అనియాతఁడామెతోపలికెను.

గులాబ్ ప్రథమమునఁ గొంతసేపు సంకోచించినది. తరువాత నాతఁడు చెప్పినచొప్పున, కారులోనుండిదిగి-ప్రక్కగానున్న గుంటలోనికిదిగినది. ఆతఁడు కారునాపుచేసి—చక్రమును బట్టుకొని కూరుచుండి, సిగరెట్టు కాల్చుకొనుచు పొగను మెల్లమెల్లగా పైకివదలుచుండెను. అయిదు నిముషములు గడచెను.

ఆమె తడిబట్టలతో కొంచెము చలిచేత వడకుచు, బయటకు వచ్చినది ఖుదీరామ్‌మెహాతా— ఆమెసూటుకేసును దెరచి, నూతన వస్త్రముల నామెకందించినాఁడు. ఆమె వానిని ధరించినది. మరల కారులో గూరుచున్నది.

కారుమెల్లగా సాగిపోవుచున్నది; చుట్టుప్రక్కలనున్న పలువిధ వృక్షలతాదులతోను—కొండలోయలతోను—వానిమధ్య మెలికలు తిరిగి ప్రవహించు సెలయేళ్ళతోను—ప్రకృతియంతయునుత్సాహాకరముగానున్నది.

అప్పటికప్పుడే—సూర్యుఁడు తన ప్రచండ పరిపాలనమునకు స్వస్తి చెప్పి-ప్రశాంత స్వరూపుడై-పశ్చిమాద్రి నలంకరించుచున్నాడు-

సాంధ్యరాగము గగనతలమున నల్లడల నలముకొనియుంటచే నస్తువులన్ని యు నెర్రబారినట్లు కన్పట్టుచున్నవి.

కారు—బోరీపురము ప్రవేశించినది—ఆగ్రామములో నొక చిన్నహోటలున్నది. హోటలుతాలూకు మోటారుషెడ్డులలో ఖుదీరామ్‌మెహతా—తనకారును నిలిపి—మిస్. గులాబ్‌తోగూడ లోనకు బ్రవేశించినాడు. హాలులో మేజాబల్ల నానుకొనియొక స్త్రీమూర్తి—(హోటలుగుమాస్తా) కునికిపాట్లు వడుచున్నది. ఖుదీరామ్‌మెహతా కాలింగ్‌బట్టన్ నొక్కుటతోనే ఆమె ఉలికిపడిలేచినది.

"అయ్యా! బసకావలయునా? మీభార్యాభర్తలుండుటకు బస కావలయునా?" యని ఆమెప్రశ్నించినది.

మిస్. గులాబ్ ఆమాటనాలకించి, మారుపలుకలేదు. ఆమెకు పెదవులమీద మందహాస మంకురించినది.

ఖుదీరామ్‌మెహతా తలయూచినాఁడు. అతఁడు హోటలు గుమాస్తా నవలోకించి—

"ముందుగానీమేడలో నేయేగదులెక్కడెక్కడ ఖాళీగానున్న వో పట్టిచేసి నాకెఱిగింపుడు—" అనెను.

గుమాస్తా పట్టీని పరిశీలించి—

"అయ్యా! రెండవ యంతస్తున రెండు సింగల్ రూములున్నవి. మొదటి యంతస్తుమీద నొకడబుల్ రూమున్నది-" అనిమారుపలికెను.

ఖుదీరామ్‌మెహతా—ఒకపరి గులాబ్ ముఖమువంక తనదృక్కులను ప్రసరించినాఁడు. ఆమెలో నాశ్చర్యముగాని, విస్మయముగాని, ఆత్రముగాని, వ్యాకులముగాని—లేక మఱేట్టిభావమును అతనికి గోచరింపలేదు. ఆమె ముఖమున బ్రశాంతత తాండవించుచున్నది. ఆమె అస్పష్టమగు మందహాసముతో నాతనిపైఁ దనచూపులను నిగుడించి, తలయూచినది. ఖుదీరామ్‌మెహతా, డబుల్ రూమును

బుచ్చుకొనెను. తరువాత నామెనొకపరి పరికించినాఁడు—

"నీవు సాయంకాలము దుస్తులతోనే యున్నావు—నేనుమీదికి పోయి—దుస్తులను మార్చుకొని వత్తును; తరువాత బీచికి షైరుపోవచ్చును......నీసూటుకేసులో నిప్పుడు నీకు కావలసిన వస్తువులేవయిననున్నవా?" అని ఆమె ఆతనిం బ్రశ్నించినది.

ఆతఁడు తలద్రిప్పినాఁడు.తోడనే యామె హోటలునొఖరునెత్తిమీద సామానులనుపెట్టి—బసను జేరుకొనుటకు మేడమెట్లనెక్కుచుండుట ఆతఁడు చూచుచున్నాఁడు. ఆహా! మిస్ గులాబాక ఆటవస్తువునంటిదికదా? ఆమెలో గాంచిత్తయిన ఆత్రిములేదు! కాని అదియే అవిధముగా నుభయులు గలసియుండుటకు మొదటిపర్యాయము!

ఆమె మేడనుండి దిగివచ్చినది—"మనమింక పోవచ్చునా? కొంచెము తేనీటిని త్రాగుదువా?" అని ప్రశ్నించినది.

"నిజమయిన యాఁడుది—స్త్రీత్వము సమగ్రముగా నీమెలోనున్నది— వింతయయిన యాటవస్తువువలెనున్నది—" అనిఖుదీరామ్ తనలోఁ దానరుకొని, ఆమెప్రశ్నకుఁ దలయూచినాఁడు.

ఇరువురును ఆప్రశాంత సమయములో–ఆసాంధ్యవాగములో–ఆమందానిలములో—సముద్రతీరమునకు షికారు బయలుదేరిరి. సముద్రతీరమునం దొకచోట గొందరు జాలరులు చేఁపలనుబట్టుచుండఁగా—ఆశ్చర్యోత్సాహములతో ఖుదీరామ్‌మెహతా నిలువఁబడి పరికించుచుండెను.

పరిసరమునందిసుక తిన్నెపై మిస్. గులాబ్ ఆసీనయైయున్నది. ఆమెసూడ్కులు—ప్రియుఁడగు ఖుదీరామ్‌మెహతాపై నిగుడింపఁబడియున్నవి. ఆమె హృదియము మాటిమాటికిని ఆతనివంకకే పరుగెత్తుచున్నవి. ఆతనిగుఱించిన యాలోచనములకు తప్ప—ఇతర విషయములకప్పట్ల నామె మెదడులో తావులేదు. తాన తనినెంత గాఢముగ బ్రే

మించితినోయని యామె యనుకొనుచున్నది. ఆముహూర్తమునందాన నుభవించుచున్న యానందము—మందాకినీ పరిసరసైకతశ్రేణుల యందు విహరించు దేవకన్యకలయిన ననుభవించి యుండరని ఆమె విశ్వ సించుచున్నది. అగాధము—అనంతము—అపూర్వము, అనుపమాన మునగు ప్రేమతో నామె యాతనిం బ్రేమించు చుండుటచేత—ఆతని తోడిదేలోకమన్నట్లున్నది!

యదార్థము చెప్పవలసివచ్చిన—సౌఖ్యమనఁగా నట్టిదేయని యు జీవితములో నట్టిసౌఖ్యమునే తానభిలషించుచు, దానికొరకే యెదురు సూచుచున్నాననియు నామె యనుకొనుచున్నది!

ఆరాత్రి చాలసేపయిన పిమ్మట నాయిరువురును హోటలునకు తిరిగివచ్చి, భోజనమాచరించిరి. తరువాత నాతఁడు సిగరెట్టు కాల్చు కొనుచు, మెల్లమెల్లగా పొగనూదుచు నామెనవలోకించి—"గులాబ్! మరల మనమీ వెన్నెలలో షైరుపోవుదమా?"అని ప్రశ్నించినాఁడు.

ఆమె మందహాస మొనరించినది.

"నీకుకూడ చేపలను బట్టవలయునన్న యుత్సాహమున్నదా?" అనియామె అడిగినది

"నేను......నీవేమిచెప్పిన నదిచేయఁగలను"

"నీవు చేపలనుపట్టుము—నీవు ఎరనువేసి, ఆమెరకు సాలఁ చేప దొరకనప్పుడు—మొగమెట్లు పెట్టెదవో చూడవలయునని యున్నది."

అతఁడు నవ్వుచు దలను ద్రిప్పినాఁడు; హఠాత్తుగా నామెచేతిని బట్టుకొని ప్రేమపూర్వకముగా నదుమ నారంభించినాఁడు.

"గులాబ్! నేను నిన్నెంతగా ప్రేమించితినోకదా" అనుమాట లప్పట్ల అప్రయత్నముగా నాతనినోటినుండి వెలువడినవి.

అట్టిమాటలను వినుటకే ఆమె కుతూహలపడుచున్నది.

"ఖుదీ! నీవునన్ను ప్రేమించుచున్నావా? ఎన్నటికిని—ఏమిసంభవించినను నన్ను ప్రేమించుచునేయుందువా?"అని ప్రశ్నించినది.

"ఎప్పటికిని—ఎన్నటికిని ప్రేమించుచునే యుందును."

ఆమె యొకనిట్టూర్పు పుచ్చినది ఆనిట్టూర్పుతో హృదయభారము కొంతతగ్గినట్లయినది. ఆమెకిప్పుడు విస్పష్టమగు పథమనుసరించుటకు దొరకినట్లయినది. ఆపథమున మాయలేదు —మోసములేదు!

ఆపథము త్యాగము నుద్బోధించును.

"ఖుదీ! రమ్ము—మనమిరువురము బీచికిపోవుదము—చేపలను పట్టుటలో నీకు నైపుణ్యమున్నదో లేదో పరికింతును—" అని ఆమె ఆతనినావెన్నెలలో మరలఁ దీసికొనిపోయినది.

కొంతసేపు బీచి యిరువురును గలసితిరిగిరి. ఖుదీరామ్ మెహతా చేపలను బట్టుట కుత్సాహమును జూపించినాఁడు. కాని, కృతకృత్యుఁడు కాలేను. అక్కడనుండి బోరీపురములోని పల్లెలను, అక్కడి ప్రజలను జూడవలయునన్న వాంఛ యాతనికి పొడమినది.

"గులాబ్! నేనుపోయి గ్రామమంతయు నొకపర్యాయముచూచి త్వరలోనే వచ్చెదను. నీవు మనబసలోనికిపొమ్ము—"అని ఆతఁడామెతోననెను.

"నేనుకూడ వచ్చెదను—పల్లెటూరిజీవన మెట్లుండునో చూచుటయన్న నాకు సంతోషమధికము—" అన్నదామె.

"వలదు—ఇక్కడి ప్రజలు మోటువారు. వారికి మర్యాదగాని, గౌరవముగాని తెలియవు. బాటలు పరిశుభ్రముగానుండవు."

ఆమె పరిహాస సూచకముగా నొకపరి నవ్వినది.

'ఖుదీ! ఎల్లప్పుడును నీవెంటనుండుటయే నాకు సమ్మతము—నీవెక్కడకు వెళ్ళిన నక్కడకు వచ్చుటయే నాయభిమతము."

ఆతఁడింకేమని ప్రత్యుత్తరమీయఁగలడు? ఇరువురును—ఆచంద్రికాంతిలో—చల్లని పిల్లగాలి వీచుచుండగా—ఒకరిచేయి యింకొకరుపట్టుకొని—మందగమనములతో గ్రామములో ప్రవేశించిరి.

ఖుదీరామ్‌మెహతా తలఁచిన ప్రకారము గ్రామస్థులు మోటువారుకారు—తమవైపు ఒక చక్కనియువతి వచ్చుచున్నదనుటతోనే-సగౌరవముగ కొందరులేచి నిలువఁబడిరి. కొందరు కూరుచుండుటకు పీటలను దెచ్చివేసిరి. మరికొందరు—నవ్వుచు నామెతో కాలక్షేపము నకుపక్రమించిరి. ఎన్ని సంవత్సరములనుండియో తనకువారితో పరిచయమున్నట్లుగా—గులాబ్ ఆగ్రామస్థులతో ముచ్చటించినది. ఆమెలో గల కలుపుగోలుతనమునకు ఖుదీరామ్‌మెహతా ఆశ్చర్యపడినాఁడు. ఆశ్చర్యపడుట మాత్రమేకాదు. మధమధ్య నామెనధికముగా ప్రశంసించినాఁడు.

అప్పటికి రాత్రి పదిగంటలయినది. గ్రామపరిశీలనమును ముగించి యిరువురును మగిడి హోటలులోనికి వచ్చిరి. మేడమీాద హాలులో నొకపెద్దమనుష్యుఁడు కూరుచుండియుండెను. ఆతఁడు ఖుదీ రామ్‌మెహతాయొక్క దుస్తులను రెప్పవేయకుండ పరికించి—

"ఓహో! మీారు సరదాకు చేపలను బట్టబోయియుండిరా? అని ప్రశ్నించినాడు.

గులాబ్ అతని చేతిని విడిచిపెట్టినది— "ఒకగ్లాసు తేనీరుత్రాగుము—కావలసిన రెండుగ్లాసులు త్రాగుము—" అని పలుకుచు, సెర్వెంటునకు తేనీటి కొరకాజ్ఞాపించి—ఆమె పడిగాతన గదిలోనికిపోయి దుస్తులనుమార్చి, మరల నీవలకువచ్చి—అతని ప్రక్కనున్న యొక కుర్చీలో కూలఁబడినది.

"అయ్యో! అదృష్టమేమియులేదు—చేపలేవియు దొరకలేదు-ఊరకే సంతోషమునకు పోయితిని-" అని అప్పుడుఖుదీరామ్‌మెహతా

ఆపెద్దమనుష్యునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చినాడు. అతఁడు, సెర్వరుతెచ్చి తనమోలిపెట్టిన తేనీటిని కొంచెముకొంచెముగా త్రాగుచు—

"అయ్యా! మీరో" అని ప్రశ్నించినాఁడు.

"నేనిదివరలో చేపలనుబట్టుసరదాతోపోయెడివాఁడను కాని యిరువదిసంవత్సరములనుండి సంతోషమును విరమించుకొంటిని—ఇతరులు స్నేహితులువచ్చువరకు నాగి, ఆపాటులన్నియు నెవ్వరుపడుదురు?" అనుమాట లాపెద్దమనుష్యుని నోటినుండి వెలువడి ప్రత్యుత్తరరూపమును దాల్చినవి.

ఖుదీరామ్‌మెహతా నవ్వినాడు—అతఁడు తనగదిలో నున్నగడియారముదెస అసహనముతో తనదృక్కులను బుత్తెంచినాడు. సరిగా నాసమయమున, గులాబ్ కుర్చీనుండిలేచి గదిలోనికిపోయినది.

ఎంతత్వరలో గదిలోనికిపోయి ఆమెనుఁగలసికొందునాయని అఁతఁడాలోచించుచుండెను. ఆకస్మికముగా నాతనిహృదయములో గోహారు ప్రవేశించినది. ఆరాత్రివంటి మరియొకరాత్రి (హనీమూను—రాత్రి) యాతనికిఁ దడులో గన్పట్టినది.

అదియంతయు వేరొకప్రపంచమువలె వానికిదోఁచినది. అతడిక గులాబ్ నెన్నఁడును గలసికొనలేడు—సరికదా! ఎన్నటికిని గోహారును విడువలేఁడు. గోహారు ఆతనిభార్య కాని—గులాబ్? ఆమెయు నాతనిభార్యయే! ఒక్కభార్యమాత్రమేకాదు. ఆతనిప్రేమ—ఉద్రేకము—ఉత్సాహము—సంతోషము—సర్వమునామెయే! ఆమెతోడిదే యాతనికి జీవితము.

కొన్నినిముషములుగడచినవి. ఖుదీరామ్‌మెహతా లేచినిలువఁబడినాడు—మరల నొకగ్లాసు తేనీటిని త్రాగినాడు.

"అయ్యా సెలవిప్పింపుడు—పోయినిద్రింతును—గతరాత్రి

యంతయు మాకునిద్రియేలేదు——” అని ఆతడు పెద్దమనుష్యునితో ననెను.

అప్పటికే కునికిపాట్లుపడుచున్న యాపెద్దమనుష్యుడు లేచి నిలువబడి 'చిత్త' మనిపలికినాడు.

ఖుదీరామ్‌మెహతా——ముంగిలి హాలులోని కొకపర్యాయము వచ్చినాడు. దూరమునందు ఘోషించుచున్న సముద్రమువైపు నొకపరి తనచూడ్కులను నిగుడించినాడు——ఆపరిపూర్ణచంద్రికలో సముద్రము వినీలజలములతోను——వెండిముద్దలనుపోలిన నురగలతోను——చూచుట కత్యంత మనోహరముగానున్నవి. ఆతడు తనగదిని సమీపించి తలుపును దెరచి లోనబ్రవేశించినాడు. ఆసమయమున నాతనిహృదయములో లజ్జగాని——భయముగాని గోచరించుటలేదు. నూతనోత్తేజమెందు వానింగప్పిపుచ్చుచున్నది. ఆదివరకెన్నడును గనివిని యెరుంగని యుద్రేకము——మోహము——వానిలో వ్యక్తపడుచున్నది. అందుచేతనే——ఆగదిలోప్రవేశించుట కాతనికి సంకోచము కలుగలేదు.

ఆతడు లోనబ్రవేశించి, తనవెనుక గదితలుపునుమూసి గడియబిగించినాడు. శయ్యయందాతని చూడ్కులు గురికాబడినవి. ఆమెలేచి నిలువబడినది. చిరునవ్వుతో గవాక్షమునుండి కాంతిశోభితుడగు చందురుడు వారింగాంచి నవ్వుచున్నట్లుండెను.

గులాబ్ గవాక్షమును సమీపించినది——దానిని గప్పియున్న తెరనుమూయుటకై యామెయొకచేయి పైకెత్తినది. ఆమెముఖమున జంద్రకాంతి విస్పష్టముగా ప్రతిఫలించుచున్నది.

ఖుదీరామ్‌మెహతా క్షణకాలమువరకు చైతన్యములేని ప్రతిమవలె నిలువబడియుండెను. అప్పట్ల నామెలోవ్యక్తపడుచున్న సోయగ మాతనిహృదయమును పూర్తిగహరించినది. ఆసమయమున నాతని శరీరమంతయు నస్పష్టీభూతమయినది. ముఖమునందు చెమ్మటలు మెండు

గాక్రమ్మినవి. చెప్పుటకుశక్యముకాని నూతనావస్థ ఆతనిలోఁ బ్రవేశించినది. కామము—మోహము—ఉద్రేకము తొంగిచూచుచున్నవి.

"గులాబ్"! అని ఆతడామెను సంబోధించినాడు—గులాబ్ ఆశ్చర్యమునుగాని—విస్మయమునుగాని వెలిపుచ్చలేదు. ఆమెలోఁగల గొప్పతనమదియే. ఎట్టివిషమావస్థయందయిన నామె ధైర్యమును విడువదు—మనశ్శాంతిని గోల్పోవదు. ఆమె—తనమృదుహస్తము నాతని కందించుచు సమీపించినది.

ఆతఁడామెమెడ నొకచేతితోఁ జుట్టినాఁడు. ఆమెయొకచేతితో నాతనిమెడఁజుట్టినది. కిటికీతెరమూయబడకుండుటచే నాయిరువురను బరికించుటకు శీతానిళున కెవ్విధమయిన యాటంకములేదు—గులాబ్ కంపించినది.

"నీవు—ప్రేయసీ! కంపింపవలదు" అనుమాటలు ఖుదీరామ్ మెహతానోటినుండి వెలువడినవి.

"ఖుదీ! ఇదివరకెన్నడును బొందని—లేక యింకముం దెన్నడును పొందజాలని అనిర్వచనీయానందమిప్పుడే ననుభవించుచున్నాను. నేను నిద్రించుటకుముందీ రాత్రినేయెల్లప్పుడు జ్ఞప్తికితెచ్చుకొనుచుందును. జీవితాంతమువరకు నాహృదయములో నీరాత్రియొక్కటే స్థిరనివాస మేర్పరచుకొని యుండగలదు..."

ఆమె ఆతనిచూపులలోఁ దనుచూపులంగలిపినది. ఆమెశరీర మించుకంతనాతనిదెస వ్రాలినది. ఆతఁడు ఊరకుండలేదు. రెండుచేతులతో నామెను గౌఁగిలించుకొనెను.

"ఖుదీ! ఈరాత్రియే ఈసంఘటనము జ్ఞప్తియందుండునని నీవు పొరబడవలదు—"

"ప్రేయసీ! ఎల్లప్పుడునుంచుకొనవలయును—నేనునిన్ను ప్రేమించుచున్నానని నీవెరుఁగుదువా?"

ఆతడింక సహింపలేదు—మిన్నకుండలేదు. ఆమెనుదగ్గరగానది మిపెట్టి—తనపెదవులతో నామెపెదవులనుగలిపి, ముద్దిడుకొనెను—ఆతడువిధి విరామములు లేకుండ—ముద్దులవర్షమును గురిపించుచు న్నప్పుడును—బిగికౌగిటనుజేర్చినొక్కుచున్నపుడును—ఆమెసౌభాగ్యాతిరేకమువలన మత్తుగొన్నది.

ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసముల నరికట్టి—చిట్టచివర కాతఁడూఱకుం డెను—ఆతనిచేతులు వదులయినవి, కానియామెను మాత్రమువిడువలేదు. తీవ్రముగను—ఆశాపూర్వముగను—ఆమెదెసఁబరికించుచున్నాఁడు.

ఆతఁడామెతో నెల్లవేళల యందును ముచ్చటించుటకు కుతూహల పడుచుండును—ఆముచ్చటలోఁ గలమార్దవమును మధురత్వమును గ్రహించుటకామె యువ్విళ్ళులూరుచుండును.

ఆమె—మిక్కిలి వెచ్చగానున్న యాతనిహస్తమును బట్టుకొని దానితో తనచెక్కిళ్ళను స్పృశింపజేసి—పిమ్మట ముద్దుగొన్నది.

తరువాత నామెపర్యంకము మీదికి పోయినది......ఆతఁడామె ననుసరించినాఁడు.........

ఐదవ ప్రకరణము.

సూర్యకాంతి కొంచెము కొంచెముగా మరునాఁటి ప్రాతఃకాలమున నాయిరువురు నిద్రించుచున్న గదిలోనికి ప్రసరించుచున్నది. గులాబ్ అదరిపడి నిద్రనుండి మేల్కాంచినది, బస్తకమింకను ఆమెనువిడువలేదు. అప్పటి కాతఁడింకను దనప్రక్క నిద్రించుచునే యున్నాఁడు—అమె తనహస్తముతో నాతనిముఖమును స్పృశించినది.

రాత్రియంతయునామె—ఖుదీరామ్ మెహతానే కలలోఁజూచుచున్నది. అతనిగురించిన స్వప్నములనే కాంచినది. ఆవిషయమొక్క పరిస్ఫురణకు వచ్చినంతనే—సుఖకరము. ఆనందమయమునకు మందహాసమామె పెదవులపైని తాండవించినది.

ప్రశాంతచిత్తముతో నామెయతనిప్రక్క నిలువబడినది ఒకపర్యాయమువంగి ఆతని పెదవులతో. దన పెదవులను కలిపినది—తరువాత పర్యంకమును విడిచిపెట్టినది.

ఆమెతన దుస్తులనుమార్చి—పాదములను స్లిప్పర్సులో ప్రవేశపెట్టి, మెల్లగా సమీపించి— తలుపును దెఱచినది. హోటలుసెర్వరు "టీ-ట్రే"తో నామెమ్రోల ద్వారముకడఁ బ్రత్యక్షమైనాఁడు ఆమె యాట్రేనుండి యొకకప్పు తేనీటినందుకొని కొంచెము కొంచెముగా త్రాగినది తరువాత సెర్వరునకు—నిద్రించుచున్న ఖుదీరామ్‌మెహతాను చూపించుచు—

"పది నిమిషములాగుము—లేకున్నఁగొంత సేపయినతరువాత తేనీటితో మరలరమ్ము. ఏమి?.....నాకు బాతుహూమును జూపింతువా?" అని, అడిగినది.

ఖుదీరామ్‌మెహతా—కంగారుతో—తనబుజముల నెవ్వరోతట్టుటచేత నులికిపడి లేచినాఁడు. ఆతనిబుజముల నెవ్వరుతట్టిరి?..... మిస్. గులాబ్! చేతులతో తేనీటి కప్పులను పట్టుకొని—మందహాసముతో నామె యాతని కన్నులకు గన్పట్టినది.

"ఎనిమిది గంటలయినది.........తేనీరక్కర లేదా? స్వప్నములో నింకను సముద్రతీరమున చేపలనే పట్టుచున్నావా?" అని పరిహసించుచు నామె ప్రశ్నించినది.

ఖుదీరామ్‌మెహతా పెదవిగదల్పలేదు. ప్రత్యుత్తరమునకు బదులుగా మందహాస మొనరించినాఁడు. ప్రశంసాన్వితములగు దృక్కులనిం

చుకంతసేపు—ఆమెదెసకుఁ బుత్తెంచినాఁడు. తరువాతఁ దినకాము తేనీటికప్పు నందీయగా పుచ్చుకొన్నాఁడు.

"గులాబ్! నాప్రాణమా! స్వర్గమందలి దేవకన్యకలు మేల్కొలిపినట్లు—నీవు నన్ను మేల్కొలిపితివి."

ఆమె యామాటల కొకమందహాస మొనరించినది. అతనిహస్తమును ప్రేమపూర్వకముగా నదుమసాఁగినది.

"ప్రేయసీ! ఇదేవిధముగా నీవెల్లప్పుడును నన్ను మేల్కొల్పుచుండవలయును-ఈరోజున మాత్రమే కాదు! ఈరోజు మొదలుకొని యిఁకమీఁద... వేఱొక విధముగానయినయెడల నేను సహింపలేను."

"సరేలెమ్ము—ముందు తేనీటిఁ ద్రాగుము—" అనుచునామె సంతోషోత్సాహములతో బిగ్గరగా నవ్వినది. అతని గూరుచుండఁబెట్టి తేనీటిగ్లాసుల నందించినది.

ఆయిరువురును తేనీటిని ద్రాగుచు-మధ్యమధ్యనవ్వుచు-చేఁపలవేఁటనుగురించి మాటలాడుచు-కొన్నినిముసముల కాలమును బుచ్చిరి. ప్రాతఃకాలమున గగనతలమున సాధారణకాంతితోఁ గాలుచున్న బాలభానుఁడు ఖుదీరామునకు మహోత్సాహమును ఘటించుచున్నాఁడు—"ఈసమయమున నాపని బాగుండును—" అనుమాటలాతని నోటినుండి వెలువడినవి.

"ఏమి? చేఁపలను బట్టుటయా? చేఁపలచేతఁ బట్టుపడుటయా!" అని నవ్వుచు గులాబ్ ప్రశ్నించినది.

ఆమె తేనీటిగ్లాసుల నందుకొని, మేజాబల్లమీఁద పెట్టుచుండెను. నాతఁడు మాటాడలేదు. తరువాత—

"గులాబ్! ఏవిషయమునుగురించియైన నేనొకకోర్కె మొనరింపకుము" అని వినయపూర్వకముగాఁ జిరునవ్వుతో మనవి జేసికొనెను.

ఆమె—ఆసమయమున నాతనియొడిలో వ్రాలినది. ప్రేమరసార్ద్రములగు దృక్కుల నాతనిమీఁదికిఁ బ్రసరింపఁ జేసినది; రెండుచేతులతో నాతని మెడను బెనవైచి—పెదవులతో పెదవులనుదాకి ముద్దుపెట్టుకొనుచుఁ దన మానసోద్రేకమును బ్రకటించినది.

"ఖుదీ! ఖుదీ! నేనునీతో మాటలాడవలయునని కోరుచున్నాను నిన్నుగురించియు, నన్నుగురించియుఁ గొన్నివిషయములను మాటలాడుకొని భవితవ్యము నిశ్చయింప గోరుచున్నాను—"అను మాటలుద్రేక పూరితమగు నామెకంఠమునుండి వెలువడినవి.

ఆతఁడులికిపడినాఁడు. వర్ణనాతీతమగు విస్మయమాతని ముఖమున విస్పష్టమయినది. ఆవిస్మయమునకు కారణమామె గ్రహించినది

"ఖుదీ! నీవితరవిషయము లేవియు జ్ఞప్తియందుంచుకొనరాదు-నీమెదడులో నీవును—నేనుఁదప్ప నితరవిషయములు జ్ఞప్తికిరాఁగూడదు. ఈదినము మొదల్కొని—లేక—రేపటి లగాయితు నేనేమి చేయవలయునో, నీవు నాకెఱిఁగింపవలసి యున్నది. మనము బొంబాయి చేరినపిమ్మట నాకర్తవ్యమును నీవు నిర్థేశింపవలయును."

ఆతఁడు దిగులుపడెను—ప్రత్యుత్తరమాతనికిఁ దోఁచలేదు—మౌనమువహించినాఁడు. వింతవింతచూపులతో మాత్రమామెనుజూచుచున్నాఁడు. అయిదు నిమిషములు గడచినవి. తరువాతనాతని నోటినుండి యీక్రిందిమాటలు వెలువడినవి.

"గులాబ్! ప్రేయసీ! కర్తవ్యమునకేమున్నది? సర్వకాల సర్వావస్థలయందును నీవు నాకవసరము—నిన్ను నేనభిలషించుచున్నాను. నిన్నటిదినమునఁగూడ నాహృదయములో నిట్టి యుద్రేకములేదు. నేను నిన్నెంతగా ప్రేమించితినో—ప్రేమించుచున్నానో—చెప్పఁజాలను."

ఆమాటల నాలకించుచున్నంతసేపు—అగాధము—అనంతమునగు సౌఖ్యమునామె యనుభవించుచున్నది. ఈవిశ్వమానవ ప్రపంచ

ముంగోఁ దనవలెఁ దమప్రియులతోఁ బిమ్మాడి చుట్టి పూర్వాప్రక వచనముల నాలకించు నదృష్టవతులెందఱుండిరో—తమప్రియురాండ్ర నావిధిగా సంభోధించు యువకులెందఱుండిరో- అన్న సందేహమామెకుదయించినది.

ఆమాటలామె కత్యంతమగు ధైర్యమును బురికొల్పినది. అంతే కాదు—ఖుదీరామ్ మెహతా—తనచర్యకు భయపడలేదన్న విషయ మా వచనముల మూలముననే రూఢియగుచున్నది. ఇంకనామెకు మాత్రము భయమేల?

ఆమె చిటికెన వ్రేలిని నోటఁబెట్టుకొని, మెల్లగా చప్పరించు చున్నది.

ఖుదీ! నేను నీదానను—అగుదు—పూర్తిగానీకు స్వాధీనురాల ను. నేను నిన్నటిదినమున ఆఫీసులో నాయుద్యోగమునకు రాజీనామా యిచ్చితిని, ఇకముందునీతో.........”

“అహో! గులాబ్! ప్రేయసీ!”

ఆతని మానసికోద్రేకమును—ఆమెతల ద్రిప్పుచు, వారించి నది. మాటలాడక, మిన్నకుండుమని సంజ్ఞచేసినది. ఆమెకు చెప్పుట కెన్నో మాటలులేవు ఒకటిరెండు మాత్రమున్నవి. వానినిగూడ వెలి బుచ్చవలయుననుకొన్నది.

“ఖుదీ! ఈదినము మొదలుకొని నేను నీదానను—నీకొఱకే బ్ర తుకుచున్నాను. జీవితాంతమువఱకు నీకుపయోగపడుటయేనాలక్ష్యము”

అతఁడు మౌనముద్రను దాల్చలేకపోయెను—ఆమెతలంచినట్లే- అతఁడు మహోద్రేకముతో మాటలాడినాఁడు. బొంబాయినగరము లో నొక సుందరమందిరము—పరిసర గ్రామములోనొకయిల్లు-అప్పు డప్పు డిరువురును గలసి షైరులు—ఈవిధముగా నాతఁడు మాటలాడి నాఁడు! గులాబ్ తలనూఁకించినది.

"ఖుద్! నీకు నాలాడ్జి నచ్చినదా?" అనుప్రశ్నతో నామె ఆతని ధోరణి నరికట్టినది.

"నేను......నేను ప్రేమించితిని. గులాబ్! ఈప్రపంచములో నీలాడ్జివలె హితకరమగు ప్రదేశము వేరొండు నాకు లేదు."

"అయిన మనము దానినట్లే యుంచుకొందము. ఖుద్! నీవునునేనును మాత్రమే అందుండవచ్చును—నాకెక్కువగా ధనమక్కర లేదు-లేనిపోని షోకులను నేను గోరను. మితిమీరిన ధనవ్యయమును నేనంగీకరింపను. నీవు నాకేమయిన నీయగోరినయెడల—దానినాశించి—దానికొరకై నేనునిన్ను ప్రేమింపను—నీకిచ్చుదానికిని—నీనుపయోగపడుటకునుమాత్రమే నేనాలోచింతును."

"అంతే! నేను మామూలువలె నాలాడ్జిలోనే నివసించెదను. నేను దానిని పరిశుభ్రముగా నుంచుకొని, మహదానంద మనుభవింపగలను—నీవక్కడకు వచ్చినప్పుడు—లేక—నీకొరకు వలయు సదుపాయములను జేయుటయే నాకు సంతోషము. బాహ్యప్రపంచమునుండి—నిన్ను నాలాడ్జికాకర్షించుటకు సర్వవిధములచేతను బ్రయత్నించెదను..........నేనెప్పుడు నక్కడే యుండెదను........నీకునేను గావలసివచ్చినప్పుడు......నీవక్కడకు రావలయును. నీకొరకెదురుసూచుచునుండెదను."

ఆమె కొంచెముసేపు మౌనమునవహించినది ప్రేమరసార్ద్రముల గు చూడ్కులనాతని పైబరపుచు మరల నిట్లు నుడివినది.

"ఖుద్! నీవేమియు బదులుచెప్పరాదు—నేనేమియునిన్ను గోరను. కేవలము నీవేనాకుగావలయును: నీప్రేమయే నాకవసరము. నేను మాత్రము ఫలాపేక్షలేని ప్రేమతో నిన్ను ప్రేమించుచున్నాను"

"కాని యొక్కటిమాత్రము నాకుగావలసియున్నది!......"

ఆమె ఆతని హస్తములలో వ్రాలియున్నది ఆతని ముఖమును

బరికించుచున్నది. తనకుఁ గావలసిన దానినిమాత్రమామె అతనికి వెలిపుచ్చలేదు. పెదవులవరకువచ్చిన మాటనే ఆమె మరలలోనికిదిగమ్రింగినది. అందులకు కారణమామె ప్రేమయే! ఆమెకుఁగల ధైర్యమే

ప్రపంచమునెల్లరు జూచుచుండఁగా—ఖుదీరామ్‌మెహతాయొక్క భార్య కావలయునని ఆమె కోరుచున్నది!

ఆమె యొక్క మందహాసమంతలోనే అడఁగిపోయినది. బాధాకరమగు నిట్టూర్పుఁబుచ్చినది.

“ఖుదీ! నన్ను ముద్దుపెట్టుకొనుము........ఒక్కపర్యాయము ముద్దుపెట్టుకొనుము”

ఆమెతన నేత్రములను మూసి అతని హస్తములలో వ్రాలినది ప్రపంచమును, తుదకుఁ దన్నుఁగూడ నప్పట్లనామె మరచిపోయినది.

ఆసమయమున హోటలులో గంట మ్రోగినది. ఛోటాహజ్రీకి వేళయయినదని ఆగంటవలన నెల్లరు గ్రహింపగలరు. ఆఘంటానాదమాలకించి—ఆకస్మికముగా గులాబ్ తన ప్రియునిహస్తములనుండి జారినది. బెదరిన కురులను—సడలిన పైటను—కందినబుగ్గలను సవరించుకొన్నది.

“లెమ్ము—త్వరగాపోయి స్నాన మాచరింపుము—ఎక్కువ ఆలస్యము చేయకుము. నీళ్ళు వేడిగానున్నవి. నేనుపదినిముషములలో స్నానము చేసితిని.” అని నవ్వుచు నామె ఖుదీరామ్‌మెహతాతో పలికినది.

ఆమె—స్నానమునకు వలయుదుస్తుల నాతనికొసంగి, బాతురూమునకు దారిచూపించి అతఁడందులో ప్రవేశించినవెనుక, తలుపు మూసినది.

తరువాత తనగదిలోనికివచ్చి—తాను దుస్తులను మార్చినది. ఇంచుకసేపు—“జపాన్-బుల్-బుల్” వాయించినది.

స్నానానంతరము—ఖుదీరామ్ మెహతా వచ్చుసరికి గులాబ్ హాలులోఁగూరుచుండి, వార్తాపత్రికను జదువుచున్నది. ఇరువురుఁ గలసి పోయి, ఛోటాహాజ్రి నారగించిరి. అప్పటికింకను సూర్యుఁడు ప్రచండ రూపమును గైకొనకుంటచేత నిరువురును, మరల సముద్రతీరమునకు వెళ్ళిరి.

ఆ అ వ ప్ర క ర ణ ము.

నలుబది సంవత్సరములనఁగా నెంత!

ఉత్సాహముతోను, స్వాతిశయముతోను, ఖుదీరామ్ మెహతా యొకదర్జీవాని షాపులోనున్న నిలువుటద్దము ముందు నిలువఁబడి యుండెను.

నగిముతయారయిన యొకజాకెట్టున కిద్దరుమనుష్యులు బొత్తములను గుట్టుచున్నారు. విశాలములు, కాంతిమంతములునగు నేత్రములతోను—గుండ్రని ముఖముతోను ఉన్నయొక యువకుని ఖుదీరామ్ మెహతా పరికించినాడు—ఆతఁడాయిగ్నిపురిలో నొకఁడు.

"నేను దగ్గరగా నలుబదిసంవత్సరములవయస్సు గలవాఁడను" అని మెహతా యాతని నవలోకించుచుఁబలికెను.

"సర్. మెహతాగారూ! మీయారోగ్యమత్యుత్తమమయినది. మీరు మల్లునివలె గనబడుచున్నారు" అని సీనియరుకట్టరయిన యా యువకుడు నుడివెను. మెహతాముఖమున మందహాస మంకురించినది

"నే నుక్కుగుండువలెనున్నాను—ప్రాతఃకాలమునుండి ప్రతిదినము వ్యాయామ మొనరించుచుండుదును. గతపండ్రెండుసంవత్సరములనుండి

యీ నట్లానరించుచున్నాను. అని ఖుదీరామ్‌పలికెను. తరువాత వాని కంఠమూగిపోయినది.

పం(డెండుసంవత్సరములనుండియు......................!

అనఁగా గులాబ్‌తోఁగూడ మొట్టమొదట బోరీపురమునకు వెళ్లినప్పటినుండియు అన్నమాట గులాబే పండ్రెండు సంవత్సరములకుపూర్వ మాతని నట్టిపనికి (ప్రేరేపించినది. ఆమెయే......... .....!

సీనియర్‌ఫిట్టరు తానుతయారుచేసిన కోటును ఖుదీరామ్ మెహతాకు తొడిగినాఁడు.

"రెండవది వచ్చేవారములో. బూ_త్రియగునా? అగుటతోనే పంపివేయుము——తొందరలేదులెమ్ము" అనిపలుకుచు సుత్సాహముతో మెహతా——ఆషాపునువిడిచి వీధిలోఁ(బవేశించినాఁడు. అతనికొరకక్కడ కారునిలిచియున్నది.

అతడు నడచుచుండగా——రెప్పవేయకుండ నుత్సాహముతో దర్జీవాం(డిరువురును బరికించిరి.

"సర్. ఖుదీరామ్‌మెహతా చాలమంచివాఁడు. మిక్కిలి పెద్ద మనుష్యుఁడు" అనుమాటలు సీనియరుఫిట్టరు నోటినుండి వెలువడినవి.

"అగును——పెద్దమనుష్యుఁడు గాకపోవుటయేమి? ప్రస్తుతము పేరుప్రతిష్టలు వహించిన రాజకీయవేత్తలలోనాతఁడ(గగణ్యుఁడుగదా! పాప మన్నవస్త్రములులేక, బాధపడుచు, నిరుద్యోగపిశాచగ్రస్తులైన యువకులకు వేలకొలంది పనుల నాతఁడేకదా కడచినకొద్ది మాసములలోఁ గల్పించినాఁడు! నిజముచెప్పవలసి వచ్చినయెడల ఖుదీరామ్‌మెహతాతన "సర్" బిరుదమున కర్హుఁడు." అని రెండవమనుష్యుఁడనెను.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

ఖుదీరామెహతా తనకారులో బ్యాక్‌సీటునందు హాయిగాఁ గూరుచుండెను. ఆభరణములనమ్ము షాపునకుఁ గొనిపోవలసినదిగా

నాతఁడుద్రైవరునకాజ్ఞాపించినాఁడు. తరువాతనాతనిమెదడులో నూహా సందోహము లనేకము లుత్పన్నము లయినవి.

పండ్రెండు సంవత్సరములకు.బూర్వము గులాబ్ ఆతనికిఁ బ్రాణాధికము. అప్పుడాతఁడు చపలచిత్తుడు పనిపాట్లులేని బద్ధకస్తుఁడు.—

కాని—నేఁడో! "సర్" ఖుదీరామ్ మెహతా! శాసనసభాసభ్యుఁడు గొప్ప రాజకీయవేత్త, ప్రాముఖ్యమువహించిన నౌకావ్యాపారసంఘాధిపతులలో నొకఁడు! విశేషించి యాతఁడు శాసనసభలో బ్రవేశపెట్టినప్రజోపకారములగు రెండు బిల్లులమూలమునననే మూఁడులక్షలమంది కుద్యోగములను, దన్మూలమున సన్నవస్త్రములును లభించినవి. ఆతఁడు—ఉక్కుగుండువలె నున్నాఁడు—అనగా నారోగ్యవంతుడు అదివరలో కంటె సర్వవిధములచేతను అతఁడిప్పుడు బలవంతుడు—యౌవనవంతుడు—ఉత్సాహవంతుడు! అతడిప్పుడు నిజముగా బ్రతుకుచున్నాడు. ఆతని నేత్రములొక్కమ్మాటి గా నొక యాలోచనముతో బ్రకాశించినవి.

గులాబ్! భగవంతుడామెను సాకుగాత! ఆమెవలననే తనకట్టిపేరు ప్రఖ్యాతులలవడినవి. ఆమెవలననే "సర్" బిరుదమొచ్చినది—శాసనసభాప్రవేశముకలిగినది—శరీరారోగ్యము కుదిరినది—సౌఖ్యము సంతరిల్లినది—నిజమయిన జీవితభాగ్య మలవడినది. ఆమెయేతనలోని యుత్సాహమునకును బ్రేరేపకశక్తికిని గారణభూతురాలు—ఆమెసందేశమే ఆనాడు తన చెవినిబడనియెడల—ఆమెసలహాయే యాప్పుడు తనకు వినబడనియెడల దానిపాటి కదోగతిపాలై యుండెడివాడే! తనయున్నతస్థితియంతయు నామెకు జెందవలసియున్నది.

కారు వజ్రములవర్తకుని షాపునొద్దనాగినది. సర్ ఖుదీరామ్ మెహతా యాదుండిదిగుటతోడనే—షాపు యజమాని అత్యంత గౌరవముతో నాతనికెమరేగి లోనికిదోడ్కొనివచ్చి యుచితప్రదేశ

మున కూరుచుండజేసెను. తరువాత యజమానుఁడే స్వయముగా నొక చిన్న పెట్టెను దెచ్చి ఖుదీరామ్ మెహతా మ్రోలఁబెట్టి—

"సర్. ఖుదీరామ్ మెహతాబాబూ! యిదిగో నజ్రీ హారము వచ్చినది, దయచేసి చూడుఁడు" అనెను. అమూల్యము—అత్యంత మనోహరమునగు నాహారమును మెహతా అందుకొని పరిశీలించెను. కాని యాతఁడదివఱకట్టి తరగతికిఁజెందినవాని నెన్నిటినో యాతఁడు చూచి యుండుటవలన నంతగా నాశ్చర్యమొందలేదు.

"బాగున్నది—ఇట్టిదే కావలయునని నేను చెప్పితిని. ఇది యామెకు సంతోషమును గలిగింపగలదు—దీనిని దీసికొనిపోవుదును" అని ఖుదీరామ్ మెహతా యనెను. తరువాత వెంటనే యాహారముతోఁగూడ నాతఁడు షాపును విడచి, వీథిలోనికి—కారు నిలిచియున్న స్థలముకడకు బోవుచుండెను. ఆతని చర్య యజమానునకత్యంతాశ్చర్యమును గలిగించినది. ఆతఁడు మర్యాదపూర్వకముగ మెహతాను వెనుకకు బిలిచినాఁడు.

"సర్ మెహతాబాబూ! ఆ హారముయొక్క వెలయెంతయో మీరు తెలిసికొనలేదు అథవా నన్నడుగలేదు" అని యాతఁడనెను.

"హెన్నా! ఈవస్తువెంత విలువగలదియయియుండవచ్చును నేను ధనమునకాశించి వెనుకంజవేయువాఁడను గాను. దీని వెలకును దీనికిని సంబంధము లేదు" అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చి ఖుదీరామ్ మెహతా వడిగా దన కారులోనికిబోయి కూరుచుండెను.

"లతీఫ్! చ్రేకర్ స్ట్రీట్!"

డ్రయివరు లతీఫ్ విశ్వాసపాత్రుఁడు—ఆతఁడు తనయజమానుని మాటనుగ్రహించినాఁడు. కారుసాగిపోవుచున్నది. మరల ఖుదీరామ్ మెహతా ఊహాసందోహమునకు దనహృదయమునదావిచ్చినాఁడు.

"పంద్రెను సంవత్సరములు! ఆహా ఆకాలము స్వర్ణయుగమనను జెందినది. గులాబ్ తనయొక్క హృదయములోఁ బ్రవేశించి తనచరి

శ్రీమున నూతనశకమారంభింపజేసి, తనయున్నతికనేకవిధముల గారణభూతురాలయినది.

ఆకస్మికముగా నాతనికనుమానములు ముడిపాటువడ్డవి. అదివరలో నొకప్పుడు దారుణమగు భయమునకాతడు గురియగుచుండెవాడు. గులాబ్ గోహారులలో నెవ్వతెనుజేకొని యెవ్వతెను బరిత్యజించుటా యన్న వితర్కమాతనిమనసులో తొల్లి యనేకపర్యాయములు పొడసూపినది.

ఆతడిప్పుడెరుగును. అథవా సర్వమెరుగగలిగినట్లు నమ్ముచున్నాడు. అందులనుగూర్చి సందేహమావంతయులేదు. గులాబ్ ఆతని ప్రేమ—ప్రాణము జీవితము! ఆమెనుగురించి యాలోచించుటకారంభించినంతనే వానిహృదయమతి తీవ్రముగం గొట్టుకొనసాగెను.

కాని యసందర్భమేదియు ప్రాప్తింపలేదు. కాని గోహారుతో నిట్టివలె చేయుగూడ మనోహరమగు శీలమును—అనుపమానములగు వినయవిధేయతలను—భక్తిశ్రద్ధలను గనబరచుచునే యున్నది. ఆమె చక్కగా సంసారమును దిద్దుకొనుచున్నది. ఆమెలో లోపము గోచరించుటలేదు. ఆమె యాతనినవమానించుటలేదు. ఆతనియొద్దనుండి యేమియుగోరుటలేదు. కాని యొకకొరతగన్పట్టుచున్నది. అదే పెద్దది. దానివలననే ఖుదీరామ్‌మెహతాకు సంతృప్తిగాని, సంతోషముగాని కలుగలేదు. ఆమెలో మహోన్నతాశయములు పొడసూపలేదు—ఆమె దృక్పథము ప్రశంసనీయమయినదికాదు! ఆమెలో ఆమెకు గావలసినవన్నియునున్న మాటనిజమే—కాని యాతనికి గావలసినదేదియు లేదు. అయినప్పటికిని.........గొన్ని సంవత్సరము లయినదికదా! ఆమెయాతనియొద్దనుండి ప్రతిఫలమాశింపలేదు. అనియేవానియాశ్చర్యమునకు గారణము! ఆమెకు స్నేహితులనేకులుగలరు—ఉత్తమగుణసంపన్నలగువారితో నామెకు పరిచయము మెండుగానున్నది. పార్క—

లేన్‌లోనున్న యాతని భవనమునకుఁదఱుచుగా నామెతో బాతాఖానీ వేయుటకు —రమేశచంద్రుఁడును— మోహనచంద్రుఁడును వచ్చుచునే యుండెడివారు, వారిలో రమేశచంద్రుఁడు యౌవనమధ్యమునన్నాఁడు గోహర్‌తో బ్రసంగించునప్పుడెల్ల వాని నేత్రములలో వింతభావములు వ్యక్తపడు చుండెడివి.

గోహర్ ఆపరిచితులవలననుత్సాహమనుభవించుచుండెడిది— ఆమె రమేశచంద్రుని వింతభావములకును—వింత ప్రవర్తనమునకును నవ్వుచుండెడిది. ఆతఁడేకారణము చేతనయిన ద్వరలో మతిభ్రమణము నొందగలడనియు నూహించు చుండెడిది.

మొత్తముమీద........గోహర్ అనుకూలవతియగు భార్య

ఆమెతన సంసారమును దక్షమాగని—కృష్ణచంద్రమెహతా. చక్కగా సాకుచున్నది. కుమారుడనుటతోనే, ఖుదీరామ్‌మెహతాయొక్క హృదయముచలించినది......కుమారుడగుకృష్ణచంద్రమెహతాకు ప్రియముపై బడినది. ఆతఁడు స్కూలులో జదువుచున్నాఁడు. సరిగానేటిరాత్రి—సెలవులగుటవలన—ఇంటికిదిరిగి వచ్చుచున్నాడు. భోజనసమయమున కందువలన దానికిటికి పోవలసియున్నది ......మెహతాయీవిధముగా నాలోచించెను—అతనికి కుమారుడగు కృష్ణచంద్ర మెహతా ఉన్నతాశయములుగలవాడు గావలెనని కోరికగలదు.

అతని నోటినుండి అప్రయత్నముగా నవ్వు వెలువడినది. అతని హృదయమునవొకభయముతోచినది-అదియంతరాత్మయొక్క-భయము

అదివరలో నొకప్పుడు తాను చేయుచున్న చర్యలకు—లేకతానుగడుపుచున్న బ్రతుకు తెరవునకు తీరని వ్యాకుల మనుభవించియుండెను. ఆవ్యాకులత గులాబ్ గోహరులవలన గలిగినదే! తన ప్రవర్తన మాయిరువురికిని అన్యాయదాయకము—అమర్యాదకరమునయినదే.

కాని యాతని హృదయమందిప్పుడు పరివర్తనము గలిగినది. అతని ప్రవర్తనలో నిప్పుడు దోషములేదని యాతడు గ్రహించినాడు.

గ్రహించుటమాత్రమే కాదు—విశ్వసించినాడు. అనుభవమువలనను—గార్యములందుగోచరించు జయమువలనను ఆతని కామెలకువగలిగినది. ఆవిశ్వాసముకుదిరినది. ఆతడు గులాబ్‌నువిడిచినయడల బనికిరాడు—ప్రయోజనపడడు... అంతేకాదు మానవమాత్రుడే కాడు! ఇకగోహార్! ఆమెకేమి! ఆమెనిధాన మూమెయవలంబించియే యున్నది.

ఖుదీరామ్‌మెహతా యొకపర్యాయము తన రిష్టువాచీని బరికించినాడు. కారు సాగిపోవుచునేయున్నది. బేకర్‌స్ట్రీటులోనున్న గులాబింటికి కారుచేరుకొనుటకింకను అరగంటపట్టును—దురదృష్టము! ఆయరగంటకూడా నామెదగ్గరనున్నయెడల నెంత ప్రయోజనకరముగా నుండునో!

ఖుదీరామ్‌మెహతా మేడమెట్ల నెక్కినాడు. ఎలక్ట్రిక్‌బెల్‌మ్రోయించినాడు. గులాబ్ వాని మ్రోల బ్రత్యక్షమయినది— వానిని దనగదిలో బ్రవేశపెట్టినది—ఆమె యాతనికౌగిలి బంధింపబడినది. ఇరువురును సిటింగ్—రూమ్‌చేరినవెనుక నిలువబడియే యుండిరి. క్షణకాలమునర కొకరిమొగమొకరు చూచుకొనుచు—మౌనముతో నిలువబడి యుండిరి.

అనేకము సంవత్సరములకుబూర్వము—మెహతాయు, ఆమెను ఆమేడమీదికే ఆగదిలోనికే తీసికొని వచ్చినది. అప్పటివస్తువులే యిప్పుడును బరిసరములందును, గదియందును గన్పట్టుచున్నవి—కాని యొకమార్పు మాత్రమున్నది మెహతా మిక్కిలిగా యిష్టపడుపట్టు కుషానులుమాత్రము క్రొత్తగా గదిలోని సామానులకు జేర్పబడినవి. వారికెదుటనున్న మేజాబల్లమీద పలురకములగు పుష్పము లున్నవి—ఫ్లాస్కులో టీయున్నది.

మెహతా నామెను బ్రేకముతో ముద్దిడుకొనెను— ఆకస్మిక

ముగా అతనినోటినుండి నవ్వు వెలువడినది.

"గులాబ్! ప్రేయసీ! నేను—ఇప్పుడు—ఈక్షణమందు—ఇక్కడకు వత్తునని నీవెట్లు తెలిసికొంటివి?"

ఆప్రశ్నకు గులాబ్ చిరునవ్వు నవ్వినది.

"నేను నీకారునుదూరమునుండి చూచితిని—చూచుటతోనే యెలక్ట్రిక్ కెటిల్‌తో టీ పెట్టి, నీవు మేడమెట్లనెక్కుచుండగా నెప్పటివలె గ్లాసులలో పోసితిని."

"ఆహా! ఏమి నాభాగ్యము!"

మరల సిగుపురి పెదవులుపై పొరాడసాగినవి. ఆమె నేత్రములాతని నేత్రములకు స్వాగతమిచ్చినవి. అతని చూపులామెనుగలంచలేదు కాని యామెచూపులు మాత్రమాతనిమీదనే గురియైయున్నవి ఆమె కాతడు తరచుగా వచ్చుటలేనట్లును, వచ్చి యెంతసేపున్నను అప్పుడే వెళ్ళిపోయినట్లును అనుకొనుచున్నది.

ఆతడామెను మెల్లగా విడిచినాడు.

"డీయర్! గులాబ్; ఈదినము నీజన్మదినము—నేను మరచి పోలేదు! నేను ప్రత్యేకముగు నొకవస్తువు కొరకార్డరిచ్చి తెప్పించితిని—నిజముగా నది నీకంఠము నలంకరించినయెడల మిక్కిలి సొగసుగా నుండును...సందేహములేదు—"

ఆతడొక చిన్నపెట్టెను దెరచినాడు—అందులో బాలసూర్య ప్రభాభాసితము—అమూల్యము—అనుపమానమునగు వజ్రహార మున్నది. దానింజూచుటతోనే యామెకన్నులు మిరుమిట్లు గ్రమ్మినవి అంతేకాదు—ఆమె కింతింతనరాని యాశ్చర్యము—దానితో బాటు భయముగూడ గలిగినవి.

"ఖుదీ—ఖుదీ! నాకాశ్చర్యముగుచున్నది.........ఎందుల కది? వెలయెంత?............నిజముగా కొన్నివేలరూపాయల..."

ఖుదీరామ్ మెహతా మందహాసమొనరించినాడు తలపుంకించినాడు. ఆవజ్రహారమును పెట్టెనుండి బయటకుదీసి యామె కంఠములో వేసినాడు—

"నేను వెలనడుగలేదు...గులాబ్! నాకు వెలతోనిమిత్తము లేదు—నీకుకోట్లకొలదిరూపాయిల విలువజేయు వజ్రములయినను సరిపడవు నీప్రేమకు దగినమూల్యమీ లోకములోలేదు—నేనీయలేను-ఇట్టి జన్మదినములు—ఆనందదాయకములగు జన్మదినములు మరల మరలవచ్చుగాక!"

ఆమె యాతనిని మరలముద్దిడుకొన్నది. ఆమెనేత్రములశ్రుపూరితములయినవి. ఆహా! ఆతనినోటినుండి యట్టివాక్యములను—హృదయాంతర్భాగమునుండి వెలువడిన ప్రేమరసప్లావితములగునట్టి వాక్యములను వినుటకంటె నామెకింకేమి కావలయును!

"ఖుదీ! టీ సిద్ధముగనున్నది......ఇంక భోజనము......!"

ఆతడు తలనాడించినాడు. ఆప్రశ్న కాతని నేత్రములు కాంతిరహితములయినవి.

"ప్రియసీ! నేనీరాత్రి యింటికిభోజనమునకు వెళ్ళవలయును-వెళ్ళకతప్పదు"

"ఈరాత్రియా? ఆమెత్రుళ్ళిపడినది.

"కృష్ణచంద్రుడీరాత్రి సెలవులగుటచేత నిం డికివచ్చుచున్నాడు. నేను తప్పకవచ్చెదనని బాసచేసితిని—అందువలన......"

"అగును—ఖుదీ! నీవువెళ్ళక తప్పదు—భోజన మింటికడనే చేయవలయును—"అని యామె యుద్రేకపరిపూరితమగుకంఠముతో నుడివినది. ఆమెమరలనాతనివయిపు తనదృష్టిని గేంద్రీకరింపజేసినది.

"ఖుదీ ఆతండెట్లున్నను"

ఖుదీరామ్ మెహతా—తనకోటువిప్పి బల్లమీదపెట్టి తాను

మామూలుగాకూరుచుండుకుర్చీలోగూలబడి యామెయిచ్చిన కొమ్మెరు తిని తేనీటిసిద్రాగ నారంభించినాడు—

"గులాబ్ కృష్ణచంద్రుడు మిక్కిలి తెలివితేటలుగలవాడు— నీవు వానింజూడవలయుననుకొందును"

ఆమె యాతని నవలోకించినది.

"నీవు నీకుమారునిగురించిగర్వించుచుంటివన్నమాట!"

"నేను వానినాదరింతును—కాని నాయాదరమువాని కగ్రహింపరాదు"అని పలుకుచు మెహతా నవ్వినాడు.

ఆమె క్షణమువరకు మాటాడలేదు—అపుడ్రెండుసంవత్సరములలోందప్పనిసరిగా ప్రాప్తించిన సంఘటనములనుగురించి గూరామె యాలోచించినది.

ఖుదీరామ్ మెహతాకొరకు దనకు పిల్లలు పుట్టరాదని గులాబ్ సంకల్పించుకొన్నది. సంతానమునకుగాను తమ యిరువురకు పెండ్లికాగూడదని యామె యభిప్రాయము. ఇంతకును దమకు పెండ్లియగునవకాశమేలేదని యామె మరల గ్రహించినది. ఆగ్రహింపు హృదయాంతర్గతమున నొక విధమగు బాధను గలుగఁ జేసినదనుటకునొసందేహము లేదు.

కాని యామె యెన్నడును అట్టిబాధను వెలిబుచ్చదు... వెలిబుచ్చలేదు— ఇకముందయిన వెలిబుచ్చబోదు. ఆమె యుత్సాహముతో దన ప్రియునవలోకించి—

"ఖుదీ ఈదినమున నీవు శాసనసభలోగావించిన యుపన్యాసమునుగురించి వివరింపుము—అది యసఫలముగా నాగిపోయినదా. నీవు ఉపపాదించిన బిల్లు మూడవ పర్యాయము చదువబడినదా" అని యడిగెను.

ఆతడౌననినట్లు తలయూచినాడు — ఆకస్మికముగా నాతని

హృదయము గులాబ్ గోహారులలోఁగల తారతమ్య మిట్టిదేయని తలంచినది. తన శాసనసభా కార్యక్రమమునుగూర్చిగాని, యితరపనులనుగురించికాని గోహారెన్నఁడును అట్లు ప్రశ్నింపలేదు. అందులకాతనికి విచారములేదు. ఆమె ప్రశ్నించకుండుటయే యాతనికి సంతోషము! ఎందుచేత? ఆప్రశ్నలు—తన్నట్టి మహోన్నతస్థితికి గొనివచ్చినయువతి నోటినుండియే వెలువడవలయునని యాతని యభిప్రాయము.—

"ఉపన్యాసము బాగుగనే సాగినది.....దాని సారాంశము త్వరలోనే పత్రికలలో ప్రకటింపఁబడును.....గులాబ్! దీనికంతకును నీవుగదా కారణభూతురాలవు! సహాయముచేత—నీప్రోత్సాహముచేత—నీసలహాలచేత నేనిట్టి యున్నస్థితి నందగలిగితినిగదా!"

గులాబ్ అదరిపడినది.—

"మూఁడవపర్యాయమాబిల్లు విమర్శింపఁబడెనా?" అని ప్రశ్నించినది.

"ఆ—విమర్శింపఁబడినది. గులాబ్! ఇంకొకవిశేషము—ఇంగ్లాండు దేశములోని పారిశ్రామికాభివృద్ధిని బరిశీలించుట కిక్కడనుండి కొన్నివారములలోనే కొందరు ప్రముఖులు సంఘముగానేర్పడి—అనధికారరీత్యా పోవనున్నారు. నేనాసంఘమున సభ్యుఁడను. కనుక నేనుగూడ నాంగ్లదేశమునకు పోవలసియున్నది......గులాబ్!"

ఆతఁడింక మాటలాడలేదు—చేతులోనున్న తేనీటికప్పును మేజాబల్లమీఁదఁబెట్టినాఁడు. ఆతని నేత్రములలో కాంతిపుంజములు ప్రతిఫలించుచున్నవి. ఆతఁడామెను దన బాహువులమధ్య నిమిడ్చుకొనఁగలిగెను.

"గులాబ్; ఈప్రయాణము యొక్క అర్థమును నీవు గ్రహించితివా? మనమిరువురమును గొప్పఅవకాశమేర్పడినది.—మనమిరువురము వేఱువేఱుగా ప్రయాణములొనరించినను, ఆంగ్లదేశమునందును, తదితర పశ్చిమపట్టణములందును [illegible]

సి కొనఁగలము—మనమిరువురము సంతోషముగఁ గడుపఁగలము. పశ్చాత్య దేశములను జూచుటకు నీవు కుతూహలమును గలిగియున్నా వనియు నేనెఱుంగుదును ఇదియే తరుణమని నేనంగీకరింపవలసి యున్నది. ”

గులాబ్ ఆమాటలనాలకించి దీర్ఘముగ నొక నిట్టూర్పు విడిచినది. ఆమాటలు క్రియారూపమును వహించినయెడల వానియందు ప్రాముఖ్యమెంతయో యుండునని ఆమె గ్రహించినది—ఆంగ్లదేశమునకు ఖుసీరామ్ మెహతాతో ప్రయాణమా?........కొలదిసంవత్సరములనుండియు స్వప్నములో ననుకొనుచున్నదియదార్థము కానున్నదా? రహస్యముగా తాను ఖుసీ మెహతా సీవిధముగాఁ గలిసికొననక్కఱ లేదు........ప్రజలయొక్క అనుమానమునకును, హిందూదేశమునకును దూరముగఁ బోవచ్చును—తాను ప్రత్యేకముగ—నిర్భయముగా—నిస్సందేహముగా—కొన్నిదినములవఱకు తన ప్రియునితో నుండవచ్చును—ఆమె యిట్లాలోచించినది.

నిజమునకామె హృదయము ప్రయాణమన్నంతనే, చలించినదని చెప్పవచ్చును. ఆమెతన మోమెత్తి యొకతూరి మెహతా నవలోకించినది.

“ఖుసీ! ఈప్రయాణమందు నాకిచ్చగలదు. కాని యీపరిస్థితులలో మాత్రము నీవు దీని నంగీకరింపరాదు—”

“ఎందుచేత?”

“రాజకీయ వ్యవహారములలో నీకు ప్రతికూలురగు వారీమిష మీదనిన్ను బరదేశములకు బంపనున్నారనుకొందును. కాని రానున్న నూతనరాజ్యాంగములో ప్రధానామాత్యపదవికి నీవు పోటీ చేయవలసి యున్నది. అందులకు నీవర్హుడవు—దానిబడయుటకు నీకవకాశము

లెక్కువగా నున్నవి. ఇట్టి తరుణములో నీవు పాశ్చాత్య దేశముల కేగిన యెడల నీకీ ఛాన్సు లభింపదుగదా"

ఆమె క్షణకాలమూగినది—ఆలోచన మభినయించినది—మగ లకృతనిశ్చయురాలైనట్లు నిస్పష్టించినది.

"ఖుద్! వద్దు! నీవు వెళ్ళవద్దు—నీవిక్కడనే యుండి రాబోవు ఎన్నికలలో మహోన్నతమగు నాపదవికి పోటీచేయావలయును."

ఒకవిధముగా నాతడు నిరాశనే పొందెను, ఆతడామె చేతులను దన పెదవులయొద్దకు దీసికొని, ప్రేమపూర్వకముగా చుంబించినాడు, ఆమె యొసగిన సలహాయందలి యభిప్రాయమును గ్రహించినాడు

"ప్రేయసీ! గులాబ్! నీవెల్లపుడును నన్ను గురించియే ఆలోచించుచుందువా?"

"ఖుద్! నేను నిన్ను గురించి తక్క—అన్యులను గురించి ఆలోచింపజాలను. నాసర్వస్వము నీవే కదా!"

"ప్రియసీ! రమ్ము—క్షణకాలము నీవరిష్వంగ సౌఖ్యమను భవింపనిమ్ము. నీజన్మదినముగదా! నేను మగల పోవలసియున్నది"

ఇరువురును బిగ్గరగా నొండొరుల గౌగిలించుకొనిరి. ఒకరినొకరు ముద్దిడుకొనిరి—ఆ చర్యకర్థమేమి? అగాధము—అనంతము—అపూర్వమునగు ప్రేమయే యని వారి యభిప్రాయము.

"పందొమ్మిది సంవత్సరములు!......నేను నమ్మలేకున్నాను ......ఖుద్! మనము వృద్ధులమగుచున్నాము—" అన్నదామె.

ఆమెమాటలాతని చెవిలో బ్రవేశింపనేలేదు. ఆమె తన్ను గురించియాలోచించుకొనుచున్నది స్త్రీలు—ప్రత్యేకముగా దన జీవితము వంటి జీవితము గడుపు స్త్రీలు—అచిరకాలములోనే వృద్ధలగుదురు-ఎందుచేతనగా తనను గడచుకొనుటకుగాక మరియొకనికొరకు అంతే కాదు! ఒంటరిగ నింకొకనికొరకు మాత్రమే బ్రతుకుచుం దీరనియునో

వ్యాధికి గురియగుచు నున్న యెడల వయసుమీరకున్నను, వృద్ధాప్యము పైబడినట్లే యుండునుగదా!

గడియారము టంగుటంగుమని కొట్టినది. తోలుఁదోల్లబిగి కౌగిఁటనుండి గులాబే తప్పించుకొని నిలువఁబడినది. మ్యాంటల్ పీసు మీఁదనున్న యెలక్ట్రిక్ స్విచ్ నొక్కినది—ఆతనిదుస్తుల నందించినది. ఆతఁడు వానిని వెంటనే యందుకొనలేదు; కొన్ని నిముషములవఱకు నిర్జీవప్రతిమచందమున నిలువఁబడి యామెను బరికించినాఁడు.

“గులాబ్! నీవందక త్తెవు......వయస్సు పెరుగుచు నానాఁటికి నీసౌందర్యమునుగూడ పెంచుచున్నది.”— అని నుడివి యాతఁడు నవ్వెను.

“ఓయి భగవంతుఁడా!......భ్రమరములఁ బోలిన అముం గురులు......కాంతివంతములగు ఆనేత్రములు......ఎఱ్ఱని యా పెదవులు......పట్టువలెనున్న యాచర్మము......ఆహా! అవి నన్ను నిన్ను నిరంతరము కన్యగనేయుంచును......గులాబ్! ఓ గులాబ్! నీవు వృద్ధురాలవగుదువుగాక! శతవృద్ధవగుదు వుగాక! ఎప్పటికిని, ఎల్లున్నను నీవు నాదానవే! మనమిరువుర మెప్పుడు నిట్లేయుండవలయును—” అనిఖుదీరామ్ మెహతా ఉద్రేకముతో నామెను గాఢముగఁ గౌఁగలించుకొని. ముద్దుకొని—తరువాతఁ దన దుస్తులనందికొని, వడిగా వీధిలోనికిఁబోయినాఁడు—

ఆతఁడు నిష్క్రమించినతరువాత—గులాబుకేదియో పాపిష్ఠించినట్లయినది. ఒక వృద్ధురాలాగదిలోఁ బ్రవేశించి యామెయెదుటఁ గూరుచుండి, వక్షమునఁ దళతళమెఱయుచున్న వజ్రహారమును బరికించు చున్నది.

ఖుదీరామ్ మెహతా చెప్పిన మాటలలో అసత్యమేదియు లేదు— ఆతఁడామెను శ్లాఘింపలేదు. యదార్థమును మాత్రమే నుడివినాఁడు.

ఆమెతన కట్టెదుటనున్న అద్దములో నొకపర్యాయము తన్నుఁదాను దిలకించుకొన్నది. ఆమెలో బండ్రెండు సంవత్సరములకు బూర్వమున్న సౌందర్యము నేఁడు తగ్గలేదు! అప్పటియాకర్షణశక్తి నేఁటికను ద్విగుణీకృతమయినదనికూడ చెప్పవచ్చును.

కాని యామెనేత్రములలో మాత్రమిప్పుడప్పుడు మార్పుపొడసూపుచుండును—ఆనేత్రములు ఖుదీరామ్ మొహతా కట్టెదుటనున్నపుడు కాంతిమంతములు! ఆతఁడు లేనిపట్ల గాంతిహీనములు!......

వజ్రహారము!.............అత్యంత రమణీయముగనున్నది. ఆమెడలో దానిమూల్యమునకు సరిపడిన వస్తువు మఱియొకటిలేదు ఆభవనముయొక్క వెలకంటెను బదిరెట్లధికముగ వెలయే దానికీయవలసియుండును. కాని—ప్రపంచమునిష్పాక్షికబుద్ధితో నాలోచనమొనరించినయెడల—పండ్రెండు సంవత్సరముల పరిమితిలో—ఆస్వర్ణయుగములో—ఆమె యాతనికి సమర్పించిన దానికా వజ్రహారము సరియయిన ప్రతిఫలమగునా?

ఆమెకిప్పుడున్న భాగ్యమమూల్యమయినది—దానికి వెలకట్టుట కెవ్వరికి శక్యముగాదు. అదెట్టిది? అది ఖుదీరామ్ మొహతాయొక్క నిష్కళంక ప్రేమ!

ఆదినమామె జన్మదినము—ఆమెతన గతజీవితవిధానమునుగురించితనలో దానాలోచించుకొనుచు గంటలకొలది కూరుచున్నది. కాని, విచారము మాత్రము వ్యక్తపరచుటలేదు. హృదయమందు బ్రజ్వరిల్లుచున్న కారుచిచ్చు పైకిరానీయుటలేదు. అట్లయ్యు......

ఆమెసౌఖ్యము పరిపూర్ణముగా లేదు—కాజాలదు. ఆసౌఖ్యము విచారకరమయినది, ఒంటరిదైనది. ఆవిధముగా రహస్యముగా ప్రేమించుట లోకుల యపనిందకు బాలుపడుటకే—లజ్జాభరమున కుంగిపోవుటకే! సంతాన భాగ్యముకొఱకొకమూల హృదయమాత్ర

పడుచున్నది కాని యేమిలాభము, సంతానముగనుటకు వీలులేదు. ఆమెతన సర్వస్వమును దనప్రియునకర్పించినది—అర్పించుచున్నది—అర్పింపనున్నది. కాని తన ప్రేమను గాని, తనప్రియుని గాని లోకమెరుంగరాదు! ఆమె యొక యుంపుడుకత్తె!

ఇట్టివిధములగు విచారములున్నను, గులాబ్ ప్రేమయొక్క పరిపూర్ణత్వమును దెలిసికొన్నది. సంతృప్తిపడ్డది. ఆమెయొకనిట్టూర్పుబుచ్చి, ప్రియునిచేత నొసగబడిన యానవజ్రహారమును ముద్దిడుకొన్నది—సంతుష్టిపడినది—సంతోషమందినది—

అప్పటికే మిక్కిలి యలసియుండుటవలన గులాబ్ శయ్యంజేరి నిద్రించినది. ఖుదీరాంమెహతా మరలవచ్చి యామెను గలియువరకు నామెలో మార్పుండదు!

ఖుదీరాంమెహతా కారులో కూర్చుండి తనగృహమునకుం బోవుచున్నాడు... దారిలో దానొసగిన వజ్రహారమును జూచి గులాబ్ ఆశ్చర్యపడిన విధమును మాటిమాటికి జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొనుచుండెను.

“ధనమా! ....అతడు నవ్వినాడు. ఆమెయెప్పుడును దానేదియో యెక్కువగా నీయనున్నట్లు తలంచి భయపడుచునే యుండును. ఇంతకు దానిచ్చినదే యున్నది. ఆవజ్రహారము కారువెలకంటె నెక్కువ యుండదనుకదా! ఛీ! ఛీ! సిగ్గు సిగ్గు! గులాబ్ యొక్క ప్రేమకు హారముచాలదు. కాని తను అధికముగనిచ్చియుండవలసినది అయ్యో ఎంతపొరబాటయినది!” అతడిట్లుతలంచి, తలయూచినాడు. ముందెన్నియోకష్టములు కలుగనున్నవని భ్రమించినాడు. కాని గులాబ్ తన సంతృప్తిని వివరవసంతకాలము విషమపరిస్థితులేర్పడవని గ్రహించినాడు..........

అతడొక వార్తాపత్రికను కారులోనుండియేకొని, ఉబుసుపోవనివానివలె కేవలము హెడ్డింగులనుమాత్రమే చూచుచున్నాడు.

ఆ హెడ్డింగులలో—'ఆత్మహత్య! యువజనసంఘకార్యదర్శియొక్క ఆత్మహత్య!' అని దానినాతడు చూచినాడు. తోడనే అదరిపడినాడు—ఆత్రముతోను—ఆశ్చర్యముతోను— అందలి విషయమును బరికించినాడు

"యువజనసంఘ కార్యదర్శియు, విద్యాధికుడును, ధనికుడును అగు రమేశచంద్రుడు తన మేడమీదిగదిలో నాత్మహత్యచేసికొనెను—ఆతనిప్రక్కనేపిస్తోలున్నది. ఆతడు తనచర్యకు గారణమేమియు దెలుపలేదు—కాని యాగదిసమీపములోనే సగముచించబడిన నలుపబడిన యొకయుత్తరమున్నది. అందలిదస్తూరీనిబట్టిచూడగా నదియొకయువతిచేత వ్రాయబడినదనుట విస్పష్టము—"

వార్తాపత్రికలోనున్న పైయంశములను జదువుటతోనే, ఖుషీరామ్ మెహతా వ్యాకులమనస్కుడాయెను. రమేశచంద్రుడు తరచుగా తనగృహమునకు వచ్చుటయు నత్యంతప్రీతితో తనభార్యతో మాటలాడుచుండుటయుగలదు—ఆతని యాత్మహత్యకు గారణమేమి?

మెహతాకు వార్తాపత్రికయందలి యితరవిషయములను జదువుటకు మనస్కరింపలేదు—ఆతడు దానిని విషాదముతోను, ఆతురతతోను బ్రక్కను బారవేసినాడు—కొంతసేపటికి కారు—పార్కు లేనులోనున్న భవనమునొద్దకు బోయినది.

మెహతా కారునుండిదిగి హాలులో బ్రవేశించుసరికి కొంచెము సన్నముగను, పొడవుగను ఉన్నయువకుడు—(లేక బాలుడు) మందస్మిత సుందరవదనారవిందముతోనెదురుగాచనుదెంచినాడు—ఆతడే కృష్ణచంద్రమెహతా!—ఖుషీరామ్ మెహతాకుమారుడు సర్వవిధముల జంద్రునిబోలినవాడు—ఆబాలుడు తనతండ్రితోగూడ మెట్లనెక్కి మేడమీది గదికేగినాడు—

"బాబా! నీవు భోజనసమయమునకు సరిగావచ్చితివి. నీరాక

కొరకు నేనెదురుచూచుచున్నాను...'' అని కుమారుడు తండ్రితో ననెను—ఇరువురును గదిలోనుండి బల్లవద్దకుపోయి రెండుకుర్చీలపై గూరుచుండిరి. మరికొంతసేపటికి మెల్లగను, శ్రీగనువను మనోహరప్రదేశమునకువచ్చినది—ఆమె వారికి దూరముగనున్న యొకబల్లయొద్ద గూరుచున్నది. ఎందుచేతనో యామెకన్నులు, కాంతిరహితములై యున్నవి ముఖము వివర్ణమై, విషాదమేఘములకు నిలయమై యున్నది. కాని, కృష్ణచంద్రమెహతాయును—ఖుదీరామ్‌మెహతాయును—తండ్రికొడుకులవలెగాక—మిత్రులవలె మిక్కిలి చనవుతోను—స్నేహముతోను—సంతోషముతోను ప్రసంగించుకొనుచుండిరి — వారిచర్యలామెకు మధ్యమధ్య నానందమును కలిగించుచున్నవి.

"గోహార్! నీవొంటిగా నక్కడ కూరుచుంటివేమి? రమ్ము... ఆఁ—చెప్పమరచితిని—నీవు వార్తాపత్రికను జూచితివా? అని ఖుదీరామ్‌మెహతా ఆమెను బ్రశ్నించినాడు—

"లేదు—" అని గోహార్ హీనస్వరముతో బ్రత్యుత్తరమిచ్చినది.

"పాపము! రమేశచంద్రబాబు—పిస్తోలుతో గాల్చుకొని ఆత్మహత్య చేసికొన్నాడట—ఆతనిప్రక్క నొకయువతిచేత వ్రాయబడిన లేఖమాత్ర మున్నదట! ....అని ఖుదీరామ్‌మెహతా యింకను ఏమేమో చెప్పబోవుచుండెను —

ఆఁ—ఆఁ రమేశచంద్రబాబు—పిస్తోలుతో—కాల్చుకొని—ఆత్మహత్య చేసికొనెనా?" అని గోహార్ మహోద్రేకముతో బ్రశ్నించినది. ఆమె యుద్రేకమును గురుతించి, మెహతా చటాలున దనకుర్చీనుండిలేచి యామెయొద్దకు రాబ్రయత్నించుచుండెను. కాని యంతలోనే ఆమె స్పృహదప్పి, కుర్చీనుండి నేల కొరగినది.

ఏ డ వ ప్ర క ర ణ ము.

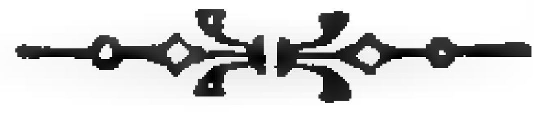

రాత్రి పదిగంటలయినది!

ఖుదీరామ్‌మెహతా—హాలులో నిటునటుపచారుచేయుచున్నాడు—అతనిలో శాంతములేదు—సుఖము సంతోషము లేదు—వ్యాకులపాటధికముగా నున్నది— కృష్ణచంద్రమెహతా నిద్రింపబోయినాడు. స్పృహదప్పిపడియున్న గోహారును............గృహమందున్న చెలికత్తెవచ్చి వేరొకగదిలోనికి దీసికొనిపోయినది. అక్కడనామెకు పచారములు సల్పినది. కొన్నినిముషములలోనే, గోహార్ స్పృహకు వచ్చినది. కాని యామెదనభర్తనుజూచుటకు గాని, ఆతనితో మాటలాడుటకుగాని, అంగీకరించుటలేదు— గదితలుపు మూయబడియే యున్నది

ఖుదీరామ్‌మెహతా గదికీవల నిలువబడియున్నాడు—గదిలోమధ్యమధ్య గర్భనిర్భేకముగా వినబడుచున్న తనభార్యయొక్క అసందిగ్ధ—అసందర్భాలాపముల నాలకించినాడు. తోడనే అతని హృదయములో లెక్కకు మిక్కిలియయిన యాలోచనము లుదయించినవి—తానుజెప్పిన యీవార్తనాలించుటతోనే ఆమెముఖము నందంతటిభయోద్రేకమేలగలుగవలయును? ఆమె మోదులకు స్పృహదప్పి పడవలయును-అయ్యరువురకును గలసంబంధ మెట్టిది? ఆగురుపసాదు—మూర్ఖుడు-ఆత్మహత్య గావించుకొనినాడు—తరచుగా దనభవనమునకువచ్చియామెయెడల వింతవింతభావములను, వింతచూపులను వెలిబుచ్చుచుండెడివాడు—అంతమాత్రమున నాతనికిని ఆమెకు సంబంధమేమున్నది? ... .ఏసంబంధములేనయెడల నామెయాతని హత్యావిషయమాలకించుటతోనే, మొదలునరికిన తరువువలె నేలకెందుల కొరగినది?

నేనదేరినపిమ్మటగూడ దన్ను జూచుటకెందులకు అంగీకరింపకున్నది? ఒకవేళ నాతనియాత్మహత్యనుగురించిన రహస్యమామెకు దెలియునా? అని యాతడిట్లు పరిపరివిధముల నాలోచింపసాగెను. అతనిహృదయములో యదార్థము మాత్రము స్ఫురణకు వచ్చుటలేదు. అంతకంతకు వ్యాకుల మధికమగుచున్నది. ఆకారణముచేతను దనభార్యకామెపై గు మనోవ్యాధిని గలుగజేయుటచేతను ఖుదీరామ్ మెహతా—ఆత్మహత్య గావించుకొన్న యువకుని దూషించినాడు! అతనిలో నొకక్రొత్తసందేహముదయించినది. 'రమేశచంద్రుడు గోహారును ప్రేమించుచున్నాడా?............అగును. అయియుండవచ్చును......అతడు ప్రణయలేఖల నామెకు వ్రాసియుండవచ్చును.....ఆమె యంగీకరింపకపోవచ్చును. ఆకారణముచేత నాతుచ్ఛుడు ఆత్మహత్య గావించుకొనియుండవచ్చును—' అని యాతడనుకొనినాడు—అనుకొనుటమాత్రమేకాదు. చివరకు యదార్థమని విశ్వసించినాడు— గోహారుయొక్క అంష్ఠకమితముగా విచారించినాడు— ఆమెతన్ను జూచుటకు నిరాకరించియుండక, తన్ను బిలిచి, తనలో సత్యము వచించియుండవలసినదని తలంచినాడు—కాని ఆమె యట్టులేలచేయవలయును? తనవిశ్వాసమామె చూరగొనలేదు—ఆమె విశ్వాసమును దాను చూరగొనలేదుకదా?

కొన్ని నిముషములలో గదితలుపును దెరచుకొని, చెలికత్తెయీవలకు వచ్చినది—

'బాబూ! అమ్మగారు—మిమ్ములను రావచ్చునని చెప్పిరి" అన్నదామె! ఆమాట ఖుదీరామ్ మెహతా కించుకమనశ్శాంతిని గలుగజేసినది. ఆతడు తలమీది బరువుకొంచెము తీసివేయబడినట్లొక నిట్టూర్పుబుచ్చినాడు— గదితలుపుం దెరచుకొని లోపలప్రవేశించి మరల దలుపుమూసినాడు—అప్పటికి గోహారుమంచముపైన మన్యగాలేచి

కూరుచుండియున్నది. ఆమెముఖము వివర్ణతను దాల్చియేయున్నది. అందు విషాదము ఘనీభవించియున్నది—

ఖుదీరామ్ మెహతా ఆమెకెదురుగా నించుకంతదూరములోనట గలయొక కుర్చీని లాగుకొని అందుకూలబడినాడు—ఆతడు తనపెదవులమీగ లేనిచిరునవ్వును దెచ్చిపెట్టుకొనినాడు—

"ప్రియసీ! గోహర్! పాపము! నీకమితవిచారమును గలిగించువార్తను జెప్పితిని—" అని యాతడనెను—ఆమె న్వలనుండియింతింతనరాని భయముట్టిపడుచుండ నాతనిముఖమును జూచుచున్నది. మరల మెహతా యిట్లనుడివెను—

"ఆతని యాత్మహత్య నీకింత బాధాకరమగుటకు గల కారణమేమనినేను పరిపరివిధముల నాలోచింప నారంభించితిని—కాని తుదకొక్క విశ్వాసము మాత్రము తోచుచున్నది........"

అట్లయినయెడల మీరు.........?" అనియామెయేమేమో అనబోయినది. కాని యాడగ్గుత్తికనుండి మాటవెలువడలేదు. ఆమెభయాహతిశయించినది—

ఖుదీరామ్ మెహతా తలయూచుచు నామెకు దగ్గరగాబోయి యామెచేతిని బట్టుకొని—

"రమేశచంద్రబాబు—నీయెడల బరమనీచముగ ప్రవర్తించినాడు. ఏమందు? నీవుమాత్రము పైగిర్యమును విడనాడక—నాకోరికనుదిరస్కరించితివి."

అనినాడు—ఆతడు లేనియుత్సాహమును దెచ్చిపెట్టుకొనినాడు—

"గోహర్! ఆతడునిన్ను ప్రేమించినాడు. అంతేకాదు—నీపైదన ప్రేమనెరిగించుచు మచ్చములైనలేఖలను వ్రాసినాడు ఆప్రణయలేఖలను జూచినీవు చలింపలేదు—మీరుమిక్కిలి వానికి ప్రత్యుత్తరములుకూడ నీయలేదు. యే నానమ్మకము—ఆతని కోరికను మన్నింపనియెడల

నీమూలమున దాను ఆత్మహత్య గావించుకొందుననికూడా నాదుర్గ్రహము చెప్పి, బెదరించియుండవచ్చును.............తుదకట్లేజరిగినది. కానిమ్ము—నీవు భయపడవలసిన అవసరము లేదు—విచారమందవలసినఅగత్యములేదు—ఆతని మరణమునకు నీవెంతమాత్రమును బాధ్యురాలవుగావు—"అనుమాటలాతడుచ్చరించినాడు—ఎందుచేతనో—గోహారునకు శోకమణంగినదికాదు. "మీరు యదార్థముగ్రహింపలేదు మీరు చెప్పినదిసరికాదు" అనుమాటలప్రయత్నముగా నామెనోటినుండి వెలువడినవి. ఆమె కెవ్వుమని కేకవేసినది. వర్ణనాతీతమగు భయముచేత కంపించినది— ఆతడు రెండుచేతులతో నామెచేతులను బట్టుకొనినాడు—

"గోహార్! అట్లనవలదు నాయూహసరియయినదే! నేను చెప్పినదంతయు యదార్థమే! అతడు నిన్ను ప్రేమించినాడు—ఆతనిచర్యను నేనప్పుడే కనిపెట్టితిని. కాని నీవునీరహస్యమును నామ్రోల బయటబెట్టలేదు. కించిత్తు నాకెరిగించియున్నయెడల నేనప్పుడే వానిని మెడమీద జేయివేసి గెంటియుండెడివాడను—" అని ఖుదీరామ్ మొహతాయింకను ఏమేమో చెప్పబోవుచుండెను. ఆమె—చేతితో వారించినది—

"మీరువినుడు—నామాట నాలకింపుడు—మీరూహించినది నిజముకాదు—రమేశచంద్రబాబునకును నాకునుగల సంబంధమును మీకెరిగింపవలసియున్నది." అనియామె అన్నది. కాని యామెకంఠమప్పట్ల మహోద్రిక్తముగను, పోల్చుటకు వీలులేకుండగను ఉన్నది. ఆమెముఖమున భయవిషాదములు ప్రతిఫలించుచున్నవి. కలలోనయిన ఖుదీరామ్ మొహతా తలంపని రహస్యము—గర్భనిర్భేదకమగు రహస్యము—ఆముఖమున గోచరించుచున్నది ఖుదీరామ్ మొహతా ఆమె ముఖలక్షణములకు విస్మితుడాయెను—అప్పట్లనాతని హృదయమంగలి

వివిధభావములను దెల్పుకొనుట కేకతకృము

“మీరు—ఒకసంవత్సరమునకుపూర్వముక-ల్యాణపూర్ వెళ్ళి యుండిరిగదా!”.........అని గోహారన్నది. అగును—ఖుదీరామ్ మెహతా యొకసంవత్సరమునకుపూర్వము గులాబ్‌తో కల్యాణపురములో రెండుమూడు రాత్రులు గడపినాడు. ఆతడు జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొన్నాడు—

“ఆనాటిరాత్రి—నేను—రమేశచంద్రుని మేడమీదికి పోయితిని—ఆతని పడకటింటిలో—ఆతనిభార్యవలె బ్రవర్తించితిని—ఆమరునాడుకూడ—“గోహారుతనమాటలను ముగింపలేదు. అప్రయత్నముగ నామె భుజముల నానుకొనియున్న ఖుదీరామ్ మెహతాయొక్క చేతులు క్రిందకు వ్రాలినవి. ఆతడు క్షణకాలము మాటలాడలేదు దీర్ఘముగు నిట్టూర్పునుబుచ్చి—

“గోహార్? నీమతిచెలించియుండవచ్చును—నీ మెదడు స్వస్థస్థితిలోలేదు— నీవు చెప్పినది యదార్థముగాదు—అట్లెన్నటికిని జరిగియుండదు—”

“అట్లుకాదు—వినుడు—నామాటను బూర్తిగావినుడు—మధ్యనడ్డుతగులకుడు—నామాటచలించినమాట వాస్తవమే! కానినేను చెప్పునదియదార్థము—“—ఆమె మరల క్షణకాలమాగినది. యదార్థమునాతని కెఱిగించుటకామె కుతూహలపడుచున్నది— ఆమె నిరాశను, నిరుత్సాహమును అనుభవించుచున్నను, మొండిధైర్యమును దెచ్చిపెట్టుకొన్నది—తప్పక, జరిగినదంత యు జెప్పితీరవలయుననియే యామె యభిలాషయు!

“నేను...........నేను రమేశచంద్రుని ప్రేమింపలేదు. ఆతనిపొందననుభవింపవలయునని నాకెన్నటికినిలేదు.........ఉండుడు నన్ను పూర్తిగా చెప్పనిండు......మీరు ప్రశ్నలువేయకుడు—నేను

ఒకరోజుకాదు—రెండురోజులుకాదు! అయిదుసంవత్సరములు ఏకాకినై జీవితము గడిపితిని—మిమ్ములను గాఢముగా ప్రేమించితిని. నాప్రేమకు ప్రతిఫలము మీనుండినాకు లభింపలేదు—మీరు నన్ను ప్రేమింపలేదు—నన్ను గౌరవించిరి—మన్నించితిరి—నాకు లోపము నంతయు మునలేకుండ జేసితిరి—కాని యేమిలాభము?

ఒకపూటయయిన తుదకొక గంటయయిన మీరు నాతో వినోదముగ కాలము గడుపలేదు—నేనొక స్త్రీనన్న విషయమే మీరెరుగరు! నేనేమిచేయగలను ఎన్నిదినములొంటరిగా నిరుత్సాహముతో ను—నిరాశతోను జీవితము గడుపగలను?.........రమేశచంద్రుడు నన్నుగాఢముగ ప్రేమించినాడు—మీలో నేను కనుగొనలేని ప్రేమను, నేనాతనిలో గనుగొంటిని—అతడు తన యభిప్రాయమును దొలుత నామోముల వినిపించినాడు నేను మొదటలో నంగీకరింపలేను—ఆగ్రహమందితిని—అతడు నాపై గినియలేదు— వెనుకంజవేసి మిన్నకుండలేదు. ఆనాటిరాత్రి నన్నుదన బాహువులమధ్యనదిమిపట్టినాడు. నేనేమిచేయగలను? మీరు నాహృదయఫలకమునందున్న స్థితిలో నాకస్మికముగా బొడగట్టితిరి మీరు నన్నొంటరిగ విడిచిపుచ్చి యదేసమయమున, అదేవిధముగా వేరొకయువతిని బాహువులలో.........”ఆమెతన మాటను ముగింపలేదు. ఆతడదరిపడినాడు. ఆమెగ్రహించినది.

“అయ్యో! మీరదిరిపడనక్కరలేదు—మీరునన్ను అన్యాయముచేసి, వేరొక స్త్రీ పొందనుభవించుచున్నారని నేననుకొనుటలేదు. ఆమాటను నేనునమ్మను—మీరు నాయెడల మాయను ప్రకటింపరు కాని నేనేమిచేయగను? ఒంటరిగనుండి జీవితముంగడపుటవలన నిరాశా నిరుత్సాహము లధికము లయినవి—అనాటియుదయమున— అనగా నేటికొక సంవత్సరమునకు పూర్వము రమేశచంద్రుడు నన్నుదనయింటికి డిన్నరు”నకు రావలసినదని పిలిచినాడు. నేనంగీకరించితిని—మేమిరువు

రము సినీమాకు వెళ్ళితిమి—తిరిగి వచ్చినపిమ్మట—నేనాతనిగదిలో-ఆతనిపత్రిక............... ..ఆమరునాడుగూడబోయి అట్లేగడపితిని వినడు—నామాటలను నమ్మడు. నేను తరువాతగృహమునకు దిరిగి వచ్చితిని. కామోద్రేకమువలన నేనొనరించి తప్పును నేనేగ్రహించితిని—సిగ్గుపడితిని—దుఃఖించితిని—బాధపడితిని—కాని రమేశచంద్రుడు నన్ను విడువలేదు—వానిప్రేమతోబాటు మోహముగూడ ద్విగుణీకృతమయినది—ఆతడు మరునాటి యుదయమున టెలిఫోనులో నన్ను దనమేడమీదికి రమ్మని పిలిచినాడు. నాకసహ్యమనిపించినది—నేను ప్రత్యుత్తరముగూడ నీయక యిన్నకుంటిని—తరువాత నాకాతడొక ఉత్తరమువ్రాసినాడు అదినాకు జెప్పుకొలవికానంతకోపమును గలిగించినది—ఆతడు—తానిప్పుడు కావించిన పనిని జేయుదునని నాకాయుత్తరములో వ్రాసినాడు—నేనదానిని కోపముతో ముక్కముక్కలుగావించి మంటలోబడవేసి తగులబెట్టితిని—ఆతడప్పుడు వ్రాసినట్లు ఇప్పుడు చేసినాడు—ఆపిస్తోలును నాచేతులతోనేను వానికంఠమునకు గుఱిచేసినట్లు భావించుచున్నాను.”

గోహారుతనమాటలను ముగించినతోడనే, చంటిబిడ్డవలె దుఃఖింపనారంభించినది. ఆమె యాసమయమున ననుభవించు హృదయావేదన యిట్టిదనిచెప్పుట కేరికిశక్యము! ఖుదీరామ్ మెహతా నోటమాట లేదు—ఆతడు శిలాప్రతిమవలె నిశ్చేష్టుడైయుండెను.

కొన్ని నిముషములట్లు గడచినవి. గోహారు తనభర్తయొక్క చేతులను రెంటిని బట్టుకొని—“మీరునన్ను ద్వేషింతురా! నేనుమీ క్షమకు బాత్రురాలనుగానా నేనొనరించినదిదోషము మహాపాతకము నేనెఱుగుదును. కాని యేమిచేయగలను మిమ్ములనతి దారుణముగా ప్రేమించితిని. అందులకు ఫలితమేయిది మీరునన్ను క్షమింపరా?” అని యతిదీనముగ బ్రార్థించుచు వెక్కివెక్కి యేడ్వనారంభించెను.

అప్పుడు ఖుదీరామ్‌మెహతా యేమిచేయగలడు? ఆతడు క్షణ కాలము దీర్ఘముగ నాలోచించినాడు—

"గోహార్! నిన్ను క్షమించితిని—నేను నిన్ను త్యజింపను—నీవు దుఃఖింపవలదు"

ఆమాటలామె కాశ్చర్యమును గలిగించినవి. తానొనరించినది గొప్పతప్పు! తనజీవితకాలములో నాతడు తన్ను క్షమింపడనియు దన గతి యధోగతియనియు నామె యుద్దేశము! అట్టియెడ నాతనినోటినుండి యెన్నడు ననుకొనని వాక్యములు వెలువడినవి! ఆమెత్రోలుత వాని యందలి సత్యమును గురుతింపలేకపోయినది. స్తంభించినట్లు క్షణకాల మూరకున్నది.

"ఏమి? నాథా! మీరునన్ను నిజముగా క్షమించితిరా? నేను మీయిల్లు విడిచిపోనక్కరలేదా?"

"అక్కరలేదు—నేనునిన్ను హృదయపూర్వకముగా క్షమించితిని."

ఆమె తనరెండుచేతులతో నాతనిదగ్గరకు దీసికొన్నది. తనభావోద్రేకమును వెలిబుచ్చినది. ఆతడు మాటలాడలేడు—ఆమె ప్రయత్నమును నిరోధింపలేడు. కాని యాతనిహృదయమతి తీవ్రముగ పని చేయుచున్నది. అందొకమూల గులాబ్! తన్ను మానవునిగా చేసితన మహోన్నతస్థితికి గారణభూతురాలైనగులాబ్ వేరొకమూలదననుండి క్షమార్పణమును వేడుకొనుచున్న తనభార్య!

గోహరు హీనస్వరమున దనభర్తనవలోకించి యిట్లన్నది. "నాథా! ఆయుత్తరములలో నొకటి పోలీసువారికి దక్కినదిగదా! కర్తవ్యమేమి?" అని ప్రశ్నించినది—ఆమెకు ఆత్మహత్యగావించుకొన్న రమేశచంద్రుడు వ్రాసినలేఖలలోనొకటి వారికిదక్కినది. అది వెల్లడిలోనికివచ్చినయెడల ముప్పుతప్పదని యామె భయము!

‘గోహార్! నీవూరకుండుము. నీకేవిధమయినభయమునువలదు. నేనాయుత్తరము బయటకు రాకుండ జేసెదనులెమ్ము. నీవుమనోవ్యాకులమునుడుగుము’’ అనిఖుదీరామ్మెహతాతనభార్యనుపశమింపజేసినాడు ఆమాటలు ఆలకించినంతనే ఆమె యాతనిసౌజన్యము వేయివిధముల గొనియాడినది కానియంతలో నామెమిన్నకుండలేదు.

‘‘హృదయేశ్వరా! మీరునన్ను ప్రేమించుచున్నారా? మీప్రేమనాకవసరము’’అన్నది, ఆహా! న్యాయమెట్లున్నది! ఆమెగయ్యాళిగదా! స్వార్థచిత్త! తనదోషమును మన్నింపుమని యడుగుటచాలదా? తన్ను ప్రేమింపుమనికూడ గోరుచున్నది! ఖుదీరామ్మెహతా పరిస్థితి యేమిచెప్పగలను! ఆతడు గోహారుయొక్క దురవస్థకమితముగా జాలిపడుచున్నాడు!

ఎనిమిదవ ప్రకరణము.

మరునాటిసాయంకాలము—తేనీరును సిద్ధపరచుకొని త్రాగిన పిమ్మట గులాబ్ ఫోనులో—ఆఫీసునందుపనిచేసికొనుచున్న ఖుదీరామ్మెహతాను బిలిచినది.

‘‘ఖుదీ! రాత్రిభోజనమునకు నీవిక్కడకు వచ్చెదవా?’’

ఆతడా యాహ్వానమున కులికిపడినాడు. పదినిముషములవరకు మాటలాడలేదు—తరువాత, వేదనాభరమగు కంఠముతో—

"గులాబ్! నన్ను క్షమింపుము—రాజాలను—" అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చినాడు. ఆపలుకులనాలకించుటతోనే, గులాబునకు మతిపోయినట్లాయెనది. ఆతడు— ఆవిధముగా బొత్తి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు గారణమేమి? ఆతనికంతయుపూర్తిగా మారిపోయున్నది—అందుత్సాహము పొడసూపుటలేదు—ఈవిధముగా నామె తలంచుచు—వికలచిత్తయై తన గదిలో నిటునటు పచారుచేయుచున్నది.

ఆసమయమున నామెమెదడులో బొడసూపిన యూహలకును-ఆలోచనలకును లెక్కలేదు. ఖుదీరామ్ మెహతా తన్నుగాఢముగ బ్రేమించినాడుగదా! ఆతనిలోనింతమార్పుల నుదయింపవలయునా? ఇది యేయూమె విచారము.

ఆమె యెప్పటియట్లు బూ క్స్ట్రీటులోనున్న విక్టోరియాహోటలునకు బయనమయినది. సాధారణముగా నప్పుడప్పుడాతని నాహోటలులో గలసికొనుట యలవాటామెకున్నది. అందుచేతనాతనిం జూచి, తీరికగా నొకపర్యాయమాతనితో మాటలాడినయెడల తనమనోవ్యాధి యడంగునని యామెతలపు!

విక్టోరియాహోటలులోని ముంగిలిహాలులోనే యొకప్రక్కగా గులాబ్ కుర్చీలోగూరుచున్నది. వెయిటరామెయొద్దకు వచ్చినాడు. కాని యేపదార్థము దీసికొనిరమ్మని వానికి జెప్పవలయునో ఆమెకు తెలియదు—అయిదునిమిషముల కాలమాలోచించినపిమ్మట "లెమన్ క్రష్" అని వానితో జెప్పినది. వెయిటరొకగ్లాసుతో క్రష్ తీసికొని వచ్చి బల్లమీదపెట్టి వెళ్ళిపోయినాడు. తరువాత నామెగ్లాసును పెదవిదగ్గర పెట్టుకొని కొంచెముకొంచెముగా త్రాగుచు ద్వారముదెసదనదృక్కులను బరపుచున్నది.

కొంతసేపటికి ముగ్గురు వ్యక్తులు లోపల ప్రవేశించి యొకమేజాబల్ల చుట్టును గూరుచుండిరి. వారెవ్వరోకారు! ఖుదీరామ్ మెహతా—ఆత

నిశ్చమారుడగు కృష్ణచందు మెహతా!—ఆతని భార్యయగు గోహార్! ....గోహారును జూచుటతోనే గులాబుదిగిలపడినది! ఆయదురుపాటునకు గారణములేకపోలేదు. ఖుదీరామ్ మెహతా తానాహాటలునకు వచ్చినది యెరుంగునుగదా! తన్నక్కడ గలిసికొనునుగదా! అప్పట్లడన భార్యనెందులకు దీసికొనిరావలయును? తనను జూపించుటకా? లేక, తనయెడల నాతడు మాయనుబన్నుచున్నాడా? ....ఇట్లాలోచించుచునామె తదేకధ్యానముతో దన కృష్ణులను గోహారుముఖమువైపునకు బ్రసరింప జేసినది. అప్పట్ల గోహారును ఘనము విషాదమేఘావృతమయ్యు సుందరముగనే యున్నదని ఆమె గ్రహించినది.

ఖుదీరామ్ మెహతా వెయిటరును బిలుచుచు వెనుకకుదిరిగిచూచినాడు! తోడనే గులాబ్ వాని కన్నులకు గన్పట్టినది!

"గులాబ్! వచ్చితివా?" అనిచెప్పుచు నాతనుతటాలునందానున్న స్థలమును విడిచివచ్చి యామెయొద్దకు వచ్చినాడు—ఆతని చర్య గులాబునకు వింతగానున్నది.

"ఖుదీ! నీభార్యయక్కడ........." అని యామెయేదో చెప్పబోవుచున్నది. కాని యామాటలునాతడు వినిపించుకొనకుండగానే

"గులాబ్! నీవుకూడ మాటేబిలువొద్దకురమ్ము—గోహారును నీకెరుకపరతును" అనెను. ఆమాట గులాబునకు బాధుపోటు గాకుండునా? కాని యామెయేమనగలదు? మెల్లగాలేచి యాతనిననుసరించినది.

"గోహార్! ఈమెమిస్. గులాబ్ నాస్నేహితురాలు" అని మెహతాగులాబును దనభార్యకెరుకపరచినాడు.

"మిస్. గులాబ్! మీపరిచయభాగ్యము నాకునసంతోషమును గలిగించుచున్నది. రండు—ఈ కుర్చీలో కూరుచుండుడు.... ....

అని పలుకుచు గోహారు—ఒక కుర్చీని గులాబునకిచ్చినది. గులాబ్ అందు లోనుపవిష్టురాలాయెను.

"మిస్. గులాబ్! నా భర్త—తనకు మీవంటి స్నేహితురాండ్రున్నట్లు నాకెప్పుడును చెప్పలేదు—మీకిరువురకు నెంత కాలమునుండి పరిచయము?"

"మనయిరువురి వివాహమునకు పూర్వమునుండియు, మాకిరువురకు పరిచయముగలదు"—అని ఖుదీరామ్ మెహతా యదార్థముగ నుడివెను. కాని యామాటలవలన గోహారునకు అంత మానసముగాం సంతోషముగా కలగలేదు.

"ఓహో! అలాగునా? అట్టులయిన నిన్నదినముల నుండియు మిమ్ములనొక పర్యాయమయిన మా యాతిథ్యమును స్వీకరించుటకు బిలువకుండుట మా యపరాధమే" అని గోహారన్నది.

"గోహార్! నాకు మీ యింటికి వచ్చుటకెక్కడ కుదురును? నేను మీనుండి కొన్ని మైళ్ళదూరములో నివసించుచున్నాను ...మీకు మాగుడు మిక్కిలి చురుకయిన వాడివలె గన్పట్టుచున్నాడే! ఇట్టి పుత్రుని పేరు ప్రఖ్యాతులార్జించు భర్తను బడయ గల్గుట మీ పుణ్యమేగదా!

"అవును-నిజముగా నేను అందులకు గర్వించుచుందును-నా భర్తను జూచి నేను మురిసి పడుచుందును. వివాహమయినప్పటినుండి నేనిప్పుడు నాభర్తను గాఢముగ ప్రేమించుచున్నాను. ఆయన శాసనసభలలో బ్రవేశించి—ప్రజోపయోగములగు కృత్యముల నెన్నిటినో చేసినారు-నిరుద్యోగసమస్యను బరిష్కరించి, అన్నవస్త్రములులేక, మలమలమాడుచున్న యువకులకు ఉపాధిగల్పించినారు. ప్రభుత్వమువారి మన్ననలకు పాత్రులై "సర్" బిరుదమును పొందినారు—మీరెరుగుదురా?" అని గోహారు ప్రశ్నించినది.

గులాబు సమాధానమీయలేదు-తలనూపుచు నామె మాటలను

స్థాయికంబుగ. సుకృతుడొక్కడు—ఫలము ననుభవిం
చుచు?"—అనునట్లు తన భార్య—చేసిన దేమియు లేకున్నను
చి, మహాఘనముగా జెప్పుకొనుచున్నదికదా యని మెహ
రుపడసాగెను.

ఇట్లు వివిధవిషయములను గురించి, గులాబ్ గోహారు లిద్దరు
సేపు ముచ్చటించిరి—ఆసంభాషణ సారాంశము గులాబునకు
కరమనియే చెప్పవలయును. ఆమె యేవో యొకనెపమును గల్పిం
చి, మెహతాయొద్దను, గోహారుకొద్దను సెలవుబుచ్చుకొని తన
గదికి పోయినది. వారిపోవుచున్న ఆమెహృదయము పరస్పర
ములగు నాలోచనలలో మునిగిపోయినది ఆనాటి నాటకమున
మి? మెహతా తనభార్యతో దాసుసుఖముగ జీవితముంగడపు
ననియు నికడనయావసరమక్కరలేదనియు జూపించుటకట్లు చేసి
......ఈవిధముగా నాలోచించినది. మొత్తముమీద నామె
ములో సంచలన ముదయించినదని చెప్పకతప్పదు?

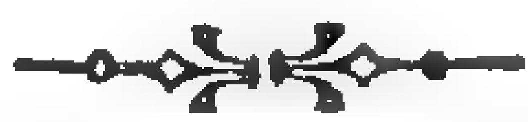

తొమ్మిదవ ప్రకరణము.

గులాబ్ యొక్క హృదయమునందింతింతనరాని వ్యాకులభావ
ముదయించినది. ఖుదీరామ్ మెహతా ఆమెయొద్దకు మరునాటి సాయం
కాలమున వచ్చినాడు—

"ఖుదీ! నీవు నీభార్యను హోటలునకెందులకు దీసికొనివచ్చితి
వి? నాపరిచయమామె కెందులకుగలుగజేసితివి?" అనియామె ప్రశ్నిం
చినది. మెహతా కారణమును వచింపలేదు. కాని గతరాత్రి జరిగిన
విషయములను—అనగా తనభార్యయొక్క చరిత్రమును దెలిపినాడు.

“ముక్కీ నీభార్య నిన్నెంతగాఢముగా ప్రేమించుచు నీయిరువురి జీవితముల మధ్యను చేసెంగలకిద్దరావలయును నీ మరచిపోరాదా” అని ప్రశ్నించినది.

“ఏమి గులాబ్ ప్రేయసీ నిన్ను నే మరచిపోవుటా ముఖ్యో ప్రాణములుండవలదా? ప్రాణములనయిన విడువగల. నిన్ను విడువలేను—” అని సమాధానమిచ్చినాడు.

“నీవు పాశ్చాత్యదేశములకు ప్రయాణముచేయుట యే నది?”

“నిన్ను విడువజాలక—నీముఖమును జూడకుండ నేనుం నేనాప్రయత్నమును విరమించుకొంటిని” అని పలుకుచు మెహా మెను బిగ్గరగా కౌగిలించుకొనినాడు. ఆతను కొంతసేపు తనప్రియ తో సరససల్లాపములను గానిచ్చి వెడలిపోవుటకు న్యగ్రోడ యా లోకించి—

‘ప్రియసీ గోహారింకొకగంటలో నిక్కడకు వచ్చుచున్న దా? నీలాక్షిని జూడవలయునని ఆమె ఉత్సాహపడుచున్నది” అ ఆమెయొద్ద సెలవుపుచ్చుకొని వెళ్ళిపోయెను—అతడాఫీసునకు అక్కడ బనిచూచుకొని స్వగృహమునకరిగి కారులో దనభార్య గోహారును బంపినాడు—

గులాబ్ సగౌరవముగా గోహారును లోనికాహ్వానించి కుర్చీమీద గూర్చుండజేసినది. తాను దేనీటిని సిద్ధముచేసుకొని చ్చుటకై లోనికరిగినది—ఆమెవచ్చులోపున గోహార్ ఆగదిలోనున్న వస్తువులపై దనదృక్కులం బరపినది. అందొకమూలనున్న మేజాబల్ల మీద స్వభర్తయగు మెహతాయొక్క ఫోటో యామెచూచినది. ఆమె మెదడులో లెక్కలేనన్ని సందేహములు బయలుదేరినవి. ఆఫోటో అక్కడనుండుటకు గారణమేమి? గులాబునకును దనభర్తకును ఇారసం బంధము లేమయిన నున్నవాయని ఆమె యనుమానింపసాగినది. తోడ

ఎదురుగానున్న బుక్ షెల్ఫులోని పుస్తకములనుదీసి పరిశీలింప నారంభించినది. అందొక పుస్తకముమీద—

"నాహృదయేశ్వరి— నాప్రేమపాత్రి— నాగులాబునకు
ఖుదీరామ్ మెహతా"

అని వ్రాయబడియున్నది. దానింజూచుటతోనే ఆమె యొడల్లు ఝల్లుమన్నది—కన్నులు గిరుగిర దిరుగనారంభించినవి. ఆప్రదేశమందే ఛిన్నచ్ఛిన్నమునలె నేలపై గూలినది. అంతలోగులాబొక గ్లాసుతో నీరు బట్టుకొనివచ్చినది గోహారుచేతిలోనున్న పుస్తకమును ఆమె లక్షణాలను దీక్షించినది—ఆమె కాళ్ళు గడగడలాడినవి—

"గులాబ్ నన్ను మన్నింపుము—నీపాదములపైబడి నిన్ను నేడను ప్రార్థించుచున్నాను. నాప్రశ్నకు సమాధానమిమ్ము—నాభర్తను ప్రేమించుచున్నావా? నాభర్త నిన్ను ప్రేమించినాడని నాకు వేరుగ జెప్పవలసినది లేదు" అని ప్రశ్నించినది—గులాబిచ్చిన గ్లాసు నోటవోల బెట్టినది. గులాబునకేమి చెప్పుటకును దోచదు—ఏమి చెప్పగలదు?

గోహార—కన్నీరుమున్నీరుగా గార్చుచు, దుఃఖపొందిన శోకమున్నట్టుచు గులాబ్ పాదములపై బడి—

అమ్మా! నాకు సెలవిమ్ము—నేను పోవుచున్నాను—నా అంతిమను నాలకింపుము—నేను నాభర్తను త్రికరణశుద్ధిగా ప్రేమించను ఆతడు నీమూలమున నన్నాదరించుటలేదు—దయయుంచి బతిభిక్ష బెట్టుము—నాభర్తయు నేను పాశ్చాత్య దేశమునకు తన్మాతారియాజ్ఞననుసరించి—పయనము చేయుచున్నాను. ఆతడు దైన్యమును గురుతించి, నాప్రార్థనమాలకించి తోలుత నాపరియానంగీకరింపకున్నను .... కష్టపడంగీకరించాడు. నేను డకు వచ్చుటకుముందే ఆతని నంగీకరింపజేసితిని. అతడున్న వచ్చినట్లు నేను గ్రహించితిని—ఆతని నోటినుండి కూడ నిన్ను

గురించి వింటిని—నాభర్త నాకు నాస్వాధీనుడు కావలయును—లే
నాప్రాణములుపోవును—నీవు—ఇదిగో గులాబ్ నాప్రార్థనము
ణమునుండి యింకెన్నడును నాభర్తనుజూడనని నాకు బాసచేయ
యును.” అన్నది. గులాబ్—ఆమాటలకు విషణ్ణవదన యయిన
ఆశ్చర్యచకితయయినది—ఆమెయో క్షణకాలము నరకైప్యధమయిన
మును గలుగలేదు. తరువాత నామెకు వాగ్దానమొసంగినది. గోస
ఆత్మసంతృప్తితో గులాబును విడిచి వెళ్ళినది.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

గులాబ్ జీవితము దుఃఖమయమయినది. ఆమెచేసిన మహ
రత్యాగమే ఆమె జీవితము నధోగతి పాలొనరించినది ఆమె
ఖుదీరామ్ మెహతానుజూడగూడదు. అనగా నెవ్వనికొరకు దానినిన్ని
లము బహుసంఘుసన్మానమునకును, సౌఖ్యమునకును దూరస్థయయ్యె
తుకుచున్నదో—అట్టిప్రియుని జూడగూడదు! ఎందుచేత గోహ
కామె వాగ్దానము చేసినది.

ఆవాగ్దానమును దాను నెరవేర్చుకొనవలయును.
తానింతవరకు అవ్యాజము—అకలంకమునగు ప్రేమకొరకు ద
స్వమును ధారవోసినదిఇకనిప్పుడో సత్యవాక్పాలనముకొరకే
వలయును? ఆప్రశ్నయామె హృదయములో బ్రవేశించినది
ప్రాణత్యాగము’ను సమాధాన మంతరాత్మయామెచెవిలోవిని
సరి! గులాబ్—ఖుదీరామ్ మెహతా అర్పించిన వజ్ర
నందలి నాల్గువజ్రములను—మ్రింగివేసినది! సమాప్తము! ఆ
గా నానిష్కళంకజ్యోతి నేలగూలినది. ఆపవిత్రమూర్తి యసు
బాసినది.

అహో! ఏమి ప్రేమ? ఏమి త్యాగము! ప్రాణత్యాగమునకుగూ
ప్రియుని వజ్రహారమే కావలయునా?

సంపూర్ణము.

Rangachary.

	మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA107B191
పుస్తకం పేరు	గయ్యాళి గంప
తారీఖు	25/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	105
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Haseema
పేజీలు విడదీసినది	Haseema
స్కాన్ చేసినది	Haseema
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యనిది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	Good